

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Česká republika a přijetí eura

Kristýna Skučková

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kristýna Skučková

Provoz a ekonomika

Název práce

Česká republika a přijetí eura

Název anglicky

The Czech Republic and the adoption of the euro

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení připravenosti České republiky na přijetí eura v důsledku plnění maastrichtských kritérií konvergence. Dílčí cíle zahrnují vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií od roku 2004 do roku 2015, predikci plnění konvergenčních kritérií do dalších let a analýzu dopadů přijetí eura na vybrané skupiny a makroekonomické ukazatele.

Metodika

Ke splnění vytyčeného cíle bude práce rozdělena na dvě části. První, teoretická část, se bude zabývat vysvětlením základních pojmů souvisejících s přijetím eura v České republice včetně požadovaných maastrichtských kritérií pro vstup do Eurozóny. Za použití odborné literatury bude aplikována metoda deskripce pro porozumění studované problematice.

Analytická část práce bude zaměřena na konkrétní plnění konvergenčních kritérií Českou republikou a její připravenost na zavedení eura. S využitím sekundárních dat, tj. údajů Ministerstva financí, bude prostřednictvím časových řad v letech 2004 – 2015 provedena analýza vývoje jednotlivých kritérií a posouzení jejich plnění Českou republikou. Dále bude pomocí analýzy časových řad provedena predikce vývoje kritérií do dalších let. V neposlední řadě budou v práci rozebrány hlavní dopady zavedení eura na obyvatele, podnikový sektor a vybrané makroekonomické ukazatele.

V závěru práce budou získané poznatky syntetizovány

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Evropská unie, eurozóna, euro, maastrichtská kritéria, měnová politika, integrace.

Doporučené zdroje informací

CZESANÝ, Slavoj. Euro: postup a důsledky zavádění nové měny pro banky, podniky, občany. 1. vyd. Praha: Profess, 1998, 94 s. ISBN 80-7259-000-6.

MLÁDENKOVÁ, Iva. Měnová a finanční politika EU. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005, 92 s. ISBN 8021036419.

PANFIL, Tomáš. Evropská unie: vše, co bychom měli vědět. 1. vyd. Praha: Fragment, 2003, 48 s. ISBN 80-7200-805-6.

PEČINKOVÁ, Ivana. Euro versus koruna: rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, 216 s. ISBN 978-80-7325-138-3.

SEAR, Simon. Euro: jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny. 1.vyd. Praha: Management Press, 1999, 142 s. ISBN 80-85943-86-7.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 7. 10. 2016

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Česká republika a přijetí eura" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. března 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Romanu Svobodovi, PhD., za odborné vedení, cenné připomínky a rady, kterými přispěl ke zlepšení úrovně práce.

Česká republika a přijetí eura

Souhrn

Cílem diplomové práce je zhodnocení připravenosti České republiky na přijetí eura. Především je pozornost zaměřena na posouzení plnění maastrichtských kritérií konvergence, jejichž dodržování je nezbytnou podmínkou přijetí jednotné evropské měny. K vysvětlení problematiky související s přijetím eura v rámci Evropské unie je nejprve použita odborná literatura a metoda deskripce, pomocí níž jsou objasněna teoretická východiska. Následně se analytická část práce zabývá Českou republikou a její připraveností na přijetí eura v zemi. Prostřednictvím sekundárních dat je provedena analýza plnění konvergenčních kritérií od vstupu ČR do EU až do roku 2015, pomocí které je zjištěno, že Česká republika v současné době splňuje předepsaná kritéria s výjimkou zapojení se do mechanismu směnných kurzů ERM II. Dále je provedena predikce maastrichtských kritérií do roku 2019, na jejímž základě lze konstatovat, že i do budoucna je předpokládáno plnění kritérií Českou republikou. V dalším kroku analytické části jsou rozebrány dopady na podniky, obyvatele a vybrané makroekonomické ukazatele. Zejména obyvatelé se přijetím eura a jeho následných dopadů velmi obávají. Postoj občanů ČR ke společné měně je zjišťován prostřednictvím průzkumu veřejného mínění, který je založený na anonymním dotazníku určeném pro širokou veřejnost. Cílem dotazníku je nejen zmapovat názor obyvatelstva na euro, ale i jejich informovanost o zkoumané problematice.

Klíčová slova: Evropská unie, eurozóna, euro, maastrichtská kritéria, ekonomická sladěnost, integrace, měnová politika, ERM, eurosystém, Česká republika.

The Czech Republic and the adoption of the euro

Summary

The aim of this thesis is to evaluate the Czech Republic's readiness to adopt the euro. Above all, attention is focused on assessing the fulfillment of the Maastricht convergence criteria, compliance with which is a precondition for adopting the single European currency. To explain the problems associated with the adoption of the euro in the European Union is first used literature and description of the method by which they are clarified theoretical basis. Subsequently, the analytical part of the work deals with the Czech Republic and its readiness to adopt the euro in the country. Through secondary data analysis of the fulfillment of the convergence criteria of accession to the EU until 2015, by which it is found that the Czech Republic currently meets the prescribed criteria except participation in ERM II. It is also a prediction of the Maastricht criteria by year 2019, based on it, can be stated in the future. It is expected performance criteria by Czech Republic. In the next step of the analysis is discussed impacts on businesses and selected macroeconomic indicators. Especially the Czech residents are very worried regarding the adoption of the EURO. Attitude of Czech citizens to the common currency is examined through public opinion survey, which is based on an anonymous questionnaire for the general public. The target of this questionnaire is not only for chart the opinion of Czech people, but also chart their awareness about examined issue.

Keywords: European Union, euroarea, euro, Maastricht criteria, economic alignment, integration, monetary policy, ERM, eurosystem, The Czech Republic.

Obsah

1 Úvod.....	14
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	18
3.1 Evropská unie.....	18
3.2 Evropská měnová integrace	21
3.2.1 Wernerova zpráva	22
3.2.2 Had v tunelu.....	23
3.2.3 Evropský měnový systém	24
3.2.4 Hospodářská a měnová unie	26
3.3 Eurozóna	32
3.3.1 Euro mimo EU	33
3.4 Eurosystem.....	34
3.4.1 Evropská centrální banka.....	34
3.5 Evropská měna EURO	36
3.5.1 Euromince	37
3.5.2 Eurobankovky	38
3.5.3 Výhody a nevýhody evropské měny.....	40
3.6 Maastrichtská konvergenční kritéria	41
3.6.1 Kritérium cenové stability	42
3.6.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	42
3.6.3 Kritérium kurzové stability.....	43
3.6.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí.....	44
3.7 Scénář přijetí eura	45
3.7.1 Madridský scénář	45
3.7.2 Big Bang	46
3.7.3 Phasing out.....	46
4 Analytická část	48
4.1 Česká republika a euro	48
4.1.1 Historie zavedení eura v ČR	48
4.1.2 Národní plán zavedení eura	49
4.1.3 Institucionální zajištění zavedení eura	50
4.1.4 Scénář zavedení eura	51
4.2 Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií	52

4.2.1	Kritérium cenové stability	53
4.2.2	Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	54
4.2.3	Kritérium kurzové stability	56
4.2.4	Kritérium schodku veřejných financí	57
4.2.5	Kritérium veřejného dluhu.....	58
4.3	Ekonomická sladěnost.....	60
4.3.1	Vývoj HDP v ČR.....	60
4.4	Dopady přijetí eura v ČR	62
4.4.1	Přímé přínosy	63
4.4.2	Přímé náklady	65
4.4.3	Ekonomické dopady přijetí eura na obyvatele.....	66
4.4.4	Dopady přijetí eura na podniky	67
4.4.5	Dopady na makroekonomické ukazatele	68
4.5	Průzkum veřejného mínění	71
4.5.1	Vyhodnocení průzkumu.....	72
4.5.2	Analýza kvalitativních znaků.....	84
5	Výsledky a diskuse	94
6	Závěr.....	100
7	Seznam použitých zdrojů	103
8	Přílohy	110

Seznam obrázků

Obrázek 1: Had v tunelu	23
Obrázek 2: Scénář zavedení eura v ČR	51

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vstup zemí do ERM systému	25
Tabulka 2: Přepočtové koeficienty	31
Tabulka 3: Eurobankovky	39
Tabulka 4: Přínosy a náklady zavedení eura v ČR	63
Tabulka 5: Očekávané četnosti první hypotézy	86
Tabulka 6: Výsledný výpočet první hypotézy	86
Tabulka 7: Očekávané četnosti druhé hypotézy	87
Tabulka 8: Výpočet druhé hypotézy	87
Tabulka 9: Očekávané četnosti třetí hypotézy	89
Tabulka 10: Výpočet třetí hypotézy	89
Tabulka 11: Očekávané četnosti čtvrté hypotézy	90
Tabulka 12: Očekávané četnosti páté hypotézy	91
Tabulka 13: Výpočet páté hypotézy	91
Tabulka 14: Očekávané četnosti šesté hypotézy	92
Tabulka 15: Výpočet šesté hypotézy	93

Seznam grafů

Graf 1: Kritérium cenové stability	53
Graf 2: Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	55
Graf 3: Vývoj kurzu EUR/CZK.....	56
Graf 4: Kritérium schodku veřejných financí	58
Graf 5: Kritérium veřejného dluhu	59
Graf 6: Růst HDP v ČR a eurozóně.....	61
Graf 7: Jste pro členství České republiky v EU?	72
Graf 8: Souhlasíte či nesouhlasíte s přijetím eura v ČR?	73
Graf 9: Zajímáte se o problematiku zavedení eura v ČR?	74
Graf 10: Znáte kritéria, která musí být pro přijetí eura splněna?	74
Graf 11: Plní podle Vás v současné době ČR předepsaná kritéria?.....	76
Graf 12: Jaké by podle Vás byly výhody přijetí eura v ČR?	77
Graf 13: Jaké by podle Vás byly nevýhody přijetí eura v ČR?	78
Graf 14: Přepočítáváte v zahraničí euro na CZK?	79
Graf 15: Máte přehled o kurzu eura vůči české koruně?	80
Graf 16: Zúčastnil/a byste se případného referenda o přijetí eura v ČR?.....	81
Graf 17: Kolik států EU v současné době používá euro, tzn. je členem eurozóny?	81
Graf 18: Do jaké věkové skupiny se řadíte?	82
Graf 19: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	83

Seznam zkratek

BENELUX	Volné společenství Belgie, Nizozemska a Lucemburska
CB	Centrální banka
ČR	Česká republika
EA	Eurozóna
ECB	Evropská centrální banka
ECU	Evropská měnová jednotka
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EMI	Evropský měnový institut
EMS	Evropský měnový systém
ERM	Mechanismus směnných kurzů
ES	Evropské společenství
ESCB	Evropský systém centrálních bank
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
HMU	Hospodářská a měnová unie
HNP	Hrubý národní produkt
MU	Měnová unie
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
NKS	Národní koordinační skupina
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar
VB	Velká Británie

1 Úvod

Datum 1. květen 2004 se již navždy stane důležitým milníkem v historii České republiky. Významný historický mezník představuje termín, ke kterému Česká republika přistoupila k hromadnému evropskému společenství a stala se právoplatným členem Evropské unie. Členství v Evropské unii s sebou ovšem pro Českou republiku nese i spoustu závazků. Jedním z nich je přijetí jednotné evropské měny eura, které vyplývá ze Smlouvy o EU. Česká republika se obdobně jako všechny členské státy Evropské unie svým podpisem Smlouvy zavázala k podmínce přijetí společné měny a připojení se k uskupení eurozóna. Doposud akceptovalo euro jako svou národní měnu devatenáct členských zemí Evropské unie.

Od vstupu ČR do Evropské unie ovšem uplynulo již třináct let a Česká republika dosud euro nezavedla. Přijetí jednotné měny je zejména podmíněno splněním požadovaných maastrichtských kritérií konvergence a určitou ekonomickou sladěností s uskupením eurozóna sdružující země, které již euro akceptovaly. Zavedení eura a s ním související zánik české koruny je zásadní událostí, která ovlivní celou řadu subjektů žijících a hospodařících v ČR. Jeho dopady na podnikatelskou sféru, veřejnou správu ale i veškeré občany České republiky mají pozitivní i negativní charakter, a proto musí být přijetí společné měny řádně naplánováno, aby byl jeho dopad v negativním slova smyslu co nejmenší.

Původně byl termín přechodu České republiky na euro odhadován na rozmezí let 2009 – 2010, nicméně se následně takto význačný krok nepovedlo naplnit a zavedení společné měny bylo odloženo. V současné době prozatím není stanoveno žádné oficiální cílové datum, ke kterému by měla Česká republika přijmout společnou měnu. Naopak přechod na euro má nyní ve svých rukou pouze vláda ČR, na jejímž rozhodnutí závisí vstup České republiky do mechanismu směnných kurzů ERM II, resp. učinění posledního kroku vedoucího k akceptování jednotné evropské měny v zemi.

Téma diplomové práce „Česká republika a přijetí eura“ hodnotí připravenost České republiky na zavedení jednotné měny s ohledem na plnění maastrichtských kritérií konvergence a ekonomickou sladěnost s eurozónou. Současně rozebírá pozitivní i negativní dopady přijetí eura na obyvatelstvo, podnikový sektor a vybrané makroekonomické ukazatele v České republice. V neposlední řadě se zabývá zmapováním názoru občanů na zavedení jednotné měny a jejich informovaností o aktuální situaci.

2 Cíl práce a metodika

V následujících podkapitolách je stanoven cíl diplomové práce a metodika, která bude aplikována pro jeho dosažení.

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení připravenosti České republiky na přijetí eura v důsledku plnění maastrichtských kritérií konvergence a ekonomické sladěnosti s eurozónou. Dílčí cíle zahrnují vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií od roku 2004 do roku 2015, predikci plnění konvergenčních kritérií do dalších let, analýzu dopadů přijetí eura na vybrané skupiny a makroekonomické ukazatele a provedení dotazníkového šetření zaměřujícího se na postoj obyvatel České republiky k zavedení jednotné evropské měny v zemi.

2.2 Metodika

Metodika práce bude vyplývat ze stanovených cílů. Pro jejich dosažení bude nezbytné absolvovat teoretickou přípravu pro porozumění zkoumané problematice. Po obeznámení se s problematikou budou na základě teoretické přípravy nabyté znalosti konkrétně aplikovány ke zhodnocení aktuální připravenosti České republiky na zavedení jednotné evropské měny. Ke splnění vytyčeného cíle bude práce rozdělena na dvě části. První, teoretická část, se bude zabývat vysvětlením základních pojmů souvisejících s přijetím eura v České republice včetně požadovaných maastrichtských kritérií potřebných pro vstup do eurozóny. Za použití odborné literatury a relevantních internetových stránek zabývajících se problematikou zavedení eura v České republice bude aplikována metoda deskripce pro porozumění studované oblasti a výklad teoretických východisek jako jsou historie a etapy hospodářské a měnové unie, eurozóna, eurosystém, evropská měna euro či možné scénáře přijetí eura.

Analytická část práce bude zaměřena na konkrétní plnění konvergenčních kritérií Českou republikou a její celkovou připravenost na zavedení eura. Nejprve bude prostřednictvím oficiálních internetových stránek „Zavedení eura v České republice“, které jsou pod správou Ministerstva financí, posouzena historie zavedení eura v ČR a aktuální zabezpečení chodu přijetí společné měny. Za pomoci získaných údajů z úředních

webových stránek a metody deskripce bude popsán národní plán, institucionální zajištění i volba scénáře zavedení eura v České republice. Následně bude s využitím sekundárních dat, tj. zveřejněných údajů Ministerstva financí, prostřednictvím časových řad v letech 2004 – 2015 provedena analýza vývoje jednotlivých maastrichtských kritérií konvergence a posouzení jejich plnění Českou republikou. Konkrétně bude sledován vývoj kritéria cenové stability, dlouhodobých úrokových sazeb, kurzové stability a udržitelnosti veřejných financí. Současně bude pomocí sekundárních údajů získaných z dokumentu „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou pro rok 2016“ provedena predikce plnění kritérií do roku 2019. V souvislosti s přijetím společné měny bude za pomoci růstu hrubého domácího produktu v letech 2004 – 2015 zvažována ekonomická sladění České republiky s eurozónou. Sekundární data o růstu HDP budou čerpána ze stránek Českého statistického úřadu a Eurostatu.

Současně budou v analytické části práce rozebrány hlavní dopady přijetí eura v podobě přímých i nepřímých přínosů a nákladů pro Českou republiku. Nepřímé přínosy a náklady budou charakterizovány prostřednictvím dopadů na obyvatele, podnikový sektor a vybrané makroekonomické ukazatele České republiky: inflaci, platební bilanci a růst HDP.

V neposlední řadě bude realizován průzkum veřejného mínění formou krátkého dotazníku. Sestavené dotazníkové šetření bude zcela anonymní a složené z patnácti otázek. Z celkových patnácti otázek bude 12 otázek uzavřených a povinných, dvě otázky polouzavřené a povinné s možností výběru z nabízených variant či uvedením vlastní odpovědi a jedna otázka otevřená a nepovinná. Dotazníkové šetření bude probíhat na internetovém portálu vyplnto.cz v termínu od 23. srpna 2016 do 9. září 2016. Dotazník bude určen pro širokou veřejnost a bude šířen prostřednictvím sociálních sítí, e-mailové korespondence a oslovení konkrétních osob. Pro objektivní vyhodnocení dotazníkového šetření bude cílem získat nejméně 100 náhodných respondentů. Po uzavření sběru responzí bude provedeno vyhodnocení dotazníku ve dvou krocích.

V prvním kroku budou získaná primární data vyhodnocena graficky pomocí histogramu a výsečových grafů s využitím vyjádření absolutních a relativních četností. Absolutní četnosti budou udávat výskyt dané možnosti ve statistickém souboru a relativní

četnosti procentní podíl počtu výskytů dané možnosti na celkovém počtu získaných responzí.

Druhým krokem vyhodnocení dotazníkového šetření bude analýza závislosti kvalitativních znaků, resp. závislosti dvou kategoriálních proměnných. K určení závislosti či nezávislosti dvou proměnných v kontingenční tabulce bude využit Pearsonův chí – kvadrát test dobré shody označovaný jako Pearsonův X^2 test a softwarový program Statistica.

V závěru práce budou získané poznatky syntetizovány.

3 Teoretická východiska

Následující kapitoly diplomové práce se zabývají vysvětlením základních pojmů, resp. teoretických východisek souvisejících s přijetím eura v České republice, které jsou nezbytné pro porozumění zkoumané problematice.

3.1 Evropská unie

Evropská unie (EU) je v současnosti nejvýznamnějším mezinárodním seskupením, které představuje politickou i ekonomickou integraci států v Evropě (Warleigh, 2004). Jejím vzniku, který je datován k 1. listopadu 1993, předcházelo založení tří Evropských společenství – Evropského společenství uhlí a oceli, Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii (Greger a kol., 1997).

Základním dokumentem EU je Maastrichtská smlouva neboli Smlouva o Evropské unii podepsána 1. února 1992 v Maastrichu, která zahrnuje novelu dosavadních zakladatelských smluv, ale zároveň je její konstrukce nezávislá na stávajících právních normách, jenž dávají právní základ Evropským společenstvím (Pečinková, 2008).

V červnu roku 1993 došlo dále na summitu v Kodani ke změně podmínek přistoupení pro další státy, které musí bez výjimky splnit každý stát přistupující po tomto roce. Požadavky jsou označovány jako tzv. Kodaňská kritéria a jejich plnění je posuzováno při hodnocení připravenosti kandidátských zemí stát se novým členským státem (Žák, 2007).

Kodaňská kritéria zahrnují následující tři podmínky členství (Pajas, Rossiter, 2000):

- **politické kritérium** požadující právní stát, demokracii, dodržování lidských práv, práv menšin a jejich ochranu;
- **ekonomické kritérium**, kdy země musí vykazovat fungující tržní ekonomiku a schopnost vypořádat se s konkurenčním prostředím EU;
- **právní kritérium** vyžadující připravenost a zejména schopnost přijmout veškeré závazky vyplývající z členství, tj. zavést *acquis communautaire* a převzít legislativu Unie.

Maastrichtská smlouva, jenž vstoupila v platnost k 1. listopadu 1993 a stojí za vznikem Evropské unie, vymezuje fungování EU do třech základních pilířů (Šonka a kol., 2004):

- **První pilíř: Evropské společenství** se zaměřuje na vybudování Hospodářské a měnové unie; zabezpečení trvalého a neinflačního hospodářského růstu uznávajícího životní prostředí; na vytvoření vysokého stupně konvergence ekonomické výkonnosti, vysoké úrovně zaměstnanosti a sociální ochrany či zvyšování životní úrovně a kvality života.
- **Druhý pilíř: Společná zahraniční a bezpečnostní politika** obsahuje zabezpečení společných hodnot, základních zájmů a nezávislosti Unie; posilování bezpečnosti Unie a jejích států; zachování míru; posílení mezinárodní bezpečnosti a spolupráce; rozvoj demokracie, právního státu, ochrany lidských práv a základních svobod.
- **Třetí pilíř: Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech** se zaměřuje především na azylovou politiku; hraniční kontroly; přistěhovaleckou politiku; boj proti terorismu, drogové závislosti a mezinárodním podvodům; justiční, celní a policejní spolupráci.

Druhým klíčovým dokumentem EU je Amsterodamská smlouva, která byla podepsána roku 1997 v Amsterodamu a ratifikována 1. května 1999 (Panfil, 2003). Prostřednictvím smlouvy byla posílena role EU v oblasti pohybu osob přes vnitřní a vnější hranice, poskytování azylu a imigrační politiky. Dále smlouva zaváděla sankce vůči členskému státu, který nedodrží principy, posilovala roli Evropského parlamentu a stanovovala Schengenskou úmluvu jako součást *acquis communautaire*, tj. souboru společných zákonů a ustanovení, která jsou závazná pro všechny členské státy Evropské unie (Žák, 2007).

Dne 13. července 1997 byl rovněž přijat Evropskou komisí dokument Agenda 2000. Mezi důvody jeho vypracování patřila zejména potřebná schopnost posilovat a zároveň rozšiřovat Unii. Agenda zahrnuje zprávy o rozšíření a reformě společných politik, o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999 a posudky EK na země ucházející se o členství (Šonka a kol., 2004).

V důsledku očekávaného největšího rozšíření EU v její historii byla v prosinci roku 2000 podepsána Smlouva z Nice. Základním obsahem Smlouvy bylo přerozdělení

poslanců v Evropském parlamentu podle jednotlivých zemí, významu a váhy hlasů představitelů po rozšíření. K ratifikaci došlo o dva roky později v listopadu 2002 (Panfil, 2003).

Poslední smlouvou upravující dosavadní zakládající smlouvy EU je Lisabonská smlouva podepsána zástupci 27 členských států dne 13. prosince 2007. Stěžejním bodem Lisabonské smlouvy je zrušení dosavadní pilířové struktury Unie, kdy třetí pilíř je začleněn do pilíře prvního. Dále zavádí právní subjektivitu EU a funkci stálého předsedy Evropské rady a vysokého představitele Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku (Fiala, Pitrová, 2009).

Evropská unie v současnosti sdružuje 28 členských států s celkem 507,7 miliony obyvatel. Mezi zakládající státy EHS patří Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. Ovšem už v době vzniku společenství šesti států počítalo s případným rozšířením o další státy. K historicky prvnímu rozšíření členské základny došlo 1. ledna 1973, kdy se připojilo Dánsko, Irsko a Spojení království VB a Severního Irsku. Následovalo připojení Řecka roku 1981 a Portugalska se Španělskem o pět let později roku 1986. V roce 1995 doplnilo tzv. EU 15 Rakousko, Finsko a Švédsko. Páté, historicky největší, rozšíření EU o celkem 10 států proběhlo 1. května 2004, kdy se připojily následující státy: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. K předposlednímu rozšíření počtu členských států došlo 1. ledna 2007 připojením Rumunska a Bulharska. Dosud poslední rozšíření EU je datováno k 1. červenci 2013, kdy přistoupilo Chorvatsko. Momentálně o vstup do EU usilují další státy a na seznamu kandidátských zemí se tak nachází Albánie, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora, Srbsko a Turecko (europa.eu(a), cit. online: 10. dubna 2016).

Dne 23. června 2016 se ve Velké Británii uskutečnilo referendum o setrvání státu v Evropské unii. Rozhodnout o budoucnosti země dorazilo 72 % voličů, z nichž 17,4 milionu občanů hlasovalo pro odchod VB z EU a setrvání v uskupení podpořilo 16,1 milionu obyvatel. Odpůrci Evropské unie rozhodli 51,9 % hlasy o odchodu VB z Evropské unie. Velká Británie tedy opustí Evropskou unii a může zahájit jednání s Evropskou unií o odstoupení z uskupení (Wirmitzer, Bělka, cit. online: 13. července 2016).

3.2 Evropská měnová integrace

Lacina a kol. (2007) vymezují vývoj měnové integrace v Evropě do čtyř základních období:

1. 1958 – 1970: **Období mezivládní spolupráce**, ve kterém byly měnové politiky států koordinovány v souladu s Bretton – Woodským systémem;
2. 1971 – 1990: **Období užší spolupráce**, kdy byly zahájeny nové integrační aktivity. Došlo zejména k představení prvního návrhu plánu na vybudování Evropského měnového systému a společné měny;
3. 1990 – 1998: **Období přípravy na zavedení jednotné evropské měny**, během kterého byla představena koncepce projektu HMU, včetně jeho postupné a rychlé realizace;
4. 1999 – současnost: **Období vzniku HMU a dovršení měnové integrace**, které je charakteristické zavedením jednotné evropské měny nejdříve v bezhotovostním styku a poté jako hotovostní platidlo. Důležitým krokem je rovněž převzetí veškerých kompetencí týkajících se řízení měnové politiky od členských států Evropskou centrální bankou.

Již v roce 1957, kdy podpisem Římských smluv vzniklo Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství atomové energie, si bylo šest zakládajících členských států vědomo toho, že vybudování společného trhu a prohloubení vzájemné závislosti bude mít za následek i potřebu měnové spolupráce. Neexistence společné měnové politiky by mohla ohrozit stabilitu společného trhu. I přes tuto vědomost ovšem Smlouvy o EHS a EURATOMU žádnou zmínku o společné měnové politice neobsahují. Hlavní příčinou chybějící kapitoly jsou rozdílné priority členských států a v jejich důsledku ponechání měnové politiky výhradně v rukách každého ze zakládajících států, které se pouze zavázaly vzájemně si pomáhat při případných problémech v platební bilanci (Pajas, Rossiter, 2000).

V 50. letech 20. století bylo fungování mezinárodních měnových vztahů v EHS upraveno prostřednictvím tzv. Bretton – Woodského systému, který byl stanoven roku 1944 v USA a určil základy realizace měnové politiky po 2. světové válce. V rámci systému měl dominantní postavení americký dolar, jehož síla přirozeně vyplynula z ekonomické síly USA pro 2. světové válce. Jako jediný byl dolar mezi centrálními bankami směnitelný za zlato při oficiální ceně 35 USD za 1 trojskou unci, tj. 31,1035 g zlata. Díky čemuž byl systém mnohdy označován za zlatý dolarový standard.

Bretton – Woodský systém představoval systém fixních měnových kurzů, jehož součástí byla povinnost členských zemí udržovat kurzy svých měn v rozpětí $\pm 1\%$ od centrální parity určené právě k dominantní měně (Plchová a kol., 2010).

Ke změně názoru členských států Společenství na měnovou spolupráci došlo na konci 60. let. Hlavním důvodem jejich obratu bylo vytvoření celní unie, kdy snaha o vytvoření společného trhu potvrdila tvrzení, že hospodářská integrace nemůže existovat bez integrace měnové (Pajas, Rossiter, 2000). Další z projevů potřeby jednotné měnové spolupráce byla vznikající nerovnováha mezi ekonomikami členských států, zejména Francií a Spolkovou republikou Německo, které narušovaly vnější rovnováhu Společenství v důsledku rozdílných priorit u národních makroekonomických ukazatelů. Odlišné cíle vedly k nepokojům mezi evropskými měnami a potencionálnímu zamezení dalšího rozvoje společného trhu (Tomášek, 2007). Na základě předchozích událostí zasedání hlav členských států roku 1969 v Haagu a následná tzv. Wernerova zpráva v roce 1970 stanovily první kroky vedoucí k vytvoření měnové unie (Warleigh 2004). Potvrzením potřeby vytvoření společné měnové politiky byl rozpad Bretton – Woodského systému v letech 1971 – 1973, který byl způsoben oslabením amerického dolaru. Směnitelnost dolaru za zlato již byla neudržitelná a tzv. zlatý dolarový standard byl nahrazen papírovým se zvyšujícím se využitím jiných měn. Členské země přešly zpět od systému fixních kurzů ke kurzům plovoucím (Plchová a kol., 2010).

3.2.1 Wernerova zpráva

V prosinci roku 1969 se konal summit hlav členských států Společenství v Haagu, jehož hlavním cílem bylo vytvoření měnové unie. Summit představoval důležitý milník v rozvoji evropské měnové integrace, kde byly prvně předloženy konkrétní plány k vybudování hospodářské a měnové unie (Lacina a kol., 2007).

Wernerova zpráva neboli Zpráva Radě a Komisi o realizaci stádií hospodářské a měnové unie ve Společenství byla předložena Radě ministrů dne 8. října 1970. Její zpracování bylo svěřeno skupině expertů v čele s lucemburským ministerským předsedou Pierrem Wernerem. Zpráva definovala konkrétní kroky a stala se první ucelenou koncepcí pro vytvoření HMU (Fiala, Pitrová, 2009).

Wernerova zpráva byla kompromisem mezi dvěma odlišnými přístupy monetaristů a ekonomistů. Monetaristé, zejména Francie, Belgie, VB, Lucembursko a Komise ES,

zastávali názor rychlé měnové integrace tzv. koncepce motoru, která předpokládala zavedení jednotné měny a zafixování měnových kurzů mezi potencionálními účastníky měnové unie. Pohyb kapitálu by měl být kontrolován a nadnárodní orgány by disponovaly pouze omezeným vlivem. Stanovení fixního kurzu mělo způsobit tlak na národní vlády a v jeho důsledku vést k navýšení ekonomického výkonu a následné ekonomické konvergenci. Naopak ekonomisté, zastoupeni Německem a Nizozemskem, prosazovali postupnou měnovou integraci tzv. koncepci korunovační, která je podmíněna výrazným posunem v nominální konvergenci nezbytné pro zavedení společné měny. Preferovali volný pohyb kapitálu a velký vliv nadnárodních orgánů (Sear, 1999).

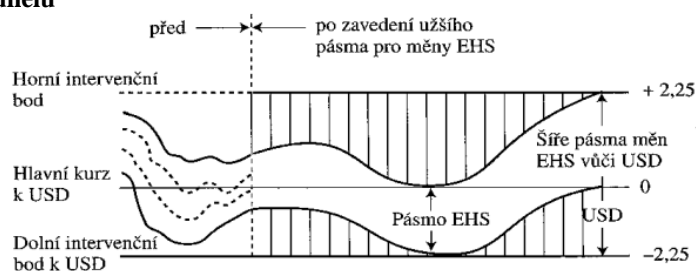
Zpráva si kladla za cíl vytvořit HMU ve třech etapách do deseti let, tj. do roku 1980, ovšem její cíl nikdy nebyl realizován. Mezi hlavní atributy zprávy se řadí volný pohyb kapitálu, fixní kurzy pro směnitelnost měn mezi členskými státy, jednotná měnová politika s Radou centrálních bank a fiskální politika s jednotnými daněmi (Fiala, Pitrová, 2009).

3.2.2 Had v tunelu

Dalším významným mezníkem ve vývoji měnové integrace byl tzv. had v tunelu, který prezentoval systém pro udržování fluktuací evropských měn v úzkém rozpětí vůči americkému dolaru. Fungoval od 24. dubna 1972 na základě podepsání Basilejské dohody mezi centrálními bankami členských zemí Společenství a stal se podstatnou institucionální součástí vybudování HMU. Had v tunelu vyžadoval od členských zemí ES udržování fluktuace svých měn vůči americkému dolaru v rozmezí $\pm 2,25$ % a fluktuaci měn navázaných na sebe v maximálním rozpětí $\pm 1,125$ %. Výjimkou byly některé země, které přistoupily na užší pásmo $\pm 0,75$ % (Baldwin, Wyplasz, 2013).

Kurzy měn se tedy měly pohybovat vůči US dolaru v tzv. tunelu o rozpětí 4,5 % a vzájemné kurzy měn států ES tvořily tzv. hada o šířce 2,25 % (Fiala, Pitrová, 2009). Přehledně je princip hada v tunelu znázorněn na obrázku 1.

Obrázek 1: Had v tunelu

Zdroj: Lacina a kol., 2007

Šířka tunelu byla ovlivněna vývojem kurzu dolaru, proto se jeho rozsah častokrát změnil. V důsledku ne příliš stabilní mezinárodní měnové situace nebyly některé státy schopny dodržovat kurzy v rozpětí kurzového systému, což způsobilo vystoupení britské, irské, italské a později i francouzské, norské a švédské měny ze systému. V březnu 1973 pak došlo ke zrušení tunelu, což mělo za následek nahrazení hada v tunelu pouze tzv. měnovým hadem. Do jeho konce do roku 1979 bylo součástí systémů pouze pět zemí: Německo, Dánsko a země Beneluxu (Lacina a kol., 2007).

Neúspěšný had poznamenal úplný plán na vybudování HMU, v jehož důsledku zkrachoval Wernerův plán (Fiala, Pitrová, 2009).

3.2.3 Evropský měnový systém

V důsledku rozpadu Bretton – Woodského systému a neúspěšného hada v tunelu vznikl dne 13. března 1979 Evropský měnový systém (EMS), který zprvu sdružoval pouze šest zemí a byl považován za začátek nové etapy měnové spolupráce v Evropském společenství. EMS představoval měnový systém zemí integrovaných v Evropském společenství (Plchová a kol., 2010).

Mezi hlavní příčiny vzniku systému lze zařadit vnější motiv v podobě úsilí najít záměnu za americký dolar, který se stal po rozpadu Bretton – Woodského systému nestabilním, jako rozhodující světovou měnu. Naopak mezi vnitřní pohnutky se řadí touha vytvořit stabilní prostředí pro rozvoj vnitroeuropejského obchodu, pro který bylo potřeba zformovat nezávislou oblast měnové stability s odstraněním nekontrolovatelného pohybu směnných kurzů měn (Žák, 2007).

Vznik nového systému si kladl za cíl dosáhnout pomocí pevných, ale adaptovatelných směnných kurzů evropských měn vnitřní – cenové a vnější – kurzové stability. Jádrem systému se stal tzv. mechanismus směnných kurzů (ERM = Exchange Rate Mechanismus). EMS je tvořen ze čtyř hlavních prvků (Pajas, Rossiter, 2000):

- **Kurzovým mechanismem**, v jehož rámci byly členskými zeměmi určeny prostřednictvím centrální parity vzájemné bilaterální kurzy měn a zároveň akceptovatelné odchylky ve výši $\pm 2,25 \%$ od stanovených kurzů. Při překročení povoleného rozpětí se centrální banka zavazovala provést opatření vedoucí zpět k dosažení kurzu ve stanoveném flukтуаčním pásmu.

- *Evropskou měnovou jednotkou (ECU = European Currency Unit)* vymezenou ke koši měnám států sdružujících se v EMS. ECU nebyla emitována, tj. její bankovky se nenacházely v běžném oběhu. Skladba měnového koše vyplývala z ekonomických sil jednotlivých zemí, resp. z objemu HNP a podílu na vzájemném obchodu, které přímo ovlivňovaly podíl měn v koši a byly pozměňovány vždy v intervalu pěti let. Jednotlivé národní měny členských zemí byly k ECU zafixovány kurzy, jež byly možné po dohodě pozměnit.
- *Úvěrovým mechanismem pro poskytování pomoci slabým měnám*, který byl k dispozici pro země, jež se v důsledku udržování stanovených směnných kurzů a vyrovnané platební bilance dostaly do nesnází.
- *Evropským fondem měnové spolupráce* spravujícího 20 % dolarových a zlatých zásob všech členských zemí, za něž dotčené centrální banky získávaly odpovídající hodnotu v ECU následovně využívanou k zásahům na devizových trzích a pro poskytování obchodních úvěrů.

Přírozenou součástí EMS se stal tzv. ERM systém, který byl považován za jeho jádro. Postupně se do něho zapojilo celkem 13 zemí (Baldwin, Wyplasz, 2013). Jejich konkrétní datum vstupu a stanovené flukтуаční pásmo pro kurz měny jsou vyobrazeny v tabulce 1.

Tabulka 1: Vstup zemí do ERM systému

ZEMĚ	VSTUP DO ERM	FLUKTUAČNÍ PÁSMO
Itálie	13. března 1979	6 %
Belgie, Dánsko, Německo, Francie, Irsko, Lucembursko, Nizozemí	13. března 1979	2,25 %
Španělsko	19. července 1989	6 %
Velká Británie	5. října 1990	6 %
Portugalsko	6. dubna 1992	6 %
Rakousko	9. ledna 1995	15 %
Finsko	14. října 1996	15 %
Řecko	16. března 1998	15 %

Zdroj: vlastní zpracování, Plchová a kol., 2010

Jak vyplývá z tabulky 1 mezi první země, které se staly součástí ERM systému se řadí státy Beneluxu, Dánsko, Německo, Francie a Irsko, které musely dodržet flukтуаční

pásmo 2,25 %. Ke shodnému datu vstoupila i Itálie, která ovšem dostala výjimku z flukтуаčního pásma 2,25 % z důvodu vysoké inflace a následně přerušila účast v systému na období 17. září 1992 až 25. listopadu 1996. Španělsko, VB a Portugalsko měly stanovené flukтуаční pásmo 6 %. Velká Británie, již bylo umožněno disponovat širším flukтуаčním pásmem, ukončila účast v ERM shodně s Itálií, ale definitivně (Žák, 2007).

Vznik EMS stál nejprve za snížením míry inflace v jednotlivých členských zemích a kolísáním kurzů jejich měn. V 90. letech 20. století došlo k několika krizím národních měn států zapojených do systému ERM, které měly za následek rozšíření povoleného flukтуаčního pásma na 15 %, konkrétně u zemí Rakouska, Finska a Švédska (Lacina a kol., 2007).

Stanovená šíře flukтуаčního pásma informovala o dosažené úrovni konvergence mezi zeměmi v zásadních oblastech hospodářské politiky. Užší šíře pásma označovala potřebu lépe zkoordinovat měnovou, finanční a hospodářskou politiku. Vznik Evropského měnového systému pomohl k prohloubení měnové spolupráce členských zemí a vymezil základní předpoklady pro vznik evropské měnové unie (Tomášek, 2007).

3.2.4 Hospodářská a měnová unie

Ve druhé polovině 80. let se znovu objevuje idea přechodu od jednotného vnitřního trhu k hospodářské a měnové unii, jejíž vytvoření má být dovršením měnové integrace i integrace evropského procesu. HMU prezentuje nejvyšší stupeň ekonomické integrace založené na vnitřním trhu (Fričová, cit. online: 29. dubna 2016).

Delorsova zpráva

V roce 1988 proběhlo zasedání Evropské rady v Hannoveru pod vedením tehdejšího předsedy Evropské komise Jacquese Delorse, na kterém spolu s guvernéry centrálních bank a vybranými experty došli k vyhotovení tzv. Delorovy zprávy. Delorsova zpráva neboli Zpráva o Hospodářské a měnové unie v Evropském společenství byla předložena 12. dubna 1989 a přijata Evropskou radou na zasedání v Madridu 27. června 1989 s rozhodnutím zahájit první stádium HMU nejpozději 1. července 1990 (Plchová a kol., 2010).

Zpráva navazovala na Wernerovu zprávu a kladla si za cíl dovršení přechodu k HMU během deseti let celkem ve třech etapách. Vycházela z centralizované měnové politiky, kdy měly být směnné kurzy jednotlivých měn nezrušitelně zafixovány a zřízena jednotná

evropská měna. Prosazovala zúžení flukтуаčních pásem měnových kurzů a vytvoření systému centrálních bank včele s Evropskou centrální bankou (Pajas, Rossiter, 2000).

Maastrichtská smlouva

V prosinci 1990 byla uskutečněna mezivládní konference, která částečně převzala koncepci Delorovy zprávy a měla definovat právní a institucionální rámec měnové unie a podmínky pro její dosažení. Výsledkem konference byla tzv. Maastrichtská smlouva obsahující plán vytvoření HMU. Smlouva byla podepsána 7. února 1992 a v platnost vstoupila 1. listopadu 1993 po dokončení ratifikačního postupu (zavedenieura.cz(a), cit. online: 29. dubna 2016).

Maastrichtská smlouva jednoznačně formulovala časový i obsahový přechod k HMU ve třech etapách. První a druhá etapa byly etapami přípravnými a třetí etapa měla být etapou závěrečnou k zavedení jednotné měny. Smlouva rovněž stanovila kritéria potřebná ke sblížení politik členských států tzv. konvergenční kritéria a vymezila výjimky pro Velkou Británii a Dánsko, které se odmítaly k měnové unii prozatím připojit (Lacina a kol., 2007).

Stěžejní body vedoucí k jednotné společné měně obsažené v Maastrichtské smlouvě byly následující (zavedenieura.cz(a), cit. online 29. dubna 2016):

- stanovení tří etap zavedení MU s pevně stanovenými termíny, cíli, úkoly;
- určení nejpozdějšího data vzniku MU jako 1. leden 1999;
- definování konvergenčních kritérií jako účast v MU;
- vymezení institucionálního zajištění MU včetně ECB.

Etapy hospodářské a měnové unie

Jak již bylo výše zmíněno, realizace měnové unie byla provedena ve třech fázích zakotvených ve Smlouvě o Evropské unii. První z etap byla považována za etapu zahajovací, a ne příliš harmonizačně náročnou, naopak etapa druhá obsahovala nejvýznamnější rozhodnutí HMU a o délce jejího trvání bylo rozhodnuto až v průběhu. Poslední etapa je charakteristická samotným vznikem HMU a zavedením jednotné společné měny euro (Lacina a kol., 2007).

První etapa

První etapa HMU byla datována k období od 1. července 1990 do 31. prosince 1993. K jejímu zahájení došlo před zasedáním mezivládní konference dle návrhu Delorovy

zprávy (Tomášek, 2007). Během přípravné fáze, jak je etapa v některých pramenech označována, bylo hlavním cílem zrušit všechny překážky v pohybu mezi členskými státy, tj. plně liberalizovat kapitálové toky, pohyb zboží, služeb a osob. Dále probíhala těsnější spolupráce mezi centrálními bankami zemí v oblasti měnové politiky s cílem dosáhnout cenové stability, došlo k uplatnění volného používání ECU resp. odbourání veškerých překážek na její užití a v neposlední řadě byla provedena hlubší hospodářská konvergence, tedy došlo k důslednému doзору nad národními hospodářskými politikami a koordinaci politik fiskálních (Žák, 2007).

Druhá etapa

Druhá etapa, rovněž označována za etapu přípravnou, byla stanovena na období od 1. ledna 1994 až do 21. prosince 1998 a v přechodu na HMU byla etapou nejpodstatnější a nejobtížnější. Zásadním krokem ve druhé etapě bylo založení Evropského měnového institutu (EMI) k 1. lednu 1994 se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem, který předcházел současné ECB. Hlavním úkolem EMI bylo zajištění užší spolupráce národních měnových politik členských zemí a příprava na vybudování Evropského systému centrálních bank tvořeného z ECB a národních centrálních bank členských zemí. EMI měl taktéž právně zajistit nezávislost národních centrálních bank (Plchová a kol., 2010). Pravomoc EMI byla ale značně omezená. Instituce měla zajistit velké množství úkolů, ovšem disponovala s minimálním oprávněním a nesměla ani zakročit do národní měnové politiky členských zemí. Její kompetence byly konkrétně vymezeny ve Smlouvě o EU (Lacina a kol., 2007).

V prosinci 1996 podal EMI Evropské radě zprávu o zásadách a stěžejních elementech nového mechanismu směnných kurzů pojmenovaného ERM II. O přijetí systému bylo rozhodnuto nejvyššími představiteli členských zemí na zasedání v Amsterdamu roku 1997. Nahrazení starého kurzového systému ERM mělo zajistit odstranění nadbytečného kolísání směnných kurzů mezi eurem a národními měnami členských zemí EU (Sear, 1999).

V rámci nového systému ERM II byla ECU nahrazena eurem v poměru 1:1 a vzájemné bilaterální kurzy nahradil centrální kurz národních měn členských zemí k euru. Účast v systému znamenala povinnost centrálních bank i ECB zakročit v případě, že se kurz ocitne na okraji povoleného flukтуаčního pásma. Systém ERM II respektoval

povolené flukuační pásmo $\pm 15\%$ s možností povolení pásma užšího na základně žádosti přistupující země (Plchová a kol., 2010).

ECB nabízí v rámci systému tři základní možnosti způsobu stanovení kurzu (Šonka a kol., 2004):

- fixní kurz k euru bez oscilačního pásma;
- kurz se zúženým pásmem či se standardním oscilačním pásmem $\pm 15\%$;
- currency board se zavěšením na euro (tj. pevný kurzový systém bez oscilačních pásem).

Za významný krok druhé etapy je považováno přijetí nástroje Paktu stability a růstu Evropskou radou 16. a 17. června 1997 v Amsterdamu. Pakt stability a růstu představuje soubor pravidel, jejichž úkolem je docílit udržování veřejných financí členskými státy EU v řádném stavu. Při nedodržování stabilního rozpočtu, tj. docházení k nadměrným rozpočtovým deficitům docházelo k sankcionování zemí s nedostatečně disciplinovanou fiskální politikou. V momentě překročení rozpočtového schodku o 3% HNP mohla být státu udělena sankce složení kauce do pokladny ES. V pozdějších letech prošel Pakt stability a růstu několika reformami (Pajas, Rossiter, 2000).

Dalšími neméně důležitými kroky ve druhé etapě byly zákaz úvěrování veřejného sektoru centrálními bankami, zajištění užší koordinace jednotlivých měnových politik a další zdokonalování hospodářské konvergence (Tomášek, 2007).

Ve druhé etapě mělo být dosaženo měnové a fiskální konvergence členských zemí, jejímž cílem bylo dopracovat se k měnové stabilitě, která by umožňovala přesun ke třetí závěrečné etapě HMU (Pajas, Rossiter, 2000).

Součástí druhé etapy byl i vznik Evropské centrální banky, který je datován k 1. červnu 1998 (zavedenieura.cz(b), cit. online: 4. června 2016).

Třetí etapa

Zahájení třetí závěrečné etapy budování HMU bylo stanoveno na 1. ledna 1999. Ke shodnému datu byla rovněž zahájena činnost HMU. Zelená kniha zveřejněná Evropskou komisí 31. května 1995 definovala detailní kroky k zřízení jednotné evropské měny a závěrečnou třetí etapu HMU. Závěrečná etapa byla rozdělena do třech následujících fází (Lacina a kol., 2007):

Fáze A

Ve dnech 2. a 3. května 1998 bylo na mimořádném zasedání Rady EU ve složení hlav států a vlád rozhodnuto o vstupu jedenácti členských zemí do HMU ke dni 1. ledna 1999. Původní termín zahájení třetí etapy byl stanoven na rok 1997, většina států ovšem nedokázala splnit konvergenční kritéria, proto bylo rozhodnuto o pozdějším zahájení etapy. Do první fáze třetí etapy bylo zařazeno kontrolování plnění konvergenčních kritérií a následné určení států, které se stanou součástí HMU. Součástí fáze byl také vznik Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, zabezpečení sjednocení národních legislativ, tisk bankovek a ražení mincí a v neposlední řadě i návrh na adaptaci bankovního a finančního sektoru.

Fáze B

Druhá fáze třetí etapy probíhala od 1. ledna 1999 do 31. prosince 2001. K 1. lednu 1999 došlo k neodvolatelnému vzájemnému zafixování směnných kurzů měn členských států HMU, což se týkalo jedenácti vybraných zemí – Belgie, Finska, Francie, Itálie, Irsko, Lucemburska, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko a Španělsko. Byly pevně stanoveny jejich kurzy k nové evropské měnové jednotce euro v poměru ECU vůči euru 1:1 a ve stejném poměru měly být národní měny nahrazeny měnou společnou. Ke konečné fixaci hodnoty jednotlivých měn účastnických zemí vůči euru byl využit stav směnných kurzů. K zavedení společné evropské měny došlo pouze v bezhotovostním styku, dále ESCB převzal odpovědnost za měnovou politiku, veškeré mezibankovní, měnové, kapitálové a burzovní trhy již používají k obchodování euro a v euru rovněž fungují velkoobchodní platební systémy.

Existence eura pouze v bezhotovostním styku umožňovala tzv. přechodné období od ledna 1999 do července 2002, kdy v jedné době koexistovaly dvě měny: euro a měny národní. Přechodné neboli adaptační období sloužilo k adaptaci společné měny na finančních trzích před jejím využitím v plném rozsahu (Sear, 1999).

V průběhu fáze B dále docházelo k přizpůsobování se bankovních a finančních institucí společné měně a k přechodu na euro dle vůle, snahy a připravenosti individuálních ekonomických subjektů. Součástí zapojení států do měnové unie a přechodu na jednotnou evropskou měnu bylo odstranění možnosti provádět samostatnou měnovou či kurzovou politiku. Členství v HMU sebou neslo i jednotně prováděnou měnovou politiku (Lacina a kol., 2007).

Dvanáctým členem HMU se k 1. lednu 2001 stalo Řecko, kterému se podařilo splnit požadovaná konvergenční kritéria a připojilo se k HMU během probíhající poslední třetí etapy (Baldwin, Wyplasz, 2013). Poměr národních měn vůči euru, tedy jejich přepočítávací koeficient je přehledně zpracován v následující tabulce 2.

Tabulka 2: Přepočtové koeficienty

ZEMĚ	NÁRODNÍ MĚNA	PŘEVODNÍ KOEFICIENT (měna/ 1 EUR)
Belgie	belgický frank	40,3399
Finsko	finská marka	5,94573
Francie	francouzský frank	6,55957
Irsko	irská libra	0,787564
Itálie	italská lira	1936,27
Lucembursko	lucemburský frank	40,3399
Německo	německá marka	1,95583
Nizozemsko	gulden	2,20371
Portugalsko	escudo	200,482
Rakousko	šilink	13,7603
Španělsko	peseta	166,386
Řecko	drachma	337,600

Zdroj: vlastní zpracování, Pajas, Rossiter, 2000

Z tabulky 2 lze vyčíst přepočítávací koeficienty prvních 12ti členských zemí HMU. Nejnižší přepočtový koeficient byl stanoven pro Irsko, resp. irskou libru a činil 0,787564. Druhým nejnižším koeficientem disponovalo Německo, kdy německá marka byla na euro převáděna koeficientem 1,95583. Na třetí místo se řadilo Nizozemsko s převodním koeficientem 2,20371 guldenů za 1 euro. Naopak nevyšší převodní koeficientem byl vypočten pro Řecko, který pro přepočet národní měny drachmy činil 337,600/1 EUR.

Fáze C

Poslední vrcholná fáze třetí závěrečné etapy HMU probíhá od 1. ledna 2002, kdy bylo euro zavedeno i v hotovostní formě v podobě bankovek a stalo se oficiálním platidlem v celkem dvanácti členských zemí EU. V průběhu fáze byl dokončen přechod bankovního sektoru na společnou měnu a veškeré finanční operace byly převedeny na euro. Mezi další důležité kroky vrcholné fáze se také řadí stažení dočasných národních měn a mincí z oběhu a dovršení přechodu veřejného a soukromého sektoru na společnou měnu euro. V měsících leden a únor stále koexistovaly národní měny a euro, ale platnost většiny národních měn byla ukončena k 28. únoru 2002 a od 31. března 2002 již neexistovala možnost jejich výměny (Lacina a kol., 2007).

Vymezený časový a obsahový harmonogram Hospodářské a měnové unie byl zprvu splněn a realizace prvních dvou etap HMU proběhla úspěšně. Prozatím se ale nepodařilo uzavřít všechny etapy pro jednotlivé členské státy EU. Třetí etapa tak neustále probíhá. Některé členské státy dosud nejsou členy eurozóny, nepřijmuly společnou evropskou měnu a jako platidlo využívají měny národní. Lacina a kol. (2007) uvádí tři možné důvody dosavadního neakceptování jednotné měny:

- státy (př. Velká Británie a Dánsko) mají udělenou výjimku pro vstup do eurozóny;
- neschopnost plnit konvergenční kritéria, která jsou podmínkou pro vstup
- a neznámý termín vstupu při plnění předepsaných kritérií do eurozóny.

3.3 Eurozóna

Eurozóna, mnohdy označována jako euro oblast, sdružuje státy EU, které úspěšně dokončily třetí etapu HMU a jako zákonnou měnu přijaly jednotnou evropskou měnu euro. Vznik eurozóny je datován k 1. lednu 1999, kdy byla zahájena třetí etapa HMU a euro bylo zavedeno v bezhotovostní formě v celkem jedenácti členských státech: Belgii, Finsku, Francii, Irsku, Itálii, Lucembursku, Německu, Nizozemsku, Portugalsku, Rakousku a Španělsku. Rozšířit eurozónu se podařilo 1. ledna 2001, kdy podmínky vstupu splnilo Řecko a bylo do uskupení přijato. K 1. lednu 2002 tak bylo euro zavedeno i v hotovostní formě ve dvanácti zemích EU. Rozšiřování eurozóny pokračovalo i nadále. Třináctým členem se 1. ledna 2007 stalo Slovinsko a k 1. lednu 2008 přistoupily společně Kypr a Malta. Sousední Slovensko vstoupilo do uskupení 1. ledna 2009. Dále euro za zákonnou měnu přijalo 1. ledna 2011 Estonsko, 1. ledna 2014 Lotyšsko a dosud posledním přistupujícím státem do eurozóny se stala Litva, která vstoupila k 1. lednu 2015. V současné době sdružuje eurozóna devatenáct zemí z celkových dvaceti osmi členských států EU (zavedenieura.cz(c), cit. online: 8. června 2016). Jejich podrobný výčet včetně data vstupu a oficiálního přepočítávacího koeficientu je uveden v příloze A.

Mimo eurozónu dosud stojí členské státy EU Bulharsko, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko, které mají dočasnou výjimku ze zavedení eura, ale jsou zavázány jednotnou evropskou měnu přijmout v momentě, kdy splní požadovaná konvergenční kritéria. Mimo eurozónu se nachází Dánsko a Velká Británie, které si vyjednaly trvalou výjimku ze zavedení eura, tzv. opt-out.

Výjimka je státům zaručena ve Smlouvě o EU. Dánsko se na rozdíl od Velké Británie účastní systému ERM II, kde se dobrovolně upsalo k plnění užšího flukтуаčního pásma $\pm 2,25\%$ (Plchová a kol., 2010).

Euro je používáno i na tzv. nejvzdálenějších regionech, které jsou nedílnou součástí EU, i přestože se svojí zeměpisnou polohou nacházejí mimo evropský kontinent. Momentálně disponuje EU devíti nejvzdálenějšími regiony, mezi které se řadí pět francouzských zámořských departmentů: Martinik, Mayotte, Guadeloupe, Francouzská Guyana v Karibiku a Réunion v Indickém oceánu. Dále se jedná o jedno francouzské zámořské společenství ostrov Svätý Martin, kde je euro používáno jako oficiální měna na francouzské části ostrova. Euro rovněž využívají dva portugalské autonomní regiony Madeira a Azorské ostrovy a jedno španělské autonomní společenství Kanárské ostrovy (Lacina a kol., 2007).

Eurozóna zaujímá oblast o rozloze 2,8 milionů km², tj. 63 % celkové rozlohy EU. Současně se s počtem obyvatel přesahující 330 milionů podílí na celkovém počtu obyvatel EU 65 % a zajišťuje více než 70 % celkového výkonu EU (zavedenieura.cz(c), cit. online: 8. června 2016).

3.3.1 Euro mimo EU

Společná evropská měna euro je oficiální měnou nejen v členských zemích eurozóny, ale i v mnohých regionech mimo Evropskou unii. Za hlavní důvod zvýšeného zájmu o euro jako zákonnou měnu je uváděna jeho četnost využití na globálních měnových trzích. Euro používají na základě formální měnové dohody s EU o uplatňování eura jako oficiální měny i čtyři evropské mikrostáty, které nejsou řádnými členy Evropské unie. Konkrétně se jedná o nečlenská území EU Monako, San Marino, Vatikán a Andorru, která se k těmto zemím připojila v dubnu 2012. Všechna čtyři území mají umožněno razit omezené množství euromincí se svou specifickou rubovou národní stranou, nemají ovšem právo tisknout eurobankovky. Euro je používáno rovněž v Kosovu a Černé Hoře, ovšem ani jeden ze států nemá s Evropskou unií uzavřenou měnovou dohodu o jeho využívání jako oficiální měny (Plchová a kol., 2010).

3.4 Eurosystem

Existence eurosystému je datována od 1. ledna 1999. Eurosystem je složen z Evropské centrální banky a veškerých národních centrálních bank členských zemí, které se účastní eurozóny a využívají jako platidlo společnou evropskou měnu euro. Integrovaní seskupení centrálních bank vytváří a následně provádí měnovou politiku eurozóny (Panfil, 2003).

Mezi další úkoly Eurosystemu se řadí provádění devizových operací ovlivňujících směnné kurzy, subvence souvislého činnosti platebních systémů, držba a řízení devizových rezerv, poradní funkce v podobě konzultací, tvorba statistických údajů, dozor nad finanční stabilitou, emise eurobankovek či mezinárodní spolupráce např. v záležitostech makroekonomické a finanční stability (Plchová a kol., 2010).

3.4.1 Evropská centrální banka

Jak již bylo výše zmíněno, Evropská centrální banka (ECB) byla založena 1. června 1998 a převzala činnost EMI. ECB představuje centrální banku zemí eurozóny. Právní základ společné měnové politiky tvoří Smlouva o fungování EU a Statut Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky. ECB disponuje vlastní právní subjektivitou (Tomášek, 2007).

ECB se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem je podstatnou součástí dvou evropských systémů: Evropského systému centrálních bank (ESCB) a Eurosystemu. Podstata Eurosystemu je již popsána v úvodu kapitoly. ESCB je na rozdíl od Eurosystemu tvořen ECB a národními centrálními bankami všech členských zemí EU bez ohledu na to, zda přijaly jednotnou měnu euro či nikoliv. Právě národní CB všech členských států vložily do ECB základní kapitál a jsou tak jejími zakladateli. V současnosti je k 1. lednu 2015 objem upsaného kapitálu ve výši 10, 825 mld. EUR (7, 619 země eurozóny). Podíl na kapitálu je stanoven podle klíče, který bere v úvahu podíl členské země na celkovém počtu obyvatel a na hrubém domácím produktu EU. Je upravován každých pět let či po přistoupení nové členské země (ecb.europa.eu(a), cit. online: 10. června 2016).

ECB je nezávislá na všech orgánech a institucích EU, vládách členských států či jakýchkoliv jiných subjektech. Nezávislost obsahuje čtyři předpoklady (Plchová a kol., 2010):

- **nezávislost institucionální:** zákaz přijímání a požadování instrukcí bankou od orgánů Evropského společenství, vlád členských států či jiných orgánů;
- **nezávislost osobní:** přijatelně dlouhé funkční období nejvyšších orgánů národních bank a možnost odvolání představitelů CB výlučně v souladu se Smlouvou;
- **nezávislost funkční:** definování nejvýznamnějšího cíle a ručení za jeho realizaci. Za hlavní cíl ECB je považováno udržování cenové stability;
- **nezávislost finanční:** zákaz vlády zasahovat do rozpočtu CB a zneužívat ji při financování státních výdajů.

Cíle

Jak již bylo zmíněno, stěžejním cílem ECB je udržování cenové stability v souvislosti s ochranou hodnoty společné měny. Nejedná se však o jediný cíl. Mezi další cíle se řadí zejména podpora harmonického a vyrovnaného rozvoje hospodářství EU, trvalého a neinflačního hospodářského růstu založeného na akceptování životního prostředí, zajištění vysokého stupně sblížení ekonomické efektivity států či vysoké úrovně zaměstnanosti a sociální ochrany prostřednictvím jednotného trhu, HMU a realizací společné politiky (Pajas, Rossiter, 2000).

Organizační struktura

V čele ECB stojí její prezident, který ji reprezentuje na evropských a mezinárodních zasedáních. ECB má tři vrcholné rozhodovací orgány: Radu guvernérů, výkonnou radu a generální radu (zavedenieura.cz(d), cit. online: 10. června 2006).

Rada guvernérů je považována za hlavní rozhodovací orgán ECB. Tvoří ji šest členů Výkonné rady a devatenáct guvernérů národních centrálních bank členských zemí eurozóny. Mezi kompetence rady guvernérů patří přijímání obecných zásad a rozhodnutí nutných pro realizování funkcí příslušícím Eurosystemu, určování měnové politiky eurozóny související s rozhodováním o střednědobých měnových cílech, klíčových úrokových sazeb a tvorbou devizových rezerv. V neposlední řadě Rada akceptuje obecné zásady potřebné pro uskutečnění rozhodnutí. Zasedání probíhá obvykle dvakrát do měsíce v místě sídla ECB (Plchová a kol., 2010).

Výkonná rada je složena ze šesti členů. Konkrétně z prezidenta ECB, viceprezidenta ECB a čtyř členů, kteří jsou jmenováni Evropskou radou na základně rozhodnutí kvalifikované většiny hlav států nebo vlád členských zemí eurozóny na dobu osmi let. Hlavními úkoly výkonné rady jsou příprava zasedání Rady guvernérů, vykonávání měnové politiky v souladu s přijatými rozhodnutími Rady guvernérů, řízení obvyklých funkcí ECB a zastávání pravomocí svěřených od Rady guvernérů (ecb.europa.eu(b), cit. online: 11. června 2016).

Posledním vrcholným orgánem ECB je **generální rada**, která sdružuje prezidenta a viceprezidenta ECB a guvernéry národních centrálních bank všech 28 členských zemí EU. Představuje orgán určený pro prozatímní dobu existujících členských zemí, které dosud nezavedly společnou měnu euro. Úloha generální rady je spíše poradní a koordinační. Úkoly, jež generální rada vykonává, jsou přežaty od EMI a plněny v rámci třetí etapy HMU. Rovněž se generální rada podílí na poradní funkci, seskupování statistických informací, sestavování výroční zprávy ECB, přijímání pracovního řádu pro zaměstnance ECB či přípravách dokumentů potřebných pro určení směnných kurzů členských států EU disponující s výjimkou pro zavedení eura. Generální rada zasedá čtyřikrát ročně (Plchová a kol., 2010).

3.5 Evropská měna EURO

Oficiální společná evropská měna nazývaná se EURO je používána v devatenácti členských státech Evropské unie a do budoucna by měla být postupně zavedena i ve zbývajících členských zemích EU. Jak již bylo výše zmíněno, státy, pro které je euro zákonnou měnou, tvoří eurozónu (Žák, 2007).

Euro nahradilo Evropskou měnovou jednotku ECU, která sloužila jako zúčtovací jednotka využívaná centrálními bankami při intervencích na devizovém trhu. O jeho názvu bylo rozhodnuto na summitu Evropské unie, který se konal v Madridu 15. prosince 1995. S volbou názvu nové společné měny šel ruku v ruce i její symbol, jež byl určen na shodném summitu v Madridu. Cílem volby symbolu byla jeho jednoduchost a estetičnost. Symbol pro euro € je podobný řeckému písmenu epsilon. Rovněž vyjadřuje první písmeno kontinentu Evropa. Dvě rovnoběžné linky uprostřed znázorňují stabilitu měny a připodobňují ji k symbolům dalších světových měn jako je americký dolar

či japonský jen. Třípísmenná směnářská zkratka EUR byla pro jednotnou evropskou měnu stanovena roku 1997 (Panfil, 2003).

Zavedení eura je datováno k 1. lednu 1999, kdy došlo k zahájení třetí etapy HMU a euro bylo přijato v bezhotovostní formě v jedenácti členských státech Evropské unie. Trvalo tři roky, než se euro stalo jedinou oficiální měnou zemí, které se účastnily poslední etapy HMU. K 1. lednu 2002 euromince a eurobankovky poprvé vstoupily do oběhu v hotovostní formě, do té doby koexistovaly s národními měnami, které k tomuto dni zanikly (Lacina a kol., 2007).

Jednotná evropská měna je druhou nejdůležitější a respektovanou mezinárodní měnou po americkém dolaru. Není pouze společnou měnou eurozóny, ale k jejímu uplatnění dochází i v mezinárodní sféře. V rámci eurozóny je euro prostředkem směny pro realizaci plateb za zboží a služby vládou, podniky a jednotlivci. Taktéž je používáno k ukládání úspor a investic pro budoucí účely. Hospodářství eurozóny se vykazuje značnou stabilitou a silou, která zvyšuje zájem o evropskou měnu i za jejími hranicemi. Třetí země si obstarávají a využívají euro k obchodování nebo tvorbě měnových rezerv. Sílu a významnost eura potvrzuje i jeho aplikace v mezinárodním a měnovém systému (ec.europa.eu(a), cit. online: 11. června 2016).

V současné době eurem denně platí přibližně 338,6 milionů lidí, což samo o sobě vypovídá o jeho vysokém postavení (europa.eu(b), cit. online: 11. června 2016).

3.5.1 Euromince

Euromince jsou do oběhu vydávány v osmi nominálních hodnotách. Nejvyšší mincí jsou 2 eura, která mají žlutý střed a bílé mezikruží. Opačně je tomu u 1 eura, mince má tedy bílý střed a žluté mezikruží. Mince o nominální hodnotě 50 centů, 20 centů a 10 centů jsou emitovány ve žluté barvě. Poslední ze tří bankovek 5 centů, 2 centy a 1 cent mají barvu červenou. Prvních pět zmíněných euromincí je vydáváno ve dvou odlišných provedeních. Původně byly mince roku 2002 uváděny do oběhu s motivem Evropské unie bez východní a jižní Evropy. Aktuální motiv na mincích vydávaných od 1. ledna 2007 zobrazuje již mapu Evropy po jejím rozšíření, ke kterému došlo 1. ledna 2004. Tři mince s nejnižšími hodnotami obsahují glóbus s Evropou po boku Afriky a Asie (zavedenieura.cz(e), cit. online: 12. června 2016). Všechny mince pojmají na lící straně dvanáct unijních hvězd jako symbol sjednocené Evropy, nominální hodnotu a její název.

Vzhled mincí byl určen na summitu členských států Evropské unie v Amsterdamu v červnu 1997. Líc mincí je shodný pro všechny státy mající euro jako oficiální měnu a jeho podoba byla popsána v předchozím odstavci. Autorem společné lící strany je Belgičan Luc Luycx. Naopak rubová strana je označována za tzv. stranu národní a odlišuje mince podle státu, ve kterých byly vydány do oběhu. Obvykle jsou na rubu umístěny národní symboly či osobnosti charakteristické pro jednotlivé členské státy. Stanovení národní strany euromince je ovšem s výjimkou změny hlav států neměnná. Shodným prvkem rubové strany je dvanáct unijních hvězd (Panfil, 2003).

Člen eurozóny má právo jednou ročně vydat pamětní eurominci. Její lící strana je shodná s klasickou dvoueurovou mincí. Rub mince obsahuje okružní s dvanácti hvězdami EU, do kterého je následně umístěn zvolený motiv mince. Vzhled, grafika a výběr motivu je plně v kompetenci jednotlivých zemí. Pamětní mince je zákonným platidlem na území celé eurozóny. V členských zemích mohou být uváděny do oběhu i tzv. sběratelské mince. Ty ovšem nemají využití platidla a musejí se vzhledem odlišovat od běžných euromincí. Jako zákonné platidlo je lze využít pouze v zemi, kde byly emitovány (zavedenieura.cz(f), cit. online: 12. června 2016).

Emitování euromincí spadá do odpovědnosti jednotlivých národních centrálních bank členských zemí. V případě změny motivu musí členský země informovat Evropskou komisi. Evropská centrální banka musí v rámci hlavního cíle udržení cenové stability zajišťovat přiměřené množství mincí v oběhu. Je zodpovědná za povolování objemu vydávaných mincí jednotlivými zeměmi. Právo razit mince s vlastní národní rubovou stranou mají v omezeném množství i Andorra, Monako, San Marino a Vatikán (ecb.europa.eu(d), cit. online: 12. června 2016).

3.5.2 Eurobankovky

Historie eurobankovek sahá až do roku 1994, kdy Rada EMI svěřila pracovní skupině pro bankovky nástin myšlenkového zadání pro jejich grafické zpracování. Cílem bylo, aby bankovky nevyobrazovaly národní prvky některých členských států Evropské unie. V červnu 1995 byla pro návrh eurobankovek zadána dvě témata: Epochy a slohy a Abstraktní a moderní motivy. Na základě stanovených témat došlo roku 1996 k vyhlášení celoevropského výběrového řízení na tvorbu jejich návrhu. Grafické návrhy měly splňovat následující podmínky: jednoduchou odlišnost jednotlivých eurobankovek, propracování

ochranných prvků proti padělání a estetický vzhled vedoucí ke kladnému přijetí bankovek veřejností. Z celkového počtu čtyřiceti čtyř doručených návrhů byl vybrán vítězný návrh rakouského grafika Roberta Kaliny na téma Epoque a sloh (Panfil, 2003).

Eurobankovky jsou vydávány v sedmi nominálních hodnotách: 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € a 500 €. Každá z eurobankovek má svůj specifický rozměr, barvu a znázorňuje některý z architektonických slohů z různých období historie Evropy (zavedenieura.cz(g), cit. online: 12. června 2016). Přehled rozměrů, barev a architektonických slohů u jednotlivých eurobankovek je uveden v tabulce 3.

Tabulka 3: Eurobankovky

NOMINÁLNÍ HODNOTA	ROZMĚRY (v mm)	BARVA	ARCHITEKTONICKÝ SLOH
5 EURO	120 x 62	šedá	antika
10 EURO	127 x 67	červená	románský
20 EURO	133 x 72	modrá	gotika
50 EURO	140 x 77	oranžová	renesance
100 EURO	147 x 82	zelená	baroko a rokoko
200 EURO	153 x 82	hnědožlutá	věk skla a oceli
500 EURO	160 x 82	fialová	moderní architektura 20. století

Zdroj: vlastní zpracování, zavedenieura.cz(g), cit. online 12. června 2016

Z tabulky 3 lze vyčíst grafické zpracování jednotlivých eurobankovek včetně jejich rozměrů. Např. nejnižší eurobankovka nesoucí nominální hodnotu 5 euro je vydávána v rozměrech 120 x 62 mm v barvě šedé a vyobrazující antický sloh. Naopak nejvyšší nominální hodnotu nese bankovka 500 euro, která má stanovené rozměry 160 x 82 mm, fialovou barvu a představuje moderní architekturu 20. století.

Líc jednotlivých eurobankovek obsahuje prvky sedmi stavebních stylů evropské architektury, které mají představovat otevřenost a spolupráci Evropy. Dále je zde vyobrazena nominální hodnota, měna a iniciály Evropské centrální banky. Rubová strana prezentuje jednotící myšlenku. Zachycuje siluetu evropského světadílu a zobrazuje mosty v nejrůznějších provedeních, které mají symbolizovat těsné vazby nejen mezi evropskými státy, ale i mezi Evropou a zbylými světadíly (Panfil, 2003).

V současné době se rozlišují dvě série eurobankovek. První z nich byla představena 1. ledna 2002, když došlo k zavedení společné evropské měny v hotovostní formě u dvanácti členských zemí EU. Nová série bankovek s názvem Evropa je postupně uváděna do oběhu od roku 2013. Nové eurobankovky budou zaváděny s časovými

rozestupy od nejnižší po nejvyšší nominální hodnotu. Série Europa zachovává původní vzhled eurobankovek, tj. vyobrazení architektonických stylů i určující barvy včetně jejich nominálních hodnot. Rozdílem je značný posun v ochraně eurobankovek před jejich falšováním a použitých výrobních technologiích. Původní a nová série eurobankovek má tři hlavní rozdílné prvky. První odlišností je název měny, který první série uvádí v latince a řecké abecedě a nová série přidává navíc název v cyrilici. Druhou změnou jsou iniciály Evropské centrální banky uvedeny v devíti jazykových verzích oproti původním pěti. Třetím stěžejním rozdílem je zeměpisné zobrazení Evropy zachycující navíc Maltu a Kypr. Obě série budou zprvu v oběhu současně. Následně dojde k postupnému stahování eurobankovek první série, kterým po jisté době bude odebrán statut zákonné měny. K 25. listopadu 2015 byla vydána do oběhu již třetí eurobankovka z nové série. Jednalo se o 20 euro, jemuž předcházelo uvedení do oběhu nových bankovek 10 a 5 euro. Zbylé eurobankovky budou vydávány postupně v dalších letech (ecb.europa.eu(c), cit. online 12. června 2016).

Právním emitovat eurobankovky disponuje ECB a národní centrální banky zemí zapojených do eurozóny. Národní centrální banky obvykle zodpovídají za jejich výrobu, uvádění do oběhu a následné stahování. Povolení k emisi eurobankovek uděluje výhradně Evropská centrální banka (Plchová a kol., 2010).

3.5.3 Výhody a nevýhody evropské měny

K přechodu na jednotnou evropskou měnu se bez diskuze váže řada pozitivního, ale i negativního. Přehled nejzásadnějších a nejčastěji diskutovaných výhod a nevýhod je uveden v následujících podkapitolách.

Výhody evropské měny

Za zásadní výhodu přijetí jednotné evropské měny je považován další vývoj v evropské integraci, která se měnovou politikou prohlubuje. Euro je po americkém dolaru druhou nejpoužívanější mezinárodní měnou a je tak jejím silným konkurentem. K jeho užívání na mezinárodních trzích dochází ve stále větším rozsahu. V určitých odvětvích, jako je trh s obligacemi, je euro nejvíce rozšířenou měnou. Rovněž si evropská měna drží postavení ve středu světově nejvýznamnějšího likvidního finančního trhu, čímž zastupuje politicky, ekonomicky a kulturně nejzásadnější území. Euro představuje také transparentnost a porovnatelnost cen napříč státy eurozóny, což usnadňuje volbu

vhodného zboží či služby. Existence jednotné evropské měny odstraňuje mezi státy jakékoliv kurzové riziko. Přechod na euro s sebou v důsledku uspíšení a zjednodušení mezinárodního platebního styku nese i rozmach mezinárodních obchodů a investic. Neméně důležitou výhodou přijetí eura je snížení transakčních nákladů, např. v souvislosti s vedením účtu či dříve nutnými směnárenskými operacemi (Sear, 1999).

Nevýhody evropské měny

Přijetí jednotné evropské měny přináší pro členské státy i řadu nevýhod. Zavedením eura přichází země o možnost aplikace směnného kurzu a úrokové sazby jako nástroje obchodní a měnové politiky. Ztráta samostatné měnové politiky je sama o sobě negativem přijetí eura. Další z hlavních nevýhod a zároveň velkým nebezpečím se může stát neomezený pohyb kapitálu, v jehož důsledku by mohlo docházet k přečerpávání finančních zdrojů z méně produktivního odvětví do odvětví více produktivního. Problémem je i vysoký nárůst nákladů, které souvisí zejména se samotnou přípravou na přijetí eura. Vychází z nutnosti proškolení zaměstnanců, informování klientů či správou podnikových informačních systémů. Obecně lze říci, že zavedení jednotné evropské měny přináší velké náklady na adaptaci (Sear, 1999).

3.6 Maastrichtská konvergenční kritéria

Vstup členského státu Evropské unie do měnové unie je podmíněn splněním tzv. maastrichtských kritérií konvergence. Kritéria jsou zakotvena ve Smlouvě o fungování Evropské unie, konkrétně článku 140/1 a v následujících protokolech: Protokolu č. 13 o konvergenčních kritériích a Protokolu č. 12 o postupu při nadměrném schodku. Smlouva o fungování EU bývá často označována za Maastrichtskou smlouvu, s čímž souvisí i pojmenování kritérií jako maastrichtská kritéria. Úkolem konvergenčních kritérií je zabezpečit dostatečnou připravenost členského státu na přechod k jednotné evropské měně jako jediného zákonného platidla v zemi a zabránit možnému ekonomickému dopadu na stát a eurozónu jako celek. Cílem je zamezení rozdílného vývoje v jednotlivých zemích EU a v jeho důsledku možnému ohrožení měnové stability. Kritéria mají zhodnotit předpoklady kandidátského státu stát se právoplatným členem HMU, pobízet k vzájemnému sdružování ekonomik a hospodářských politik členských zemí a zabezpečit udržení kurzů jejich měn v nejužším rozmezí (Pajas, Rossiter, 2000).

Za vyhodnocení maastrichtských kritérií zodpovídá Evropská komise spolu s Evropskou centrální bankou v Konvergenčních zprávách. Zpráva je vyhotovována pravidelně každé dva roky či na vyžádání kandidátského státu. Obsahuje hodnocení nejen ekonomických kritérií, ale i kompatibilitu národní legislativy a legislativy EU v souvislosti se zabezpečováním úloh Eurosystemu. Vstup do eurozóny je podmíněn splněním veškerých maastrichtských kritérií zároveň (Žák, 2007).

Maastrichtská konvergenční kritéria sledují čtyři následující ekonomická kritéria (Plchová a kol., 2010):

- kritérium cenové stability;
- kritérium dlouhodobých úrokových sazeb;
- kritérium kurzové stability;
- kritérium udržitelnosti veřejných financí.

3.6.1 Kritérium cenové stability

Se vstupem země do HMU souvisí nemožnost využívání kurzu měny k zajištění cenové konkurenceschopnosti při vysoké inflaci. Dodržováním kritéria cenové stability neboli kritéria inflačního kandidátská země dokazuje způsobilost vystačit si bez aplikace měnového kurzu národní měny po vstupu do eurozóny (Lacina a kol., 2007).

Hodnocení cenové stability probíhá prostřednictvím míry inflace. Míra inflace měřená v průběhu jednoho roku před uskutečněným průzkumem nesmí u kandidátské země přesahovat o více než 1,5 procentního bodu míru inflace tří členských zemí, které dostaly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability lze chápat tři nejnižší míry inflace. Při jejich stanovování může dojít k vyřazení hodnot inflace, jenž jsou v konkrétním makroekonomickém prostředí posuzovány jako extrémní. Inflace je měřena prostřednictvím harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP) a ze stanovených tří nejlepších hodnot je vypočten nevážený aritmetický průměr. Kandidátská země musí vykazovat cenovou stabilitu, která je dlouhodobě udržitelná, tj. kritérium cenové stability splnitelné i v následujícím měsíci po hodnocení (Pajas, Rossiter, 2000).

3.6.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Principem kritéria dlouhodobých úrokových sazeb je zhodnotit stálost konvergence. Sbíhání úrokových sazeb má přesvědčit o jeho trvale neměnném charakteru. Brzká

konvergence úrokových sazeb má tedy zamezit nárazovému zvratu v cenách dlouhodobých dluhopisů po vstupu kandidátské země do eurozóny v závislosti na trvalém odstranění kurzového rizika (Tomášek, 2007).

Při hodnocení je od kandidátské země požadováno nepřekročení její průměrné dlouhodobé nominální úrokové sazby během jednoho roku před provedeným měřením o více než 2 procentní body úrokovou sazbu maximálně tří členských zemí, které na poli cenové stability došly k nejlepším výsledkům. Stabilita se měří podle sazeb dlouhodobých, tj. desetiletých, státních dluhopisů či srovnatelných cenných papírů. Výpočet dlouhodobé úrokové sazby se provádí jako aritmetický průměr za posledních dvanáct měsíců, u kterých jsou dostupné údaje o HICP. Úroková sazba nejvýše tří členských zemí tzv. referenční hodnota je určena jako nevážený aritmetický průměr dlouhodobých úrokových sazeb u tří zemí s nejlepšími výsledky na poli cenové stability (Plchová a kol., 2010).

3.6.3 Kritérium kurzové stability

Hlavní podstatou kritéria kurzové stability je při vstupu kandidátské země do měnové integrace zaručit realizaci neměnné fixace směnného kurzu národní měny na správném stupni, aby v jeho důsledku nedošlo k tvorbě makroekonomických nerovnováh. Vymezení kritéria bylo provedeno v období existence mechanismu směnných kurzů ERM a jeho splnění bylo podmíněno účastí kandidátské země v něm. V prosinci 1998 mechanismus zanikl a byl nahrazen mechanismem směnných kurzů ERM II od ledna 1999 (Plchová a kol., 2010).

Vyhodnocení plnění kritéria provádí Evropská komise a Evropská centrální banka. Pro kladný výsledek musí být kandidátská země po dobu alespoň posledních dvou let před hodnocením účastníkem mechanismu směnných kurzů ERM II a po shodnou dobu nesmí být její kurz vystaven masivním vlivům. Rovněž by u státu nemělo na základě jeho popudu dojít v dvouletém intervalu k devalvaci centrální parity jeho měny. Pro rozhodování o tom, jak a zda vůbec byl kurz vystaven tlaku, se využívají pomocné ukazatele, např. míra odchylování od středního kurzu, vývoj krátkodobých úrokových diferenciálů, posouzení účelu devizových intervencí či přihlédnutí k případné mezinárodní finanční výpomoci při stabilizaci měny (zavedenieura.cz(h), cit. online: 14. června 2016).

Evropská komise i Evropská centrální banka tolerují kratší účast v systému ERM II, pokud kandidátská země v uplynulých měsících prokáže značnou stabilitu kurzu. Za nepřesnost kritéria je považována formulace tzv. normálního flukтуаčního rozpětí, kde se při hodnocení názorově rozchází Evropská komise a ECB. Evropská komise zastává názor, že uplatnění pásma $\pm 15\%$ je nemožné. Stabilitu kurzu v ERM, resp. ERM II hodnotila na základě dodržování rozpětí $\pm 2,25\%$. Naopak ECB tvrdí, že stanová širší flukтуаčního pásma není podstatná a neměla by mít vliv na hodnocení kandidátského státu při posuzování plnění kritéria, pokud země dodrží širší maximálně 15% , tj. účast v ERM II (Plchová a kol., 2010).

3.6.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Předchozí tři kritéria reprezentují kritéria měnová, naopak poslední čtvrté kritérium zastupuje fiskální oblast. Nedisciplinované veřejné finance jsou schopny narušit cenovou a finanční stabilitu eurozóny. Nadměrný rozpočtový deficit podporuje poptávkovou inflaci a vytěsňuje investice ze soukromého sektoru. Stále se zvyšující dluh mnohdy způsobuje krizi veřejných financí, která může mít dopad na důvěryhodnost eura. Měnová unie ochraňuje své členy před případnými hrozbami kurzové krize a její prostředí tak může nabádat k bezohlednému rozpočtovému jednání. Záměrem fiskálního kritéria je zajistit, aby mezi země eurozóny patřily pouze státy s ustálenými veřejnými rozpočty (Lacina a kol., 2007).

Formulace kritéria vychází z nařízení Maastrichtské smlouvy, která členským státům EU nepovoluje hospodaření s nadměrnými deficity. Definice nadměrného schodku je stanovena dle výše rozpočtového schodku a vládního dluhu. Kritérium udržitelnosti veřejných financí je rozděleno na dvě dílčí části (Plchová a kol., 2010):

- kritérium schodku veřejných financí;
- kritérium veřejného dluhu.

Kritérium schodku veřejných financí je orientováno na krátkodobý až střednědobý stav veřejných financí. Aby bylo splněno, nesmí poměr zamýšleného či reálného schodku veřejných financí k HDP přesáhnout referenční hodnotu 3% . Za výjimku je považováno, pokud poměr výrazně a trvale klesá a ustálí se na hladině blízké stanovené referenční hodnotě, či nedodržení referenční hodnoty je ojedinělé a prozatímní (Pajas, Rossiter, 2000).

Kritérium veřejného dluhu je zaměřeno na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí. Hodnota poměru veřejného dluhu a HDP by neměla překročit referenční hodnotu 60 %. Tolerance přesáhnutí je akceptována pouze v případě, že poměr je uspokojivě zmenšován a přibližuje se obstojnou rychlostí referenční hodnotě (Lacina a kol., 2007).

Pro správně plnění kritéria musí být dodrženy obě jeho výše popsané dílčí části. Kritérium je hodnoceno během jednoho fiskálního roku, tzn. kalendářního roku předcházejícího momentu průzkumu. Při existenci nadměrného schodku v okamžiku prováděného hodnocení neprobíhá s kandidátskou zemí jednání nebo je ihned ukončováno (Plchová a kol., 2010).

3.7 Scénář přijetí eura

Nedílnou součástí příprav kandidátských zemí Evropské unie na vstup do eurozóny a s ním souvisejícího přijetí jednotné evropské měny euro je volba scénáře přechodu na jednotnou měnu. Scénář představuje jakýsi manuál, na jehož základě bude společná měna v zemi zavedena. Rozdílnost jednotlivých scénářů vyplývá zejména z časového harmonogramu akceptování eura v hotovostní a bezhotovostní formě. Výběr scénáře je výhradně v rukách samotných členských států EU (Plchová a kol., 2010).

Evropská unie nabízí tři možné scénáře přechodu zakotvené v sekundárním právu EU (zavedenieura.cz(i), cit. online: 17. června 2016):

- scénář s využitím přechodného období, tzv. Madridský scénář;
- jednorázový přechod na euro, tzv. Big Bang;
- jednorázový přechod na euro s postupným doběhem tzv. Phasing out.

Pro lepší přehlednost jsou jednotlivé scénáře graficky vyobrazeny v příloze B.

3.7.1 Madridský scénář

Madridský scénář neboli scénář s využitím přechodného období je založený na dvoufázovém zavedení eura. Euro je v první fázi nejprve zavedeno v bezhotovostní formě, až následně po skončení přechodného období, které nesmí být delší než tři roky, je do oběhu vydáno v hotovostní podobě. S hotovostním zavedením eura začíná etapa duálního oběhu, tj. oficiálním platidlem se v daném státu stává euro spolu s národní měnou (businessinfo.cz(a), cit. online: 17. června 2016).

Volba madridského scénáře umožňuje státům dostatečný časový prostor pro technické přípravy, kterými lze rozumět ražení mincí se specifickou národní stranou, předzásobení bank a podniků či přípravu právního zázemí. Naopak mezi jeho zápory lze zařadit vysokou nákladnost z důvodu koexistence dvou měn a zachování dvou souběžných měnových okruhů pro vedení účtů (businessinfo.cz(a), cit. online: 17. června 2016).

Název scénáře souvisí s madridským summitem Evropské rady, který se konal v prosinci roku 1995, kde byl stanoven. Scénář byl aplikován v roce 1999 u jedenácti zakládajících členských států eurozóny. Dnes se Madridský scénář velmi nevyužívá z důvodu nadměrné výše nákladů a přespříliš dlouhého odstupu mezi přijetím bezhotovostního a hotovostního eura (zavedenieura.cz(i), cit. online: 17. června 2016).

3.7.2 Big Bang

Big Bang, někdy označován taky slovy „velký třesk“, představuje jednorázový přechod na euro. Podstata scénáře spočívá v přijetí jednotné evropské měny v bezhotovostní a hotovostní formě ke shodnému termínu. Následně musejí být všechny nové peněžní částky pouze v měně euro a stávající částky v národní měně jsou na euro přepočteny dle oficiálního přepočítávacího koeficientu (Bydžovská, cit. online: 17. června 2016).

Využití scénáře Big Bang je náročnější na celkovou koordinaci a veškeré předběžné činnosti. Jeho náročnost souvisí s téměř okamžitým přechodem všech soukromých i veřejných subjektů z národní měny na euro. Z hlediska nákladů je ale nejlevnější variantou přechodu, a to zejména z důvodu vynechání přechodné fáze. Zároveň je variantou nejprůhlednější pro dotčené subjekty (zavedenieura.cz(i), cit. online: 17. června 2016).

Euro je v dnešní době již uznávanou a vyhlášenou mezinárodní měnou, a proto se stal v současné době scénář jednorázového přechodu na euro nejvíce používaným. Aplikují ho veškeré nově přistupující země do eurozóny (Bydžovská, cit. online: 17. června 2016).

3.7.3 Phasing out

Scénář Phasing out reprezentuje jednorázový přechod na euro s postupným doběhem národní měny. Jeho konstrukce vychází z předchozího scénáře velkého třesku. Euro je rovněž zavedeno v bezhotovostním a hotovostním platebním styku ke shodnému datu. Ovšem rozdílem je možnost po stanovou dobu, maximálně jeden rok, ponechat národní

měnu v určených oblastech. Pointou scénáře je poskytnout především malým a středním subjektům více času na adaptaci podnikových systémů pro přechod na jednotnou měnu. Na druhou stranu ale přiděluje zejména bankovním subjektům vedlejší náklady, proto nebyl dosud prakticky využit (zavedenieura.cz(i), cit. online: 17. června 2016).

4 Analytická část

Analytická část diplomové práce je věnována zhodnocení připravenosti České republiky na přijetí jednotné evropské měny eura.

4.1 Česká republika a euro

Česká republika vstoupila do Evropské unie k předem stanovenému datu 1. května 2004 spolu s dalšími devíti státy. Součástí členství v EU je povinný závazek přijmout jednotnou evropskou měnu euro. Česká republika se v současné době účastní třetí etapy Hospodářské a měnové unie jako země s přechodnou výjimkou pro zavedení jednotné měny, tzn. že euro prozatím nezavedla a měla by usilovat o jeho přijetí v nejbližším možném termínu. Jeho zavedení je podmíněno splněním požadovaných ekonomických a právních kritérií tzv. maastrichtských kritérií, která stanovuje Smlouva o fungování EU. V současné době závisí stanovení termínu, ke kterému Česká republika přijme euro, na rozhodnutí vlády ČR.

4.1.1 Historie zavedení eura v ČR

Za zahájení integrace ČR do Hospodářské a měnové unie je pokládán podpis Evropské dohody dne 1. února 1995 představující právní úpravu vztahů mezi ČR a Evropským společenstvím v období před vstupem. Součástí tzv. předvstupní etapy bylo dosažení připravenosti ČR k účasti v HMU a adaptace hospodářské politiky a legislativy normám ES. Následně vláda ČR a Česká národní banka zformulovaly společnou představu o zavedení eura v ČR v dokumentu „Strategie přistoupení České republiky k eurozóně“, který byl schválen v říjnu roku 2003. Součástí dokumentu je zmapování ekonomické situace ČR s ohledem na ekonomickou úroveň eurozóny, předpokládaných přínosů a rizik v důsledku zavedení jednotné evropské měny a návrh strategie pro její zřízení. Dokument rovněž stanovuje předpokládaný termín pro zavedení eura v letech 2009 – 2010, ovšem pouze za předpokladu dodržení předepsaných konvergenčních kritérií (Bydžovská, cit. online: 17. června 2016).

Vstupem do EU se ČR stala 1. května 2004 plnohodnotným členem HMU a zavázala se k přijetí jednotné evropské měny. V dalším roce došlo ke zformování orgánu Národní koordinační skupiny, která slouží pro koordinaci veškerých legislativních

i technických postupů pro zavedení eura. Roku 2006 zahájila vláda ČR přípravy pro zavedení eura následujícími kroky (Bydžovská, cit. online: 17. června 2016):

- vybudováním institucionální struktury pro zavedení eura;
- stanovením scénáře přechodu na euro;
- vypracováním Národního plánu zavedení eura v ČR.

Současně je od roku 2005 pravidelně každý rok vypracováno ČNB a Ministerstvem financí ČR „Vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou“, které slouží pro posouzení připravenosti ČR k přijetí jednotné evropské měny a je podkladem pro vládu ČR, v jejíž rukou je rozhodnutí o vstupu do ERM II a následné stanovení termínu přijetí eura v ČR.

4.1.2 Národní plán zavedení eura

Příprava na zavedení eura v ČR je v rukou Ministerstva financí, které se zabývá řízením a koordinací veškerých činností souvisejících s přijetím společné evropské měny. Společně s Českou národní bankou a ostatními ministerstvy vypracovalo Ministerstvo financí základní dokument pro zavedení eura v ČR Národní plán zavedení eura. Plán definuje zásady, harmonogram a institucionální zabezpečení související s přijetím jednotné evropské měny. Stěžejním bodem plánu je vymezení úkolů v jednotlivých oblastech pro včasnou přípravu přechodu na novou měnu. Národní plán byl schválen na základě usnesení č. 353 11. dubna 2007 vládou ČR (cnb.cz, cit. online: 13. července 2016).

Součástí Národního plánu není konkrétní termín pro zavedení eura v ČR, pouze charakteristika jednotlivých kroků a změn potřebných pro splnění podmínek přijetí jednotné evropské měny. Struktura dokumentu je rozdělena do dvou hlavních částí. První část vymezuje základní informace pro zavedení eura v ČR. Popisuje již uskutečněné kroky, zvolený scénář přechodu na euro či podrobný časový harmonogram zavedení eura. Rovněž obsahuje veškeré zásady, které musejí být při zavádění eura dodrženy, a definuje institucionální zabezpečení zavedení eura v ČR. Druhá část Národního plánu se zabývá konkretizací úkolů v jednotlivých oblastech české ekonomiky, které je potřeba při zavádění eura provést. Zaměřuje se na úkoly pro bankovní a finanční sektor, veřejnou správu a samosprávu či podniky a podnikatele. V neposlední řadě poukazuje na nutné legislativní změny a informační a komunikační kampaň (cnb.cz, cit. online: 13. července 2016).

4.1.3 Institucionální zajištění zavedení eura

Jak již bylo řečeno, vedení a koordinace veškerých činností spojených s přípravou na zavedení eura přísluší v České republice Ministerstvu financí, které jako součást vlády zodpovídá za náležitý vývoj příprav. Ke stanovení podoby organizačního zabezpečení zavedení eura v ČR došlo v listopadu roku 2005 vznikem dokumentu „Institucionální zajištění zavedení eura v České republice“.

V rámci dokumentu je koordinací technických příprav na zavedení eura pověřena tzv. *Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR*. Stěžejní úlohou NKS je kontrola dodržování zásad pro zavedení eura stanovených v Národním plánu. NKS je tvořena zástupci důležitých státních orgánů, konkrétně zástupci Ministerstva financí, České národní banky, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí a Úřadu místopředsedy vlády pro evropské záležitosti. Do čela Skupiny je vládou jmenován národní koordinátor pro zavedení eura v ČR, který nejen reguluje probíhající jednání Skupiny, ale zejména vyžaduje dodržování definovaných cílů a vystupuje jako prostředník mezi vládou na NKS, kdy vládě zprostředkovává veškeré informace o průběhu příprav na zavedení eura (zavedenieura.cz(j), cit. online: 13. července 2007).

NKS dále ustanovuje tzv. pracovní skupiny pro specifické oblasti příprav, které se zabývají řešením otázek konkrétních problémů v určených teritoriích. Dle povahy pracovní skupiny mohou být její součástí zástupci veřejného i soukromého sektoru. V čele jednotlivých pracovních skupin stojí gestor neboli instituce některého ze členů NKS, který dohlíží na zajištění potřebných podmínek pro realizaci činností (mfcr.cz, cit. online: 15. července 2016).

Celkem bylo zřízeno šest pracovních skupin (zavedenieura.cz(k), cit. online: 15. července 2016):

1. *pracovní skupina pro finanční sektor* – gestor Česká národní banka;
2. *pracovní skupina pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele* – gestor Ministerstvo průmyslu a obchodu;
3. *pracovní skupina pro veřejné finance a veřejnou správu* – gestor Ministerstvo financí;
4. *pracovní skupina pro legislativu* – gestor Ministerstvo spravedlnosti;
5. *pracovní skupina pro informatiku a statistiku* – gestor Ministerstva vnitra;

6. *pracovní skupina pro komunikaci* – gestor Ministerstvo financí ve spolupráci s Českou národní bankou.

Nedílnou součástí institucionální zajištění pro zavedení eura v ČR se stal Organizační výbor NKS, který představuje organizační a administrativní zázemí NKS. Organizační výbor koordinuje aktivity NKS včetně jejích pracovních skupin a předává informace o průběhu zavádění eura do ostatních členských států EU (businessinfo.cz(b), cit. online: 15. července 2016). Přehledné institucionální zajištění zavedení eura v ČR je zobrazeno v příloze C.

4.1.4 Scénář zavedení eura

V říjnu roku 2006 dospěla vláda ČR k rozhodnutí o aplikaci metody jednorázového přechodu na euro tzv. Big Bang scénáře. Podkladem pro výběr scénáře se stal dokument „Volba scénáře zavedení eura v České republice“, který obsahuje charakteristiku tří dostupných variant zavedení eura (zavedenieura.cz(1), cit. online: 5. srpna 2016).

Obrázek 2: Scénář zavedení eura v ČR

Zdroj: zavedenieura.cz(1), cit. online 5.srpna 2016

Princip jednorázového zavedení eura v České republice zachycuje obrázek 2. Spočívá v zavedení bezhotovostního i hotovostního eura ve stejný okamžik, kdy jakékoliv nové finanční částky jsou již jen v eurech a částky v původních českých korunách budou přepočteny dle stanového oficiálního přepočítávacího koeficientu na jednotnou evropskou měnu euro. Vypracovaný scénář definuje celkem pět časových etap zavedení eura v ČR. První etapou je předpřípravná fáze před rozhodnutím o zrušení výjimky na přijetí eura, během které je užívána česká koruna a dochází k technické přípravě na změnu měny. Navazuje fáze přípravná po rozhodnutí o zrušení výjimky na zavedení eura a před vstupem do eurozóny. V přípravné etapě je při platbách stále aplikována česká koruna,

ovšem dochází k tzv. duálnímu označování cen, tj. veškeré ceny v obchodě, zůstatky na bankovních výpisech jsou zmiňovány v českých korunách i eurech. Délka trvání přípravné fáze je odhadována na půl roku. Třetí fází přechodu na euro je období duální cirkulace, kdy ode dne zavedení jednotné evropské měny probíhají veškeré bezhotovostní platby v eurech, ale pro platby hotovostní lze využít české koruny i eura. Česká koruna je ovšem současně stahována z oběhu a délka třetí fáze je stanovena na dva kalendářní týdny. Předposlední fází je období mezi koncem duální cirkulace a koncem duální cirkulace a koncem duálního označování cen, které se vyznačuje využíváním pouze eura, ovšem z důvodu srovnání jsou ceny či částky na bankovních výpisech stále uváděny rovněž v českých korunách. Trvání čtvrté fáze přechodu je při zavedení eura k 1. lednu předpokládáno do konce kalendářního roku. Poslední závěrečná fáze zavedení eura je charakteristická ukončením duálního značení cen a prováděním veškerých transakcí v jednotné evropské měně (zavedenieura.cz(1), cit online: 5. srpna 2016).

Variantu jednorázového přechodu na euro podpořilo všech šest pracovních skupin NKS. Jejich doporučením se řídila i vláda ČR, která volbu následně odsouhlasila.

4.2 Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií

Jednou z hlavních podmínek završení třetí etapy HMU a tedy dokončení vstupu České republiky do eurozóny je bezvýhradné splnění stanovených maastrichtských konvergenčních kritérií. Sledována jsou celkem čtyři nominální kritéria. Konkrétně kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb, kritérium kurzové stability a kritérium udržitelnosti veřejných financí, které se dále dělí na kritérium schodku veřejných financí a kritérium veřejného dluhu. Lze tedy říci, že Česká republika musí dodržet pět předepsaných kritérií. Vstup do eurozóny je pro ČR podmíněn splněním zároveň všech zmíněných kritérií.

Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií sleduje v ČR Ministerstvo financí, které společně s ČNB zpracovává pravidelně každý rok zprávu „Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou“. Ve zprávě informuje o aktuálním stavu sledovaných nominálních kritérií, i když ČR v současné době nemá stanoven konkrétní datum vstupu do eurozóny. Kromě vyhodnocení jednotlivých kritérií je úkolem zprávy zhodnotit momentální ekonomickou sladění ČR s eurozónou, tj. připravenost ČR na vstup. Zpráva je podkladem pro vládu

ČR, na jejímž základě se rozhoduje o vstupu do systému ERM II, který jako poslední ze sledovaných kritérií brání ve stanovení konkrétního termínu vstupu ČR do eurozóny.

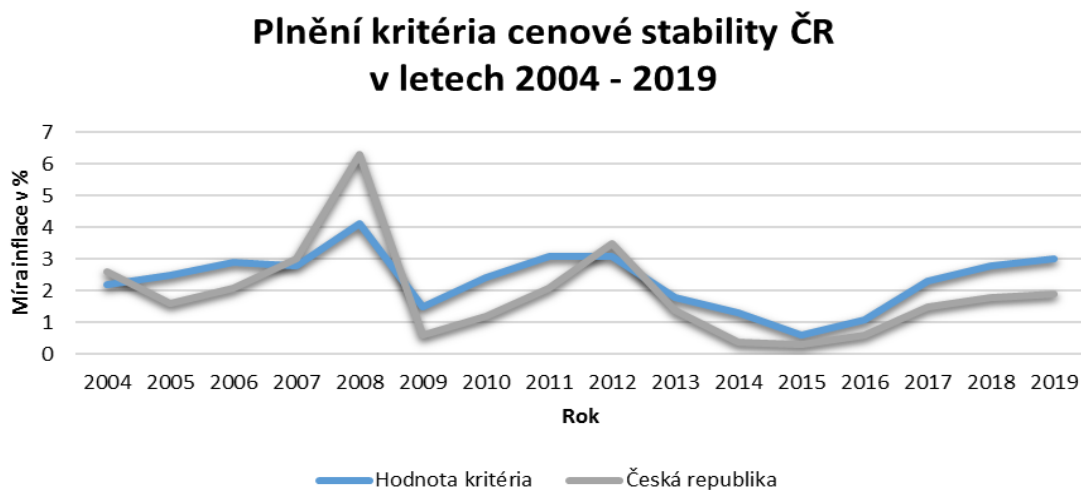
Zhodnocení plnění jednotlivých kritérií Českou republikou je provedeno v následujících podkapitolách.

4.2.1 Kritérium cenové stability

Kritérium cenové stability je prvním hodnoceným maastrichtským kritériem konvergence. Jeho cílem je zhodnotit míru spotřebitelské inflace v České republice během jednoho měřeného roku před hodnocením, která nesmí převýšit o více než 1,5 procentního bodu míru spotřebitelské inflace tří členských zemí s nejlepšími hodnotami na poli cenové stability (Pajas, Rossiter, 2000).

Plnění kritéria je sledováno od roku 2004, tj. od vstupu České republiky do EU, až po současnost. Dále je proveden výhled pro roky 2016 – 2019, jehož hodnoty jsou přejaty ze zprávy Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou pro rok 2015. Vývoj spotřebitelské míry inflace v České republice je zachycen na grafu 1. Modrá spojnice znázorňuje hodnotu kritéria v jednotlivých letech a spojnice šedá zobrazuje vývoj průměrné míry inflace v České republice. Graf je sestaven na základě podkladových údajů uvedených v příloze D.

Graf 1: Kritérium cenové stability

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2016

Z grafu 1 jednoznačně vyplývá, že v letech 2004 – 2012 se kritérium cenové stability nepodařilo dlouhodobě udržet. V roce 2004, kdy se ČR stala právoplatným členem EU, převyšovala ČR hodnotu kritéria o 0,4 procentní body. V následujících dvou letech se podařilo kritérium dodržet, ovšem v roce 2007 došlo opět k jeho porušení a roku 2008 hodnota ČR dokonce překročila povolenou hodnotu kritéria o 2,2 procentní body. Důvodem velkého výkyvu se stal značný nárůst cen potravinových výrobků a energií. Významný vliv na růst inflace v České republice měly i administrativní kroky provedené v důsledku zvýšení sazby DPH, spuštění ekologických daní či zavedení poplatků ve zdravotní sféře. Naopak rok 2009 se nesl v rámci značné deflace, ke které přispěly zejména nižší ceny potravinových výrobků a energií. Roku v ruce s výší inflace jde i nestálost měnového kurzu, který ji ovlivňuje. Až do konce roku 2011 ČR opět kritérium dodržovala, ovšem v roce 2012 znovu nesplnila stanovenou hranici. Nárůst inflace způsobilo navýšení nepřímých daní a příliš vysoké ceny potravinových výrobků a ropy. Od roku 2013 Česká republika kritérium cenové stability splňuje. V roce 2014 činila průměrná míra inflace pouhých 0,4 a zařadila se tak na druhé místo nejnižších inflací v ČR. Na její pokles mělo zásadní vliv snížení regulovaných cen, zejména sražení cen elektřiny.

Výhled na roky 2016 – 2019 předpokládá udržení průměrné míry inflace České republiky pod hranicí kritéria. K plnění kritéria cenové stability by mělo docházet s dostačující rezervou, zejména z důvodu předpokládaného nárůstu inflace ve všech zemích EU a s ním související navýšení hodnoty kritéria (Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2015).

4.2.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

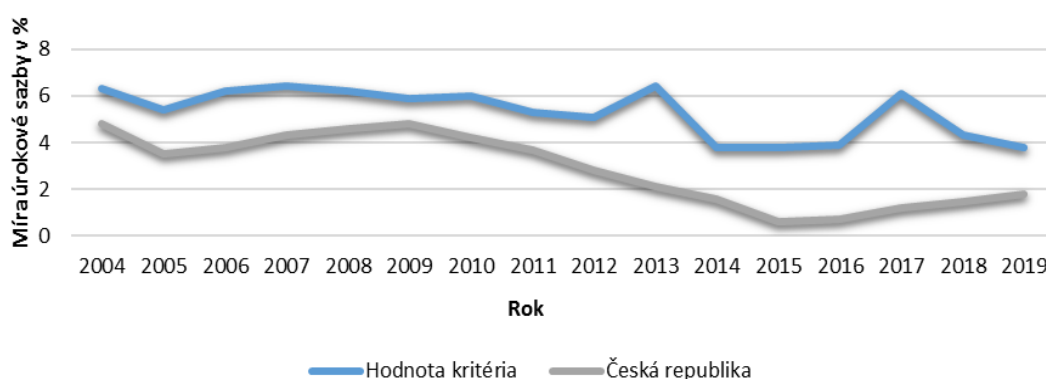
V rámci druhého kritéria, kritéria dlouhodobých úrokových sazeb, je od České republiky vyžadováno, aby dlouhodobé úrokové sazby v průběhu jednoho roku nepřevýšily o více než 2 procentní body úrokovou sazbu tří zemí s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability (Plchová a kol., 2010).

Vývoj plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb je rovněž jako u kritéria předchozího sledován od roku 2004 až do roku 2019. Údaje pro roky 2004 – 2015 jsou skutečně dosažené, údaje pro roky 2016 – 2019 jsou výhledové a vycházejí z údajů Ministerstva financí ČR. Přehled dlouhodobých úrokových sazeb v České republice

dosažených v jednotlivých letech je vyobrazen na grafu 2, kde modrá spojnice zachycuje hodnotu kritéria, která nesmí být překročena, a šedá spojnice zaznamenává vývoj dlouhodobých úrokových sazeb v České republice. Podkladové údaje ke grafu jsou uvedeny v příloze E.

Graf 2: Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Plnění kritéria úrokových sazeb ČR v letech 2004 - 2019

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2016

Graf 2 jasně dokazuje, že Česká republika nemá žádný problém s plněním konvergenčního kritéria dlouhodobých úrokových sazeb. Průměrné roční dlouhodobé sazby České republiky se v minulosti vždy pohybovaly pod hranicí stanoveného kritéria. V letech 2004 – 2010 se míra úrokové sazby nacházela okolo 4 %. Následně došlo od roku 2010 do roku 2015 k jejímu silnému poklesu a momentálně se míra pohybuje pod úrovní 1 %. Od doby, kdy se stala ČR součástí Evropské unie, až po rok 2015 dochází k plnění kritéria s velkou rezervou.

Relativně stabilní vývoj míry úrokových sazeb a schopnost České republiky plnit konvergenční kritérium je zapříčiněno zejména bezproblémovým úpisem státních dluhopisů, které vede k nižší hodnotě jejich zisku (Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2015).

Výhled kritéria na následující roky 2016 – 2019 předpokládá opět menší nárůst míry úrokové sazby k 2 %. Mírné navýšení míry ovšem nenaruší dodržení konvergenčního kritéria. Úrokové sazby se budou i nadále pohybovat pod stanovenou hodnotou kritéria

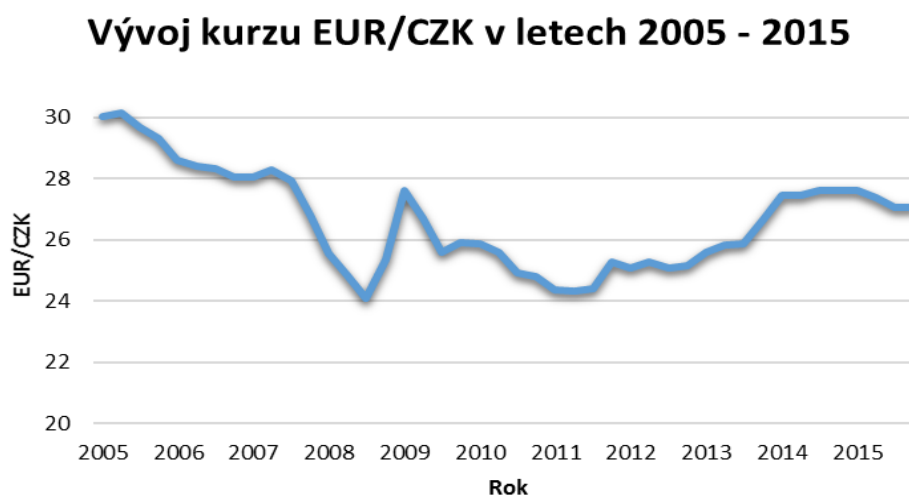
a Česká republika by v nejbližších letech měla se značnou rezervou plnit kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.

4.2.3 Kritérium kurzové stability

Kritérium kurzové stability neboli kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů je třetím konvergenčním kritériem, které musí Česká republika pro vstup do eurozóny splnit. Podmínkou kladného hodnocení plnění kritéria je setrvání kandidátské země po dobu minimálně dvou let před hodnocením v mechanismu směnných kurzů ERM II. Současně nesmí dojít k velkým výkyvům kurzu, kdy hlavním cílem je udržení kurzu ve flukтуаčním pásmu $\pm 15\%$ od centrální parity (Plchová a kol., 2010).

Na následujícím grafu 3 je zachycen vývoj kurzu eura vůči české koruně v letech 2005 až 2015. Pro co nejpřesnější zaznamenání vývoje kurzu jsou použity čtvrtletní kurzy v jednotlivých letech. Graf je sestaven na základě podkladových údajů uvedených v příloze F.

Graf 3: Vývoj kurzu EUR/CZK

Zdroj: vlastní zpracování, kurzy.cz, cit. online: 10. srpna 2016

Ve sledovaných letech se kurz pohyboval v rozmezí od 24 do 30 českých korun za jedno euro. Z grafu lze říci, že ve 2. čtvrtletí roku 2005 dosáhl kurz historicky nejvyšší hodnoty a to v poměru 1€ : 30,126 Kč. Dále, až na menší výkyv ve 2. čtvrtletí roku 2007, kurz klesal a ve 3. čtvrtletí roku 2008 se zastavil na nejnižší hodnotě 24,092 CZK/EUR. Ihned v nadcházejícím roce ovšem došlo opět k jeho růstu. Mírné výkyvy ve vývoji kurzu

jsou patrné i v dalších letech. V posledních dvou sledovaných letech, tj. 2004 – 2005, čtvrtletní kurzy kolísají kolem hodnoty 27 CZK/EUR.

Hodnocení samotného formálního plnění kritéria kurzové stability ovšem není v České republice možné. ČR totiž doposud nevstoupila do mechanismu směnných kurzů ERM II a k plnění kritéria z tohoto důvodu nemůže docházet. Kritérium kurzové stability tedy v současné době brání vstupu ČR do eurozóny. Vstup do mechanismu ERM II má v rukou vláda ČR, která o přesném datu zapojení ČR do systému rozhoduje zejména na základě ekonomické sladění ČR s Evropskou unií.

4.2.4 Kritérium schodku veřejných financí

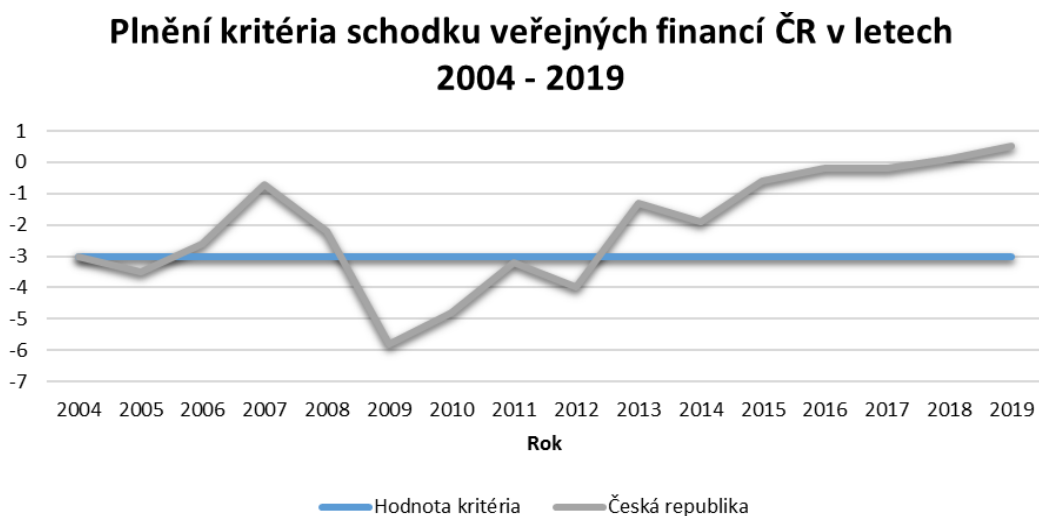
Čtvrté hodnocené kritérium je jedním ze dvou pod kritérií konvergenčního kritéria udržitelnosti veřejných financí.

Kritérium schodku veřejných financí se zaměřuje na stav veřejných financí kandidátské země. Pro jeho splnění je nutné, aby poměr plánovaného či skutečného schodku veřejných financí k HDP nepřesáhl stanovenou hodnotu kritéria 3 % (Pajas, Rossiter, 2000).

Reálné plnění kritéria schodku veřejných financí v České republice je sledováno od roku 2004 až po rok 2015. Následně je na základě údajů Ministerstva financí ČR proveden výhled pro roky 2016 – 2019. Vývoj kritéria v jednotlivých letech je znázorněn na grafu 4. Obdobně jako v předchozích případech, modrá spojnice představuje referenční hodnotu kritéria a šedá spojnice stav veřejných financí v České republice. Graf byl sestaven na základě podkladových údajů v příloze G.

Na základě grafu 4 lze konstatovat, že v době vstupu České republiky do EU se její stav veřejných financí pohyboval přesně na hranici 3 %. V dalším roce došlo k prohloubení schodku a zároveň k překročení povolené hranice. Roky 2006 – 2008 přinesly pokles deficitu veřejných financí k HDP a plnění kritéria. K jeho opětovnému porušení přispěl rok 2009, kdy se deficit vyšplhal na výši 5,8 % HDP. Ve stejném duchu se nesly i roky následující. Až do roku 2012 Česká republika nedokázala udržet schodek k HDP pod hranicí referenční hodnoty. V důsledku upevnění rozpočtu deficit postupně klesal a v roce 2013, kdy byl schodek ve výši 1,3 % HDP, se ho podařilo dostat pod referenční hodnotu. K plnění kritéria se podařilo dospět i v následujících dvou letech, kdy se poměr schodku veřejných financí ustálil ve výši 1,9 % HDP.

Graf 4: Kritérium schodku veřejných financí

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2016

Odhad Ministerstva financí ČR předpokládá v letech 2016 – 2019 další snižování poměru schodku veřejných financí k HDP, který by se měl do roku 2019 postupně dostat až na výši 0,5% HDP. Výhled na nejbližší roky počítá s pokračováním řádného plnění kritéria schodu veřejných financí, tj. první části kritéria udržitelnosti veřejných financí.

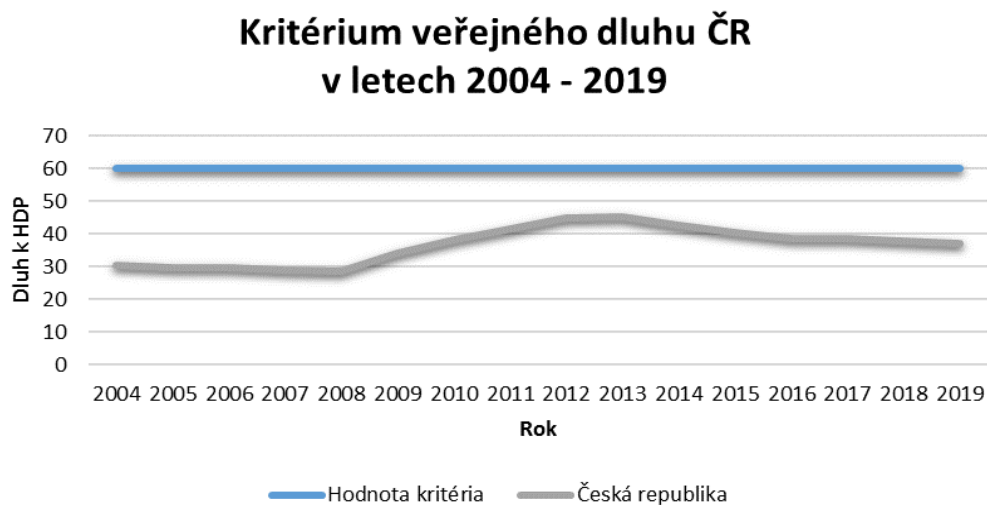
4.2.5 Kritérium veřejného dluhu

Posledním sledovaným kritériem, jehož dodržování je potřebné pro vstup České republiky do EU, je kritérium veřejného dluhu.

Druhá část konvergenčního kritéria udržitelnosti veřejných financí je orientována na dlouhodobou udržitelnost financí uchazečské země. K jeho měření je využíván poměr veřejného dluhu k HDP, který nesmí převýšit referenční hodnotu 60 % (Lacina a kol., 2007).

Stejně jako u většiny předchozích kritérií je vývoj kritéria veřejného dluhu sledován od roku 2004 až do roku 2019. Hodnoty v letech 2004 – 2015 jsou skutečně dosažené a hodnoty pro roky 2016 – 2019 představují výhled Ministerstva financí ČR. Plnění kritéria ve sledovaných letech je demonstrováno na grafu 5. Modrá spojnice v grafu prezentuje hodnotu kritéria a spojnice šedá znázorňuje poměr veřejného dluhu k HDP v České republice. Ke konstrukci grafu byly využity podkladové údaje uvedeny v příloze H.

Graf 5: Kritérium veřejného dluhu

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2016

Z grafu 5 jednoznačně vyplývá, že Česká republika neměla během sledovaného období žádný problém s naplněním kritéria veřejného dluhu. V roce vstupu do EU se hodnota dluhu pohybovala ve výši 30,4 % HDP. V následujících čtyřech letech se hodnota dále snižovala, až v roce 2008 dosáhla výše 28,7 % HDP. V letech 2009 – 2013 ovšem došlo k poměrně značnému navýšení dluhu, na němž se podepsala zejména finanční a hospodářská krize. V roce 2013 se dluh dokonce vyšplhal na 45,2 % HDP. Od roku 2014 opět dochází k jeho mírnému poklesu a v roce 2015 činil 40,9 % HDP.

Z hlediska budoucího ekonomického růstu předpokládá výhled MF ČR i nadále pokles veřejného dluhu České republiky k poměru HDP. V roce 2019 předpovídá dosažení hodnoty ve výši 37,1 % HDP. Česká republika od vstupu do EU s viditelnou rezervou plní kritérium veřejného dluhu, které tvoří druhou část kritéria udržitelnosti veřejných financí. Výhled na příští roky rovněž předpokládá jeho neporušení a s ním související bezproblémové plnění kritéria.

Podmínkou je splnění dvou dílčích částí kritéria udržitelnosti veřejných financí zároveň. Lze tedy říci, že Česká republika v současné době nemá zcela žádný problém s plněním ani jednoho z nich a připojení k eurozóně brání pouze vstup do systému ERM II.

4.3 Ekonomická sladěnost

Nezbytnou součástí vstupu České republiky do eurozóny je nejen plnění předepsaných maastrichtských kritérií konvergence, ale i ekonomická sladěnost ČR s eurozónou. Potřeba ekonomické sladěnosti vyplývá z nutnosti vytvoření si uceleného obrazu o stavu ekonomiky České republiky, tj. veškerých přínosů a rizik přijetí jednotné evropské měny. Na základě hodnocení vybraných ekonomických ukazatelů, které je každoročně zpracováváno Českou národní bankou, vláda ČR rozhoduje o stanovení vhodného termínu pro vstup České republiky do eurozóny (zavedenieura.cz(m), cit. online: 13. srpna 2016).

Potřebné analýzy, pomocí nichž je ekonomická sladěnost posuzována, lze rozdělit na dvě části. První z částí „Cyklická a strukturální sladěnost“ se zabývá rizikem odlišného vývoje ekonomiky v ČR vzhledem k eurozóně a popisuje zejména vývoj v oblastech jako je stupeň ekonomické konvergence, nezaměstnanost či vývoj kurzu. Část druhá „Přizpůsobovací mechanismy“ je zaměřena na schopnost České republiky zmírnit dopady možných asymetrických šoků (zavedenieura.cz(m), cit. online: 13. srpna 2016).

4.3.1 Vývoj HDP v ČR

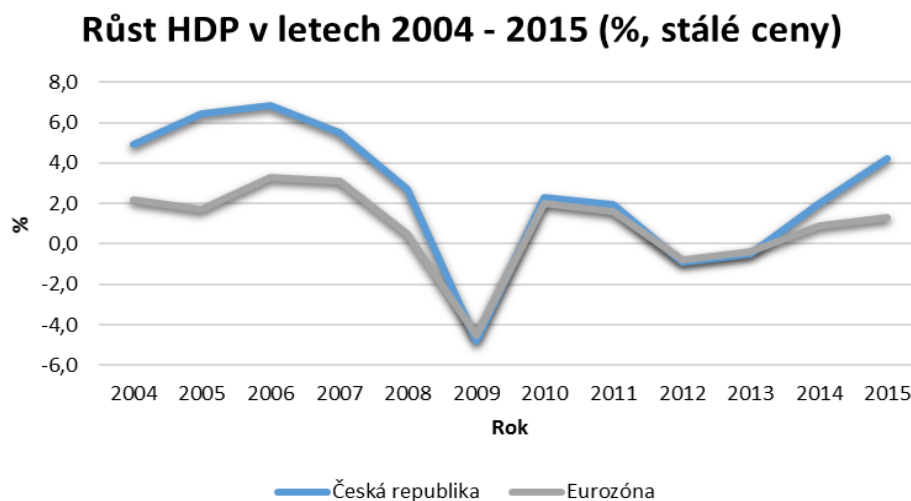
Hrubý domácí produkt (HDP) je nejdůležitější z ukazatelů sloužící k hodnocení ekonomické sladěnosti České republiky s eurozónou. HDP představuje peněžní vyjádření veškerých statků a služeb vyrobených na určitém území v daném období (zpravidla za jeden kalendářní rok). Je základním makroekonomickým ukazatelem používaným ve všech zemích světa, a proto se využívá pro určení ekonomické výkonnosti zemí (Fialová, 2006).

Pro přijetí jednotné evropské měny v České republice je potřebné, aby docházelo k významnému růstu nikoli poklesu HDP. Vyšší úroveň HDP přispívá k větší sladěnosti s dlouhodobým vývojem HDP v zemích eurozóny a tím pádem i k snazšímu začlenění České republiky do měnové unie.

Ke zhodnocení vývoje HDP v České republice je využit růst HDP. Růst či pokles HDP zaznamenává reálnou procentní změnu HDP oproti období předcházejícímu. Vývoj HDP v České republice je sledován od roku 2004, kdy se stala součástí Evropské unie a zavázala se k přijetí jednotné evropské měny, až do roku 2015. Růst HDP v ČR a v eurozóně ve stálých cenách znázorňuje graf 6. Modrá spojnice představuje růst HDP

v eurozóně a šedá spojnice zachycuje růst HDP v České republice. Graf je vytvořen na základě podkladových údajů uvedených v příloze I.

Graf 6: Růst HDP v ČR a eurozóně

Zdroj: vlastní zpracování, czso.cz, ec.europa.eu(b), cit. online 18. srpna 2016

Z grafu 6 je zřejmé, že růst HDP v České republice vzhledem k velmi podobným tvarům křivek téměř kopíruje růst HDP v eurozóně. Ovšem Česká republika se ve většině sledovaných let pyšní vyššími hodnotami. V době vstupu do EU činil růst HDP v ČR 4,9 %, což je více než dvojnásobek růstu HDP v eurozóně, který byl v daném roce 2,2 %. Ihned v dalším roce byl růst HDP v eurozóně oproti předchozímu roku nižší a činil 1,7 %, naopak růst HDP v ČR se zvyšoval a vzrostl na 6,4 %. HDP rostlo i v roce 2006, konkrétně v ČR o 6,9 % a v EA o 3,3 %. V letech 2007 a 2008 HDP v obou sledovaných oblastech opět rostlo, ovšem hodnoty růstu pomalu klesaly, např. v ČR v roce 2007 činil růst 5,5 % a v roce 2008 dosáhl pouze poloviční hodnoty. Obdobně tomu bylo i u EA, která zaznamenala šestnásobné snížení růstu HDP mezi roky 2007 a 2008. Rok 2009 byl v České republice i eurozóně ve znamení velkého propadu. HDP obou oblastí zaznamenalo v důsledku celosvětové hospodářské krize v letech 2008 – 2009 velký pokles. HDP v ČR kleslo o 4,8 % a HDP v EA o 4,5 %. Roky 2010 a 2011 zaznamenaly opětovný růst HDP, který se svými hodnotami ve sledovaných oblastech jen nepatrně lišil. Rok 2010 přinesl růst HDP v ČR o 2,3 % a v EA o 2,0 % a rok následující nárůst HDP v ČR o 2,0 % a v EA o 1,6 %. Příští dva roky se ovšem nesly opět v duchu poklesu HDP jak v České republice, tak i v eurozóně. Hodnota HDP v roce 2012 klesla v ČR o 0,9 % a v EA o 0,8 %. V roce

2013 se sice jednalo o pokles nižší, nicméně i tak znatelný. V ČR činil 0,5 % a v uskupení EA 0,4 %. V posledních dvou sledovaných letech se podařilo HDP znovu navýšit. Avšak HDP v České republice, které v předchozích letech postihl větší propad, se vyznačuje poměrně vyššími hodnotami růstu. Roku 2014 lze mluvit o růstu HDP v ČR o 2,0 % a roku 2015 dokonce o 4,2 %. V seskupení EA se růst HDP pohyboval na poměrně nižší úrovni. V roce 2014 HDP v EA vrostlo pouze o 0,9 % a v roce 2015 o 1,3 %.

I přestože se vývoj HDP v České republice v letech 2004 – 2015 mnohdy nesl ve znamení mírných výkyvů, z grafu 6 jednoznačně vyplývá, že v posledních dvou letech se hodnoty opět pohybují na kladné straně. Vzhledem k narůstajícímu HDP v letech 2014 a 2015 lze v České republice předpokládat pokračující růst i v dalších letech. Výkonnost ekonomiky se stává stabilnější a nebrání České republice v přistoupení do eurozóny.

4.4 Dopady přijetí eura v ČR

I přestože pro zavedení eura v České republice není v současné době stanoven přesný termín, jeho přijetí do budoucna je nesporné. Podpisem Smlouvy a vstupem do Evropské unie na sebe Česká republika převzala břemeno v podobě bezpodmínečného závazku přijetí jednotné evropské měny. Vstup do eurozóny je pro každý členský stát významným krokem, který představuje nahrazení národní měny měnou společnou. V případě setrvání v uskupení EU je Česká republika povinna zavést euro na místo české koruny. Přejít na společnou měnu s sebou nese přínosy i náklady, a proto je nutné jeho správné načasování. Volba vhodného termínu přistoupení k eurozóně je závislá především na ekonomické situaci země, kdy by veškeré přínosy měly převyšovat náklady související se zavedením eura.

Podle Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR (Ministerstvo financí ČR, 2007) lze přínosy a náklady spojené s přijetím eura v ČR rozdělit na dopady přímé a nepřímé. Přímé dopady jsou těsně spjaty s přijetím eura, kdežto nepřímé dopady působí na ekonomiku nepřímo prostřednictvím dopadů přímých. Dále mohou mít jednotlivé dopady charakter jednorázový či trvalý.

V následující tabulce 4 jsou jednotlivé přímé a nepřímé dopady přehledně rozčleněny podle toho, zda pro Českou republiku představují přínos či naopak náklad zavedení jednotné evropské měny. Přímé přínosy a náklady jsou prostřednictvím již zmíněného

dokumentu Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR (Ministerstvo financí ČR, 2007) dále rozebrány v podkapitolách přímé přínosy a přímé náklady.

Tabulka 4: Přínosy a náklady zavedení eura v ČR

	Přínosy	Náklady
Přímé dopady	odstranění kurzového rizika	ztráta samostatné měnové politiky a kurzové politiky
	snížení transakčních nákladů	růst cenové hladiny
	pokles nákladů na obstarání kapitálu	jednorázové náklady spojené s přechodem na euro
	vyšší transparentnost cen	náklady bankovního sektoru
Nepřímé dopady	příliv zahraničního obchodu	dlouhodobý nárůst cenové hladiny
	přísun zahraničních investic	
	vyšší stabilita veřejných financí	

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR, 2007

Nepřímé dopady zavedení jednotné evropské měny v České republice jsou rozpracovány v podkapitole dopady přijetí eura na makroekonomické ukazatele.

4.4.1 Přímé přínosy

Přímé přínosy plynoucí z přijetí eura v České republice představují kladné dopady na českou ekonomiku. Za jejich vznikem stojí samotné zavedení jednotné evropské měny. Mezi stěžejní přímé přínosy se řadí zejména odstranění kurzového rizika, snížení transakčních nákladů, pokles nákladů na obstarání kapitálu a vyšší transparentnost cen.

V důsledku zavedení eura je **odstranění kurzového rizika** pro Českou republiku přínosem trvalým. Měnové kurzy souvisejí s existencí různých národních měn. Zejména nestálost měnových kurzů ovlivňuje veškeré jedince provádějící přeshraniční operace se členskými zeměmi eurozóny. Dvě různé měny a jejich vzájemný kurz má podstatný vliv na podniky, investory, veřejný sektor i občany, kteří přicházejí do styku s eurem.

Téměř každého občana České republiky se již dotkla situace, kdy byl v důsledku vycestování do zahraničí nucen směnit české koruny za eura. Směna peněz se provádí na základě předem stanoveného kurzu a obvykle jsou s ní spojeny i další vedlejší poplatky. Při směně peněz jsou občané vystaveny kurzovému riziku v podobě možnosti změny měnového kurzu CZK/EUR. Posílení české koruny vůči euru pak pro občana představuje značnou ztrátu.

S kurzovým rizikem se rovněž musejí vypořádávat podniky, které pravidelně obchodují na mezinárodním trhu. Nutnost přepočtu dle měnového kurzu postihuje veškerou přeshraniční transakci. Změna kurzu může výrazně ovlivnit výslednou hodnotu operace mezi dnem uzavření obchodu a dnem vypořádání (Ministerstvo financí ČR, 2007).

Přijetí jednotné evropské měny s sebou nese přínos v podobě trvalého odstranění kurzového rizika. Pro občany se stane cestování do zemí eurozóny výrazně pohodlnější a zároveň odpadnou náklady spojené se směnou peněz či následná ztráta při změně kurzu. Obdobně pozitivní dopad má odstranění kurzového rizika i pro podnikatele obchodující se zeměmi eurozóny. Podnikům odpadne riziko spojené s prováděním devizových transakcí a náhlými změnami měnového kurzu, které může znamenat ztrátu. S odstraněním kurzového rizika v rámci členských zemí eurozóny souvisí i možný příliv zahraničních investorů, nárůst zahraničního obchodu či snížení nezaměstnanosti (Ministerstvo financí ČR, 2007).

Dalším přímým dopadem představujícím přínos pro Českou republiku je **snížení transakčních nákladů**. Transakční náklady mohou být dvojího typu: finanční a administrativní. Náklady finančního typu souvisejí s poplatky při směně českých korun za eura a administrativními náklady lze rozumět veškeré náklady spojené se zabezpečením operací devizového charakteru. Např. náklady na vedení účetnictví ve více měnách. Snížení transakčních nákladů představuje trvalý přínos pro Českou republiku v podobě odstranění nutnosti směny korun na eura a s nimi souvisejícími poplatky. Rovněž přijetí jednotné měny zjednoduší vedení účetnictví v podnicích či převod peněz mezi jednotlivými členskými státy eurozóny a uspoří administrativní transakční náklady (Ministerstvo financí ČR, 2007).

Mezi přínosy v podobě přímých dopadů zavedení eura se dále řadí **pokles nákladů na obstarání kapitálu**. K posouzení nákladů na obstarání kapitálu se využívají úrokové sazby. ECB se snaží o udržení cenové stability pod dvěma procenty. Nízká inflace umožňuje udržování i nízkých úrokových sazeb. Vstup do eurozóny a přijetí společné měnové politiky předpokládá snížení dlouhodobých úrokových sazeb v České republice. Přijetí eura by tak mělo zajistit snížení nákladů na obstarání kapitálu (Ministerstvo financí ČR, 2007).

Vyšší transparentnost cen je posledním přímým dopadem, který je zároveň přínosem pro Českou republiku. Přejít na jednotnou evropskou měnu umožní snadné porovnání cen statků a služeb se všemi zeměmi eurozóny. Srovnání cen v eurech je pro spotřebitele

nejen mnohem přehlednější, ale zejména umožní snadnější výběr cenově nejvýhodnějšího produktu. Rovněž se stane nástrojem zvýšení konkurenceschopnosti (Ministerstvo financí ČR, 2007).

4.4.2 Přímé náklady

Přijetí jednotné evropské měny v České republice s sebou přináší i negativní ekonomické dopady v podobě přímých nákladů, které vznikají právě v důsledku zavedení eura. Hlavními přímými náklady na českou ekonomiku jsou následující: ztráta samostatné měnové politiky a kurzové politiky, růst cenové hladiny, jednorázové náklady spojené s přechodem na euro a určité náklady bankovního sektoru.

Členství v eurozóně by pro Českou republiku přineslo trvalou **ztrátu samostatné měnové a kurzové politiky**. Dosud ČR využívá právě nástroje obou zmíněných politik, jako jsou např. úrokové sazby, měnový kurz či stav peněz v oběhu, k vyrovnání makroekonomické oblasti. Přechod na jednotnou měnu a s ním související zánik české koruny způsobí ztrátu používání kurzové politiky v plném rozsahu. Obdobně je tomu i se ztrátou samostatné měnové politiky. Vstupem do eurozóny se Česká republika stane součástí měnové unie, bude se moci spolupodílet na rozhodování o měnové a kurzové politice, ale zároveň bude povinna akceptovat vydaná rozhodnutí Evropského systému centrálních bank.

Přímým nákladem se v očích obyvatel může stát i jednorázový **růst cenové hladiny**. Po přijetí jednotné měny nastane přepočtení cen v českých korunách na eura dle předem stanoveného přepočítávacího koeficientu. Zvolený scénář zavedení eura v České republice počítá s obdobím duálního označování cen pro přehlednější srovnání. Při dodržení zaokrouhlování cen v eurech, které by mělo být prováděno na šest platných číslic, by nemělo dojít k nijak zásadnímu zvýšení cen. Nárůst cen může být ale vnímán při marketingovém zaokrouhlování a využívání psychologických cen na občany, v rámci kterého by mohlo dojít k většímu zaokrouhlení částky směrem nahoru (Ministerstvo financí ČR, 2007).

Zřejmě nejvyššími přímými náklady se stanou **jednorázové náklady spojené s přechodem na euro**. Nová měna vždy představuje technické a administrativní náklady. Subjekty v České republice budou povinny přizpůsobit své informační podnikové systémy. Existence duálního období požaduje programy umožňující vedení veškeré evidence,

účetnictví, atd. ve dvou měnách. Po skončení musí být program schopen pracovat již s měnou novou. Mezi další jednorázové náklady lze zařadit povinnost duálního označování cen a s ním spojenou administraci, nutnost proškolení zaměstnanců, tvorba nových ceníků, katalogů, koexistence dvou měn v duálním období a jejich uskladnění.

Posledním přímým nákladem zavedení eura v České republice jsou ***náklady bankovního sektoru***, které mohou mít podobu trvalého či jednorázového charakteru. Pro Českou národní banku vzniknou jednorázové náklady v podobě přípravy, výroby a distribuce eurobankovek a mince a naopak se stažením českých bankovek a mincí z oběhu. Komerční banky se budou muset zejména vypořádat s úpravou bankovních automatů pro výběr a přijímání hotovostních eur. Trvalým nákladem pro bankovní sektor v ČR se stane snížení příjmu z devizových transakcí dosud prováděných v měnách CZK/EUR (Ministerstvo financí ČR, 2007).

4.4.3 Ekonomické dopady přijetí eura na obyvatele

Zavedení jednotné evropské měny v České republice se bezprostředně týká všech obyvatel země. Občané se zejména obávají zhoršení jejich ekonomické situace či znehodnocení dosavadních úspor, a proto se k přijetí eura stavějí spíše skepticky.

Přechod na euro je prováděn pomocí pevně stanoveného přepočítávacího koeficientu a výsledná částka je následně zaokrouhlována dle pravidel na šest platných číslic na nejbližší eurocent. Při dodržení zásad přepočtu a zaokrouhlování by nemělo dojít k zásadním změnám, tzn. ke znehodnocení úspor, navýšení cen statků a služeb či v jejich důsledku ke zhoršení životní úrovně obyvatelstva.

Dle Studie vlivu zavedení eura v ČR na ekonomiku (Ministerstvo financí ČR, 2007) by ovšem mohly nastat dva případy vedoucí k ekonomickým dopadům na obyvatele. Prvním nebezpečím je stanovení nevhodného přepočítávacího koeficientu, jenž by nebyl v souladu s reálným vývojem ekonomiky. Příliš nadhodnocený koeficient by způsobil ztrátu konkurenceschopnosti pro české exportéry a importéry vlivem růstu cen vstupů. Drahé statky a služby by se staly méně atraktivními na mezinárodních trzích a následující pokles prodeje by mohl způsobit růst nezaměstnanosti. Naopak při podhodnocení přepočítávacího koeficientu by statky a služby byly levnější, tudíž více poptávané. Snaha uspokojit zákazníky by vyvolala růst zaměstnanosti, nicméně omezené produkční kapacity by opět vyvolaly růst cen. Nesprávně nastavený přepočítávací koeficient by vedl

k podhodnocení či nadhodnocení úspor, mezd, důchodů a měl by tedy výrazný ekonomický dopad na občany ČR v podobě navýšení či poklesu jejich bohatství. Druhým z rizik je nemožnost státu zaručit nulové dopady přijetí jednotné měny u neregulovaných statků. Nesolidnost chování prodejců v rámci nedodržování pravidel přepočtu a zaokrouhlování cen v euru vede k nezákonnému navyšování cen, které by mělo za důsledek navyšování výdajů obyvatel ČR. Ke znehodnocení úspor by mohlo dojít i vlivem vyšší inflace v ČR ve srovnání s průměrem zemí eurozóny. Úrokové sazby použité k cenovému sjednocení by značně znehodnotili úspory občanů.

Přechod z české koruny na eura by při dodržení zásad a pravidel zaokrouhlování neměl negativně ovlivnit ekonomickou situaci obyvatelstva České republiky. Výše mezd, úspor či důchodů by měla být zachována a nemělo by dojít k jejich znehodnocení.

4.4.4 Dopady přijetí eura na podniky

Přijetí eura se zásadně dotkne i podnikatelských subjektů v České republice. Jednotná evropská měna pro podniky přináší řadu pozitivního, ale i negativního. Pozitivem jsou přínosy v podobě dlouhodobého snížení nákladů po zavedení eura. Naopak velkým negativem jsou jednorázové náklady v momentě přechodu na euro.

Výhody přijetí eura pro podniky spočívají zejména ve zjednodušení obchodních transakcí na mezinárodní scéně. I přestože se Česká republika řadí mezi relativně menší ekonomiky, vůči zahraničí je velmi otevřená. Podíl vývozu českých podniků na HDP činí přibližně dvě třetiny. Zánik české koruny pro ně tedy znamená zjednodušení vedení účetnictví, odpadnutí nutnosti vést vedle korunového účtu účet eurový, odstranění kurzového rizika při operacích, snížení nákladů spojených s transakcemi se zahraničními klienty. Přijetí druhé největší světové měny umožní dále podnikům v České republice i jejich mnohem snadnější financování. S přechodem na společnou měnu a zjednodušením administrace, ztrátou kurzového rizika či povinnosti souběžné evidence dvou měn lze předpokládat příliv zahraničních investorů do českých firem. Především by euro bylo přínosem pro firmy, jejichž vlastníci jsou zahraniční společnosti, u kterých by došlo k výraznému usnadnění v rámci kapitálových transakcí, jako jsou např. výplaty dividend.

Co se týče negativních dopadů na podnikový sektor v České republice, jedná se zejména o náklady jednorázového charakteru. Náklady zavedení jednotné evropské měny na podniky souvisejí s úpravou či nákupem nových informačních programů přizpůsobených

nové měně, tvorbou nových ceníků, katalogů, proškolení zaměstnanců, popř. vytvoření dostatečné zásoby eurobankovek a euromincí u subjektů maloobchodního typu.

Studie vlivu zavedení eura v ČR (Ministerstvo financí ČR, 2007) slibuje přesah veškerých přínosů nad náklady. Jelikož se jedná o náklady jednorázové podoby, jejich výskyt by měl být největší před a v momentě zavedení eura. Následně by měly převažovat pouze přínosy, jejichž kladná hodnota je pro podnikatelský sektor předpokládána rok od roku vyšší.

4.4.5 Dopady na makroekonomické ukazatele

Zavedení jednotné evropské měny výrazně ovlivní i makroekonomické ukazatele, které jsou v České republice využívány k hodnocení ekonomiky jako celku. Česká ekonomika se po vstupu České republiky do eurozóny bude muset vypořádat s řadou makroekonomických dopadů. Dopady na makroekonomické ukazatele mají výhradně nepřímou podobu, což znamená, že českou ekonomiku ovlivňují prostřednictvím působení dopadů přímých. Obdobně jako je tomu výše u dopadů přímých, lze nepřímé náklady rozdělit na nepřímé přínosy a náklady.

V následujících podkapitolách jsou podrobněji rozebrány nepřímé dopady přijetí eura v České republice na inflaci, platební bilanci a ekonomický růst, tj. vliv vstupu do eurozóny na HDP.

Dopady na inflaci v ČR

Inflace představuje růst cenové hladiny, která ve svém důsledku způsobuje pokles kupní síly peněz. Resp. výskyt inflace v ekonomice a s ním spojený nárůst cen zboží vyvolává snížení nakoupeného množství za danou peněžní jednotku (Fialová, 2006).

Udržení cenové hladiny na předem stanovené úrovni je jedním z maastrichtských kritérií konvergence, které Česká republika musí splnit pro úspěšný vstup do eurozóny. V momentě přistoupení do měnové unie ztratí ČR možnost aplikovat národní měnový kurz k zachování cenové konkurenceschopnosti při vysoké inflaci, což je jednou z nevýhod přijetí eura. Ovšem z výše provedeného hodnocení plnění konvergenčních kritérií jednoznačně vyplývá, že Česká republika v současné době nemá problém s dodržováním inflačního kritéria a jeho plnění je předpokládáno i do budoucna. Dlouhodobé udržení inflace na nízké úrovni před přijetím eura ovšem nezaručuje nemožnost neočekávaného a strmého nárůstu cenové hladiny po vstupu České republiky do eurozóny. V důsledku

ztráty samostatné měnové politiky po zavedení eura je právě dlouhodobý nárůst cenové hladiny považován za jeden z nepřímých nákladů. Nicméně skokový nárůst inflace může být způsoben pouze nesprávným zaokrouhlováním cen směrem nahoru či zneužitím situace maloobchodníky k navýšení cen statků a služeb ihned po zavedení eura. K mylnému dojmu navýšení inflace přispívá i fakt, že občané velmi citlivě vnímají růst cen výrobků denní spotřeby, a naopak poklesu cen tolik pozornosti již nevěnují. Obdobně negativní dojem o euru přináší přepočítávání cen na předchozí národní měnu a jejich srovnávání i několik let po jeho zavedení.

Dle Studie vlivu zavedení eura v ČR na ekonomiku (Ministerstvo financí ČR, 2007) se prostřednictvím působení přímého dopadu ztráty samostatné měnové politiky může projevit zvýšení inflace v zemi v podobě neschopnosti regulovat inflační předpoklady ekonomických subjektů po přistoupení k eurozóně. Inflační očekávání v budoucím období mnohdy způsobuje vynucení vyšších mezd, nárůst nájemného či úrokových sazeb, což vede ke skutečnému vytvoření inflace v zemi. Vstupem do měnové unie ztratí Česká republika svou monetární politiku, která bude zcela v kompetencích Evropské centrální banky. S tím souvisí nemožnost upravit úrokové sazby při výskytu např. asymetrických šoků způsobujících vysokou inflaci, pokud tak nerozhodne ECB. Česká ekonomika by pak musela s vyšší inflací v zemi bojovat jiným způsobem než před vstupem do eurozóny.

Dopady na platební bilanci v ČR

Součástí makroekonomického ukazatele obchodní bilance je platební bilance zahraničního obchodu představující souhrn veškerých provedených transakcí vyjádřených v penězích mezi Českou republikou a společníky ze zahraničních zemí (Fialová, 2006).

Provozování obchodu na mezinárodní sféře se výrazně odlišuje od obchodu vnitrozemského. Jeho vyšší komplikovanost vyplývá z rozdílných specifík jednotlivých trhů. Při obchodování se zahraničím musí být brána v potaz rozdílnost kultur, obchodních zvyků, různorodost právních řádů zemí či odlišnost národních měn. Právě odlišnost národních měn bude při obchodování České republiky se zeměmi eurozóny s přijetím jednotné evropské měny odstraněna. V současné době probíhá převážná část zahraničního obchodu České republiky se zeměmi eurozóny, a proto by zavedení eura významně zjednodušilo jeho průběh. Přímé přínosy přijetí eura jako odstranění kurzového rizika, snížení transakčních nákladů či vyšší transparentnost cen zapříčiní nepřímé přínosy

zavedení eura: příliv zahraničního obchodu a přísun zahraničních investic (Ministerstvo financí ČR, 2007).

Existence jedné společné měny po vstupu České republiky do eurozóny posílí zahraniční obchod. Veškeré finanční transakce mezi členy eurozóny se stanou jednodušší a přispějí k uspokojení nejen platebního průběhu, ale i samotného obchodu. Příliv zahraničního obchodu lze předpokládat zejména z následujících důvodů (Ministerstvo financí ČR, 2007):

- odstranění kurzového a transakčního rizika;
- zánik vzájemného přepočtu jednotlivých měn;
- snížení administrativních nákladů a jednodušší administrativa;
- ulehčení platebního spojení;
- přehlednější cenové srovnání statků a služeb.

Příliv zahraničních partnerů a zjednodušení přístupu na trh eurozóny s sebou nepřináší jen pozitivní dopad na českou ekonomiku, ale i dopad negativní. Více ekonomických subjektů na trhu vede k nárůstu konkurenceschopnosti. Nová konkurence může způsobit další expanzi konkurenceschopných českých firem, ovšem i vést k zániku firem neschopných konkurence bez ochrany českého trhu.

Přijetí jednotné evropské měny v České republice usnadní i pohyb kapitálu mezi členskými státy eurozóny. Jedním z výše zmíněných přímých přínosů zavedení eura v ČR je pokles nákladů na obstarání v kapitálu. Na základě jeho působení je očekáván přísun zahraničních investic. Se zavedením společné měny lze předpokládat zvýšení atraktivity české ekonomiky v očích zahraničních investorů. Snadnější začlenění České republiky na trh eurozóny umožní jednodušší a urychlenější převod kapitálu mezi zeměmi. Příliv investorů po přijetí eura v České republice je předpokládán i z důvodu vyšší důvěry v euro než v českou korunu (Ministerstvo financí ČR, 2007).

Dopady na růst HDP v ČR

Hrubý domácí produkt je jedním z nejdůležitějších makroekonomických ukazatelů sloužících k posouzení ekonomické výkonnosti nejen České republiky. Rostoucí ukazatel je známkou zvyšující se kvality obyvatelstva země. Dlouhodobý ekonomický růst má vliv na příjmy obyvatelstva, tedy na změnu jejich životní úrovně. Zavedení eura v České republice značně ovlivní strukturu české ekonomiky i dlouhodobý ekonomický růst.

Eliminace kurzového rizika, snížení transakčních nákladů či vyšší transparentnost cen, resp. přímé přínosy zavedení eura v České republice a na ně navazující nepřímé přínosy, zejména příliv zahraničního obchodu, prohlubují zapojení české ekonomiky do mezinárodního obchodu. S růstem obchodu v mezinárodní sféře souvisí účinnější rozmístění výrobních faktorů mezi členskými státy, přísun investic či vyšší efektivita práce, jenž přispívají k dlouhodobému ekonomickému růstu země. Po přijetí společné měny je očekáváno postupné odbourání bariér zahraničního obchodu a nárůst výnosů se zvyšujícím se začleněním do mezinárodního obchodu. Obdobně by euro mělo pozitivně ovlivnit a především snížit náklady spojené s dovozem výrobních prostředků (Ministerstvo financí ČR, 2007).

Předpokládané dopady přijetí jednotné evropské měny v České republice na ekonomický růst jsou vesměs pozitivního a dlouhodobého charakteru.

4.5 Průzkum veřejného mínění

Zavedení eura v České republice je od jejího vstupu do Evropské unie stále diskutovanějším tématem. Ratifikací Smlouvy o EU se Česká republika zavázala k bezpodmínečnému přijetí jednotné evropské měny. Otázkou tedy není zda, ale kdy přijme euro. Zavedení společné měny ovšem není jednoduchou záležitostí a právě termín přechodu na euro musí být dostatečně naplánován, aby jeho dopady příliš negativně neovlivnily českou ekonomiku, ale naopak pro ni byly přínosem.

Nahrazení české koruny jednotnou evropskou měnou ovlivní obyvatele, podnikatelskou sféru, veřejnou správu i samotnou ekonomiku. Jednotlivé negativní a pozitivní dopady na zmíněné subjekty jsou popsány v předchozí kapitole. Právě zejména občané České republiky se zavedení eura velmi obávají a stavějí se k němu velmi rozporuplně. Někteří se se společnou měnou ztotožňují, jiní ji naopak striktně odmítají a pochybují o pozitivních přínosech pro ně samotné. Negativní vidina přijetí eura může být způsobena nevědomostí a špatnou informovaností občanů o konkrétním průběhu nahrazení české koruny jednotnou evropskou měnou. K zjištění povědomosti a především názoru obyvatelstva České republiky na zavedení eura v zemi je aplikován průzkum veřejného mínění.

Průzkum veřejného mínění je proveden na základě krátkého anonymního dotazníku sestaveného z celkem 15 otázek. Dvanáct otázek z celkových 15ti je uzavřených

a povinných, 2 otázky jsou polouzavřeného a rovněž povinného typu s možností vepsání vlastní odpovědi a jedna otázka z dotazníku je nepovinná a otevřená, tj. umožňující vlastní formulaci odpovědi. Přehled jednotlivých otázek s výběrem odpovědí a celková struktura aplikovaného dotazníku je uvedena v příloze J.

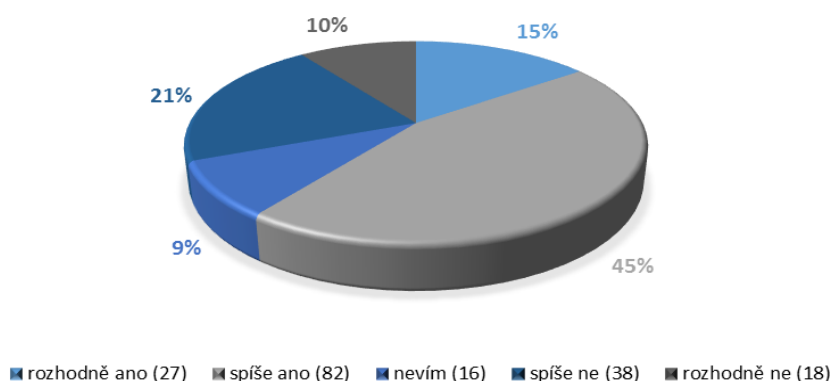
Průzkum veřejného mínění prostřednictvím dotazníkového šetření byl proveden na webovém portálu vyplnto.cz v termínu od 23. srpna 2016 do 9. září 2016. Dotazník byl šířen pomocí sociálních sítí, e-mailové korespondence a oslovením konkrétních osob. Během šetření se podařilo získat celkem 181 náhodných respondentů.

Vyhodnocení průzkumu je provedeno ve dvou krocích. V prvním kroku jsou představeny jednotlivé otázky a na ně získané odpovědi. Pro lepší přehlednost občanského názoru je použito grafické znázornění odpovědí s uvedením absolutních a relativních četností jednotlivých responzí. Hodnoty uvedené v závorkách u jednotlivých kategorií legendy představují počet zvolení odpovědi a procenta u jednotlivých částí grafu charakterizují procentní zastoupení, tj. relativní četnost responzí. Druhá část vyhodnocení dotazníku je založena na analýze závislosti kvalitativních znaků za pomoci softwaru Statistica a Pearsonova chí – kvadrát testu, kde je zjišťována závislost mezi proměnnými.

4.5.1 Vyhodnocení průzkumu

První z 15 celkových otázek dotazníku se vztahuje ke členství České republiky v Evropské unii. Respondent povinně vybíral jednu z pěti možností. Výsledné odpovědi jsou znázorněny na grafu 7.

Graf 7: Jste pro členství České republiky v EU?

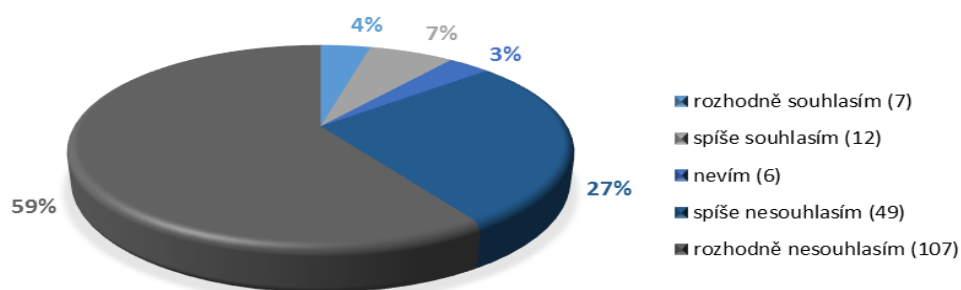
Zdroj: vlastní zpracování

Jak je z grafu 7 patrné, z celkového počtu 181 respondentů je téměř polovina spíše pro členství České republiky v EU. Možnost spíše ano zvolilo 82 osob tedy 45 % ze zúčastněných. O členství ČR v Evropské unii je rozhodně přesvědčeno 15 % dotázaných a naopak 10 % z nich s ním rozhodně nesouhlasí. 21 % spíše nesouhlasí se setrváním ČR v evropském uskupení a neutrálně se k otázce členství staví 9 % občanů.

Cílem druhé rovněž povinné a uzavřené otázky je zjistit, zda občané souhlasí či nesouhlasí se zavedením eura v České republice. Náзор obyvatelstva na jednotnou evropskou měnu je zpracován v grafu 8.

Graf 8: Souhlasíte či nesouhlasíte s přijetím eura v ČR?

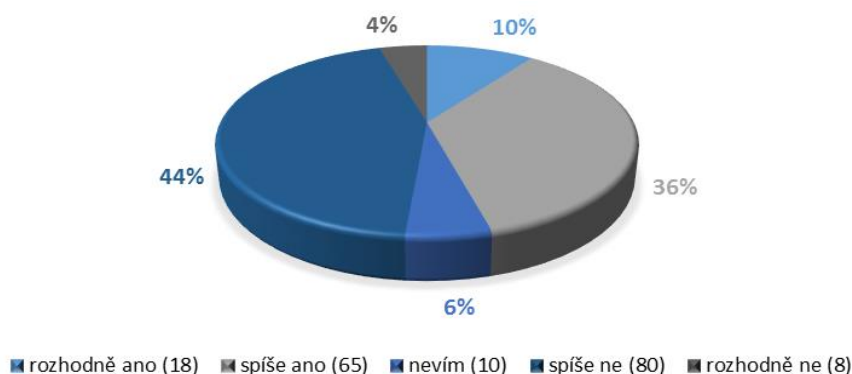
Zdroj: vlastní zpracování

Z odpovědi na otázku týkající se přijetí eura v České republice jednoznačně vyplývá, že většina respondentů rozhodně nesouhlasí se zavedením společné měny v zemi. Nesouhlas s eurem v ČR vyslovilo celkem 158 dotazovaných, z nichž 27 % spíše nesouhlasí a 59 % rozhodně nesouhlasí s jeho přijetím. O jednotné evropské měně v ČR jsou naopak naprosto přesvědčeny 4 % a spíše přesvědčeno je 7 % občanů. Možnost nevím pak zvolilo 6 respondentů, tedy 3 % ze zúčastněných.

V otázce s přijetím eura mají dotázaní občané poměrně jasno. Celkem 86 % vyjádřilo nesouhlas se zavedením eura v České republice. Oproti tomu pouze 11 % respondentů společnou měnu schvaluje.

Na otázku s přijetím eura v České republice bezprostředně navazuje další povinná a uzavřená otázka poukazující na povědomost občanů o problematice zavedení eura v ČR, jejíž vyhodnocení je provedeno prostřednictvím grafu 9.

Graf 9: Zajímáte se o problematiku zavedení eura v ČR?

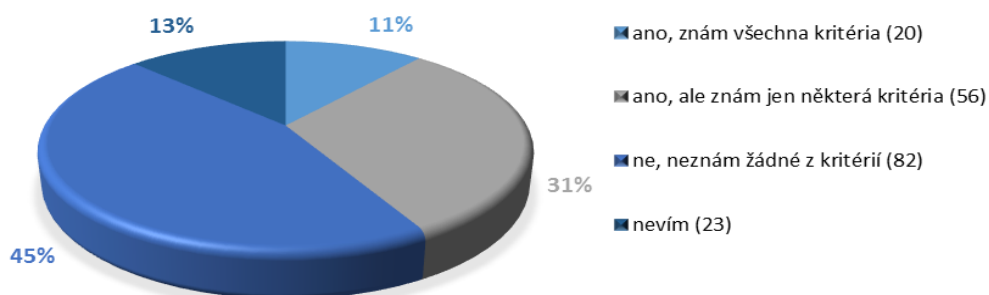

Zdroj: vlastní zpracování

I přestože v předchozí otázce naprostá většina vybrala možnost nesouhlasu s přijetím eura, téměř polovina respondentů se nezajímá o problematiku jeho zavedení v České republice. Ze 181 dotázaných se celkem 88 osob, tzn. 48 % vyjádřilo negativně. Možnost rozhodně ne zvolilo 4 % a spíše se o problematiku nezajímá 44 % z nich. Zájem o zavedení společné měny projevilo celkem 46 % respondentů. Z nich se 10 % o problematiku rozhodně zajímá a 36 % spíše zajímá. Zbylých 6% zúčastněných se k otázce postavilo neutrálně.

Další z otázek provedeného dotazníkového šetření, která je rovněž povinná a uzavřená, zjišťuje povědomost občanů o podmínkách, jejichž splnění je nutné pro přijetí eura v České republice. Respondentům jsou k dispozici čtyři možnosti a jejich výsledný výběr je předveden pomocí grafu 10.

Graf 10: Znáte kritéria, která musí být pro přijetí eura splněna?

Zdroj: vlastní zpracování

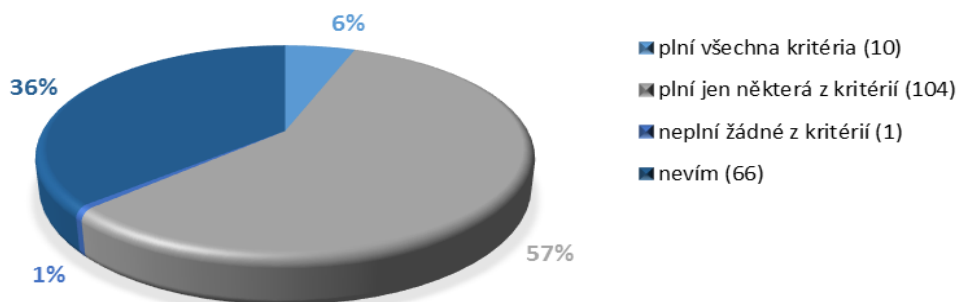
Na základě grafu 10 lze konstatovat, že téměř polovina účastníků dotazníkového šetření nemá povědomí o maastrichtských kritériích konvergence, která musí Česká republika splnit, aby ve své zemi mohla zavést jednotnou evropskou měnu. Z celkového počtu nezná žádné z kritérií 82 osob, tedy 45 % z dotázaných. Ponětí o existenci kritérií má 76 zúčastněných neboli 42 %. Z nich 11 % zná všechna kritéria a 31 % pouze některá z předepsaných kritérií. Možnost nevím zvolilo zbylých 13 % respondentů.

V případě odpovědi „ANO“ na povědomost o existenci kritérií následovala nepovinná a otevřená otázka v podobě vypsání předepsaných kritérií. Na otázku odpovědělo celkem 54 zúčastněných, kteří tak potvrdili vhodnost zvolení možnosti v předchozí otázce. Bohužel zbylých 22 respondentů, kteří v předcházející otázce rovněž vybrali odpověď „ano“, vypisovací otázku přeskočilo. Nepovinnost odpovědi byla zvolena zejména z důvodů větší návratnosti dotazníku. Povinnost vepsání odpovědi vlastními slovy mnohdy respondenty především z časových důvodů odrazuje a mohly by způsobit nižší návratnost odpovědí.

Většina ze získaných 54 odpovědí sice neobsahovala výpis všech stanovených kritérií, ale znalost některých z nich prokázali absolutně všichni. Ovšem nechyběly ani zcela úplné odpovědi. Za nejčastěji skloňované slovní spojení v odpovědích lze bezvýhradně označit „maastrichtská kritéria“. Podrobnou znalost podmínek potvrzuje i povědomí o nutné ekonomické sladění České republiky s eurozónou či sladění legislativních záležitostí. Většina ze získaných odpovědí rovněž skloňuje pojmy jako je cenová stabilita, výše státního dluhu, míra úrokových sazeb či setrvání v mechanismu směnných kurzů. Na základě získaných odpovědí lze konstatovat, že existence maastrichtských kritérií a jejich nutné splnění není pro přibližně 30 % účastníků dotazníku neznámou.

Po ověření povědomí občanů o podmínkách přijetí eura následuje otázka zabývající se přehledem občanů České republiky o konkrétním plnění předepsaných konvergenčních kritérií v současné době. Povinná uzavřená otázka nabízí výběr ze čtyř možností, jejichž vyhodnocení je provedeno prostřednictvím grafu 11.

Graf 11: Plní podle Vás v současné době ČR předepsaná kritéria?

Zdroj: vlastní zpracování

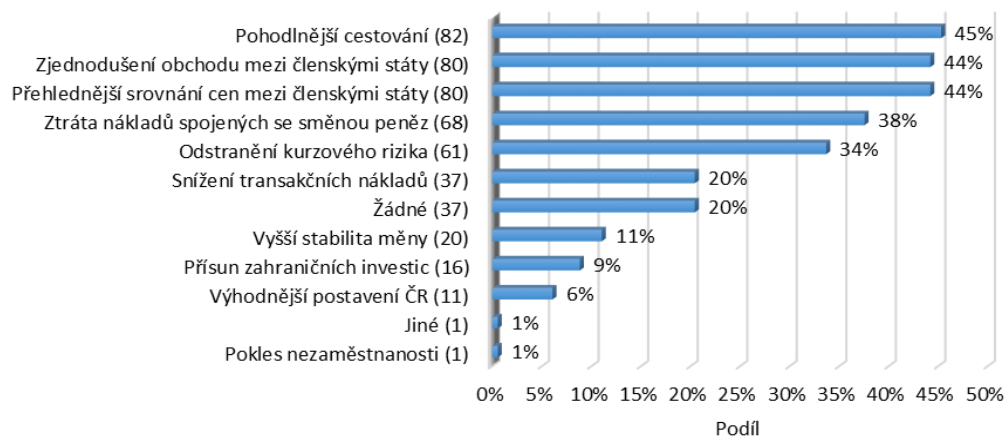
Z grafického znázornění je patrné, že účastníci průzkumu mají převážně přehled o aktuálním plnění maastrichtských kritérií konvergence v České republice. Z nabízených odpovědí zvolilo správnou možnost celkem 104 respondentů, což činí 57 % ze všech odpovídajících. Deset účastníků průzkumu, tzn. 6 %, se domnívá, že Česká republika v současné době splňuje již všechna předepsaná kritéria a nic jí nebrání v přijetí jednotné evropské měny. Naopak jeden z občanů zastává názor, že nedochází k plnění ani jednoho z požadovaných kritérií. K možnosti nevím se uchýlilo 66 zúčastněných neboli 36 % celkových respondentů. Hodnotu 66 nelze považovat za zanedbatelnou. Její výše tvoří přibližně třetinu všech odpovídajících a vypovídá o ne příliš dobré informovanosti občanů České republiky o aktuální situaci na poli plnění konvergenčních kritérií.

Přijetí jednotné evropské měny s sebou pro přistupující zemi k eurozóně přináší řadu výhod i nevýhod. V očích občanů České republiky může vidina zavedení eura představovat rozdílné názory. Někteří se k euru stavějí pozitivně a přechod na společnou měnu považují za přínosný, jiní jsou skeptičtí a přijetí eura v České republice razantně odmítají.

Aktuální postoj občanů k zavedení eura je zkoumán prostřednictvím následujících dvou otázek, které jsou povinné a polouzavřené. Respondentům jsou k dispozici vybrané výhody i nevýhody přijetí eura, z nichž mají možnost vybrat neomezené množství. V případě, že s nabízenými možnostmi nesouhlasí, mohou vyjádřit svůj vlastní názor vepsáním svojí odpovědi.

Otázka č. 7 v průzkumu slouží ke zmapování pozitivního vnímání zavedení eura občany České republiky. Respondentům je nabízeno jedenáct výhod plus možnost vyjádření vlastního kladného přístupu k euru. Četnost zastoupení jednotlivých výhod je přehledně vyobrazena prostřednictvím grafu 12.

Graf 12: Jaké by podle Vás byly výhody přijetí eura v ČR?

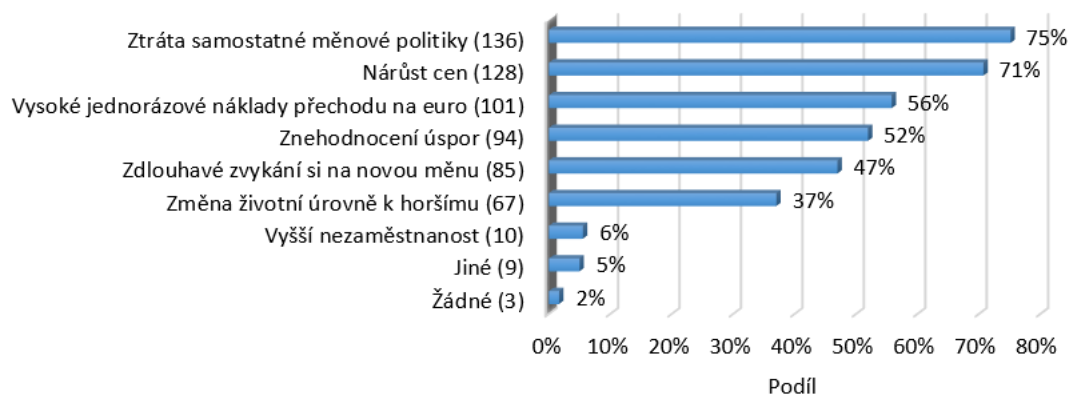

Zdroj: vlastní zpracování

Největší četnost zastoupení má výhoda spočívající v pohodlnějším cestování, která byla vybrána 45 % dotazovaných. Těsně za ní následují možnosti zvolené 44 %, tj. 80ti zúčastněnými poukazujícími na zjednodušení obchodu mezi členskými státy a přehlednější srovnání cen se zeměmi ve sdružení eurozóna. Celkem 68 občanů (38 %) dále zvolilo výhodu v podobě ztráty nákladů spojených se směnou peněz. Další klad v přijetí společné měny vidí 34 % obyvatel České republiky v odstranění kurzového rizika při směně české koruny za euro. S 20% podílem následuje odpověď v podobě snížení transakčních nákladů a rovněž shodný počet respondentů nespátřuje v přijetí eura v ČR žádné pozitivum. Vyšší stabilitu měny očekává 11 % dotazovaných a výhodu v podobě přísunu zahraničních investic zvolilo 9 % občanů. Šestiprocentní podíl zaujímá vidina výhodnějšího postavení České republiky. Naopak pouze po jedné osobě mají zastoupení pokles nezaměstnanosti a jiné. V případě odpovědi „jiné“ musel respondent vypsát svůj konkrétní názor na položenou otázku. Jeden z účastníků průzkumu se domnívá, že zavedení eura v ČR přinese více pracovních příležitostí v oborech IT a bankovníctví.

Ihned po analýze výhod následuje otázka č. 8 zabývající se naopak negativním vnímáním přijetí společné měny obyvateli České republiky. Polouzavřená otázka nabízí respondentům osm vybraných nevýhod a opět možnost vepsání svého vlastního názoru, v čem podle nich spočívá negativum přijetí eura v ČR. Hojnost výběru jednotlivých nevýhod respondenty vyobrazuje graf 13.

Graf 13: Jaké by podle Vás byly nevýhody přijetí eura v ČR?

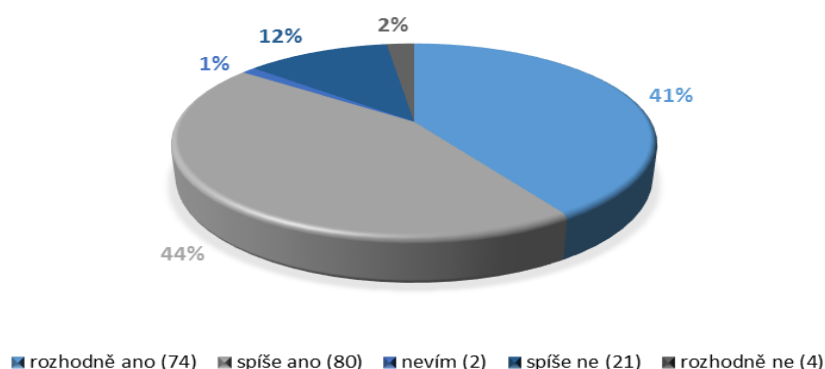
Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 13 je patrné, že nejvíce nevýhod souvisejících se zavedením eura spatřují občané České republiky ve ztrátě samostatné měnové politiky, kterou označilo celých 136 respondentů, resp. 75 % dotazovaných. Pouze o 7 osob méně předpokládá po přechodu na společnou měnu nárůst cen statků a služeb. Třetí nejvyšší četnost zastoupení má nevýhoda v podobě vysokých jednorázových nákladů souvisejících s přechodem na euro, která je označena 56 % respondentů. O 4 % méně dotazovaných zastává názor, že zánik české koruny v důsledku eura způsobí znehodnocení jejich úspor. Téměř polovina, čili 47 % účastníků průzkumu naopak pocítuje velké negativum ve zdlouhavém zvykání si na novou národní měnu. Další nevýhodu pozoruje 37 % obyvatel ČR ve změně životní úrovně k horšímu. Deset respondentů dále uvádí nárůst nezaměstnanosti po přechodu na euro. Možnost „jiné“ pak zvolilo 5 % respondentů. V 9ti vlastních odpovědích se nejčastěji objevuje zmínka o české koruně, její dlouholeté tradici, kráse českých bankovek a mincí, v nichž se odráží naše historie a nesoucích obraz významných českých osobností. Obyvatelé ČR nechtějí českou korunu ztratit i z toho důvodu, že některým členským zemím je udělena výjimka pro zachování jejich národní měny. V přistoupení ČR k eurozóně spatřují dále občané negativa jako je vyšší závislost a oddanost Evropské unii či spolupodílení se na úhradě dluhů členských států, které dostatečně nerespektují své finanční možnosti. Pouze 2 % tj. 3 respondenti nespojují se zavedením eura v České republice žádná negativa.

Téměř každý z nás občanů České republiky se již setkal se situací, kdy vycestoval do některé ze zemí eurozóny. Každá zahraniční cesta a s ní související rozdílnost národních

měn vždy vede k nutnosti směny české koruny za euro. Odlišná váha jednotlivých měn často způsobuje přepočítávání eurových cen v zahraničí na naše české koruny a k následnému cenovému srovnávání statků a služeb. Zda skutečně občané v zahraničí přepočítávají euro na CZK vyobrazuje graf 14.

Graf 14: Přepočítáváte v zahraničí euro na CZK?

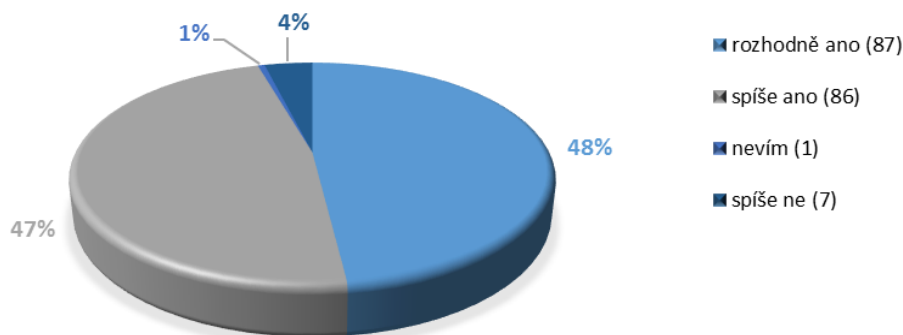

Zdroj: vlastní zpracování

Podle očekávání odpověděla většina respondentů na otázku kladně. Ze 181 zúčastněných si v cizině přepočítává euro na českou korunu 154 respondentů. K odpovědi ano se tedy přiklání 85 % z nich. Možnost rozhodně ano vybralo 41 % a spíše ano pak 44 % odpovídajících. Dva účastníci, tvořící přibližně 1 % si neuvědomují, zda euro na koruny přepočítávají či ne. Negativně se k otázce staví 14 % odpovídajících občanů. Dvě procenta z nich euro na koruny rozhodně nepřepočítává a 12 % spíše ne. Na základě grafu lze konstatovat, že občané České republiky při vycestování do zahraničí ve větší míře přepočítávají pro lepší srovnatelnost euro na české koruny.

S přepočtem jednotné evropské měny na české koruny souvisí znalost aktuálního měnového kurzu. Předmětem další otázky dotazníkového šetření je zjistit, zda mají občané České republiky přehled o nynějším kurzu eura vůči české koruně. Získané odpovědi od 181 respondentů jsou shrnuty v grafu 15.

Graf 15: Máte přehled o kurzu eura vůči české koruně?

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 15 jednoznačně vyplývá, že převážná většina občanů se o výši měnového kurzu eura vůči koruně zajímá. Kladnou odpověď v dotazníku označilo celkem 173 dotazovaných, tedy 95 % z celkového počtu respondentů. Přesný přehled o aktuálním kurzu má 48 % z nich a dalších 47 % občanů o něm má spíše povědomí. Pouze 4 % respondentů vybrala možnost spíše ne a o výši kurzu příliš neprojevuji zájem. Jeden z dotazovaných se přiklání k odpovědi nevím a žádný z účastníků nezvolil eventualitu rozhodně ne.

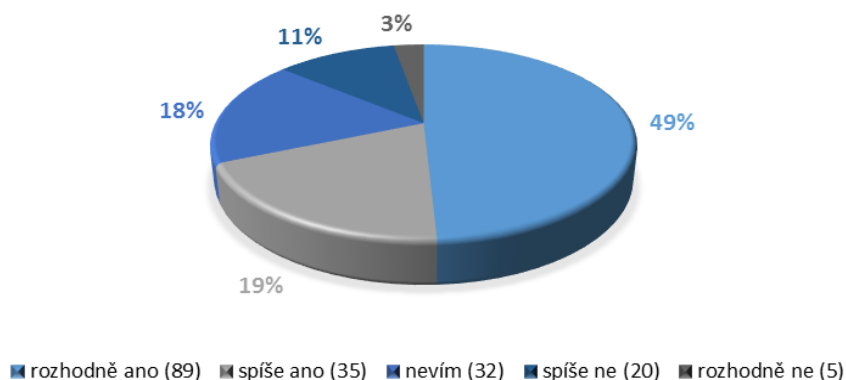
Vstup do eurozóny je závažným krokem, ke kterému se váže přijetí jednotné evropské měny. Nahrazení české koruny eurem je důležitým rozhodnutím, kterého se občané obávají a jak vyplynulo z předchozích otázek, většina z nich se staví proti jeho zavedení. Po splnění všech stanovených kritérií záleží jen na určení konkrétního data přistoupení České republiky do eurozóny. I když se ČR k bezpodmínečnému zavedení eura zavázala ve Smlouvě, vyskytuje se možnost konání případného referenda, ve kterém by občané sami rozhodli, zda již nastala vhodná doba pro vstup do měnové unie. Předmětem nadcházející otázky je zjistit, kolik občanů by se referenda zúčastnilo a se zájmem ovlivnilo danou situaci. Přehled odpovědí respondentů je vyobrazen prostřednictvím grafu 16.

Ačkoliv se k přijetí společné měny stavějí občané skepticky, případného referenda by se nepochybně zúčastnila pouze necelá polovina z nich. Konkrétně se jedná o 49 %, což představuje 89 respondentů. Svoji účastí v referendu by nejspíše přispělo i dalších 35 občanů, kteří zvolili možnost spíše ano, čímž by se celkový počet aktivních účastníků navýšil o 19 %. Nerozhodně se k účasti v případně konaném referendu staví 18 %

z dotazovaných. Účast v referendu pak rozhodně odmítlo 5 lidí (3 %) a 20 osob, tedy 11 % by ho spíše nezúčastnilo.

Graf 16: Zúčastnil/a byste se případného referenda o přijetí eura v ČR?

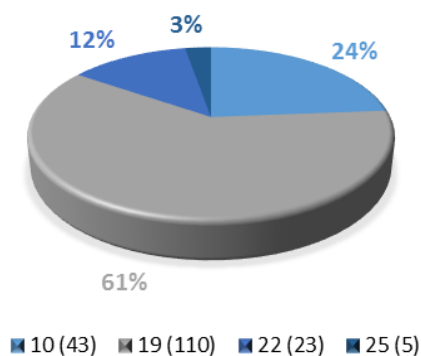

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení otázky účasti na referendu nedopadlo příliš podle očekávání. Na základě předcházejících odpovědí se dalo předpokládat, že občané České republiky projeví větší zájem o vyslovení vlastního názoru na přijetí jednotné evropské měny, který byl ve většině případů proti zavedení eura v ČR.

Zavedení eura se bezprostředně váže na vstup České republiky do eurozóny. Jak již bylo zmíněno, uskupení eurozóna sdružuje členské státy Evropské unie, které za svoji národní měnu přijali euro. Další otázka použitá v dotazníkovém šetření mapuje přehled obyvatelstva o současném počtu států sdružující se v eurozóně. Uzavřená a povinná otázka nabízí výběr ze čtyř možností. Přehled respondentů je vyčíslen na grafu 17.

Graf 17: Kolik států EU v současné době používá euro, tzn. je členem eurozóny?

Zdroj: vlastní zpracování

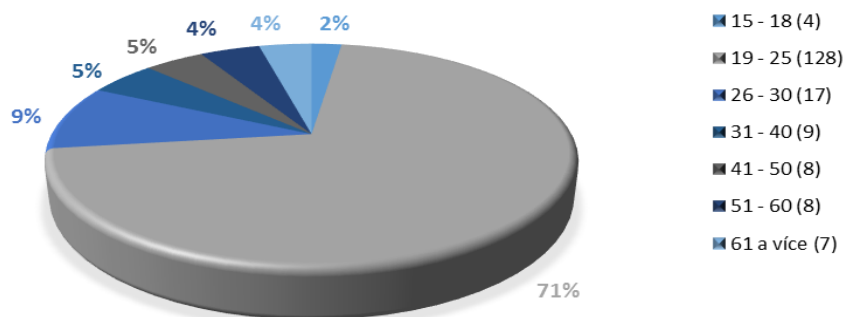
Graf 17 vypovídá o korektním povědomí respondentů o aktuálním počtu členů eurozóny. Ke správné variantě se přiklonilo 110 z celkových 181 účastníků průzkumu, tj. 61 %. Chybné možnosti označilo zbývajících 71 zúčastněných. Na základě procentního vyjádření jednotlivých odpovědí lze konstatovat, že přibližně 24 % občanů se domnívá, že počet členských států v eurozóně je pouze 10. O polovinu méně respondentů se přiklání k počtu 22 členů a pouze 3 % z nich k odpovědi 25 členských zemí.

Cílem posledních tří otázek dotazníkového šetření je zjistit osobní údaje o respondentech, konkrétně pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání.

Průzkumu veřejného mínění se zúčastnilo celkem 181 respondentů, z nichž 119 je ženského pohlaví a 62 mužského pohlaví. Zájem o dotazník tedy projevil převážně ženy, které se na vyplněných dotaznících podílely 66 %. Zbýlých 34 % patří odpovědím mužů.

Odhalit věkovou strukturu respondentů je předmětem předposlední otázky dotazníkového šetření. Rozřazení účastníků dotazníku dle věku je provedeno do 7 věkových kategorií, které jsou odstupňovány od patnácti let věku až do 61 let a více. Přehled zastoupení jednotlivých věkových skupin je shrnut v následujícím grafu 18.

Graf 18: Do jaké věkové skupiny se řadíte?

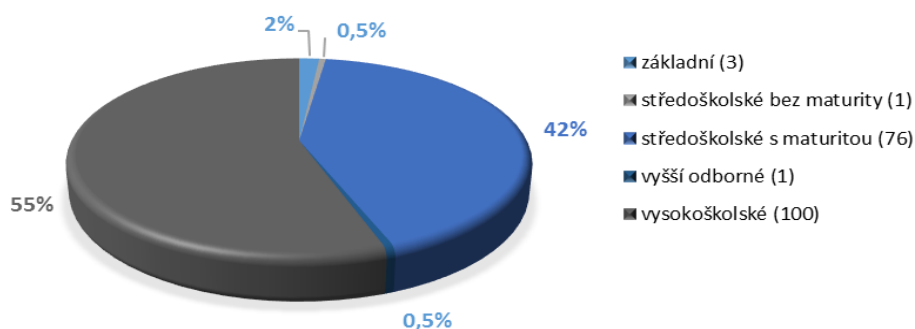
Zdroj: vlastní zpracování

Nejvyšší četnost zastoupení mají jednoznačně respondenti z věkové kategorie 19 – 25 let, jichž dotazník vyplnilo 127 a tvoří 71 % z celkových 181 osob. Téměř tříčtvrtinový podíl lze přisuzovat způsobu šíření dotazníku, ke kterému byly využity zejména sociální sítě. Na druhé místo se řadí věková skupina 26 – 30 let s 9% podílem na celkovém počtu získaných odpovědí. Těsně v závěsu se nachází kategorie 31 – 40 let s 9 respondenty. Čtvrté nejvyšší zastoupení mají skupiny dvě: 41 – 50 let a 51 – 60 let, z nichž se dotazníku účastnilo po 8 osobách. Čtyři procenta neboli 7 účastníků se řadí

do nejvyšší z nabízených věkových kategorií 61 let a více a nejmenší počet získaných odpovědí připadá nejmladší věkové skupině 15 – 18 let, která k celkovému počtu přispěla dvěma procenty.

Posledním bodem dotazníku je zmapovat nejvyšší dosažené vzdělání účastníků průzkumu veřejného mínění. Respondenti museli povinně zvolit jednu ze šesti nabízených možností. Z celkového počtu nabízených možností zůstala nezvolena pouze jedna, konkrétně odpověď „bez vzdělání“. Po jednom zástupci mají kategorie vyšší odborné vzdělání a středoškolské vzdělání bez maturity, které tvoří po 0,5 %. Se základním vzděláním a středoškolské vzdělání s maturitou, které tvoří po 42 % se základním vzděláním se průzkumu zúčastnili 3 respondenti a zaujali 3% podíl. Druhým nejvyšším dosaženým vzděláním účastníků je středoškolské vzdělání s maturitou, jichž odpovědělo 76, tj. 42 %. Nejvíce respondentů spadá do kategorie s vysokoškolským vzděláním. Vysokoškoláků se průzkumu veřejného mínění zúčastnilo rovných 100 a na celkovém počtu 181 dotazovaných se podílejí 55 %. Přehledné shrnutí nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů je vyobrazeno v grafu 19.

Graf 19: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: vlastní zpracování

Na základně první části vyhodnocení dotazníku, které probíhalo prostřednictvím shrnutí početního a procentního vyjádření zastoupení odpovědí na jednotlivé otázky, lze konstatovat, že většina respondentů nesouhlasí se zavedením jednotné evropské měny v České republice. Zároveň se ovšem rovněž většina z nich nezajímá o samotnou problematiku přijetí eura a ani nemá přehled o kritériích, která je potřeba splnit, aby mohla Česká republika vstoupit do eurozóny a společnou měnu přijmout. Co se týče výhod souvisejících se zavedením eura, nejvíce občanů vidí pozitiva ve zjednodušení cestování do ostatních členských států eurozóny, zjednodušení obchodu či srozumitelnější porovnání

cen statků a služeb napříč eurozónou. Naopak největší nevýhody spatřují ve ztrátě samostatné měnové politiky, nárůstu cen statků a služeb a vysokých jednorázových nákladech spojených s přechodem na společnou měnu. Rozdílnost eura a české koruny vnímají téměř všichni respondenti, a proto si při vycestování do zahraničí přepočítávají eura na národní měnu ČR a zajímají se o aktuální výši měnového kurzu. Obdobně mají obyvatelé zájem o vyjádření svého názoru v případě pořádaného referenda o vstupu ČR do eurozóny. V neposlední řadě má více než polovina respondentů ponětí o současném počtu členských zemí sdružení eurozóna.

4.5.2 Analýza kvalitativních znaků

Pro analýzu kvalitativních znaků je stanoveno celkem šest nezávislých hypotéz, které budou vyhodnocovány na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. Ke zjištění existence či neexistence závislosti mezi vymezenými proměnnými bude využit softwarový program Statistica a Pearsonův chí – kvadrát test.

Cílem Pearsonova chí – kvadrát testu bude určit, zda jsou sledované znaky uspořádané v kontingenční tabulce na sobě závislé či nikoliv. Získaný náhodný výběr o rozsahu n je rozdělen dle dvou kategorií A a B a vytváří tabulku o rozměrech $r \times s$ (r = řádek, s = sloupec). V prvním kroku bude stanovena nulová hypotéza H_0 , která říká, že znaky A a B jsou na sobě nezávislé, tj. pravděpodobnost nastání varianty znaku A neovlivní nastání varianty znaku B. Naopak alternativní hypotéza H_1 bude předpokládat závislost mezi znaky A a B, tedy vyvracet nulovou hypotézu. Závislost mezi sledovanými znaky bude posuzována na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. Pro výpočet testovacího kritéria bude potřeba stanovit hodnoty očekávaných četností dle následujícího vzorce (1), kde hodnota n_i představuje součet hodnot v řádku a hodnota n_j součet hodnot ve sloupci výskytu hodnoty n_{ij} (Svatošová, Kába, 2014):

$$n'_{ij} = \frac{n_i * n_j}{n} \quad (1)$$

Použití X^2 testu je podmíněno četnostmi většími než 5. V případě neplnění podmínky je povoleno max. 20 % očekávaných četností menších pěti. Ovšem pokud jedno z polí kontingenční tabulky obsahuje četnost menší než 1, nelze chí – kvadrát test použít a musí dojít k úpravě tabulky sloučením některých ze sousedních skupin.

Po splnění podmínky výše hodnot očekávaných četností bude vypočteno testové kritérium s rozdělením chí – kvadrát $df = (r - 1) * (s - 1)$ dle vzorce (2) (Svatošová, Kába, 2014):

$$x^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_i - n'_{ij})^2}{n'_{ij}} \quad (2)$$

Vypočtené testovací kritérium bude porovnáváno s tabulkovou hodnotou náležitého rozdělení X^2 testu na stanovené hladině významnosti $\alpha = 0,05$. Výsledné rozhodnutí o závislosti či nezávislosti bude stanoveno dle následujícího vztahu (3) (Svatošová, Kába, 2014):

$$x^2 > x_{\alpha}^2 \quad (3)$$

Pokud bude hodnota testového kritéria větší než tabulková hodnota, bude nulová hypotéza zamítnuta a v platnost vstoupí hypotéza alternativní vypovídající o existenci závislosti mezi dvěma sledovanými proměnnými.

První testovanou nulovou hypotézou označenou H_{01} je, že ***pohlaví nemá vliv na to, jestli respondent souhlasí či nesouhlasí s přijetím eura v ČR***. Naopak alternativní hypotéza H_{11} vyvrací hypotézu nulovou a říká, že ***pohlaví má vliv na to, zda respondent souhlasí či nesouhlasí s přijetím eura v ČR***. Kontingenční tabulka s absolutními četnostmi, která je podkladem pro ověření první nulové hypotézy, je uvedena v příloze K.

H_{01} : Pohlavní respondenta nemá vliv na jeho souhlas či nesouhlas s přijetím eura v ČR.

H_{11} : Pohlaví respondenta má vliv na jeho souhlas či nesouhlas s přijetím eura v ČR.

V následující tabulce 5 jsou pomocí programu Statistica vypočteny očekávané četnosti první testované hypotézy. Ze získaných výsledků vyplývá, že nebyla splněna podmínka pro využití Pearsonova chí – kvadrát testu, kdy maximálně 20 % četností může být menší než 5, a proto musí dojít ke spojení sousedících skupin. Pro splnění podmínky jsou sloučeny skupiny „rozhodně souhlasím“ a „spíše souhlasím“ v možnost ANO a skupiny „rozhodně nesouhlasím“, „spíše nesouhlasím“ a „nevím“ v možnost NE.

Tabulka 5: Očekávané četnosti první hypotézy

Souhlasíte či nesouhlasíte s přijetím eura v ČR? Pearsonův chí-kv.: 10,0265; p = ,039984						
Pohlaví	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
Žena	4,602210	7,88950	3,944751	32,21547	70,3481	119,0000
Muž	2,397790	4,11050	2,055249	16,78453	36,6519	62,0000
Celkem	7,000000	12,00000	6,000000	49,00000	107,0000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Po spojení některých skupin je již splněna podmínka pro použití testu a může být zjištěna případná závislost mezi sledovanými proměnnými.

Tabulka 6: Výsledný výpočet první hypotézy

Souhlasíte či nesouhlasíte s přijetím eura v ČR? Pearsonův chí-kv.: 5,26808; p = ,021720			
Pohlaví	ANO	NE	Celkem
Žena	12,49171	106,5083	119,0000
Muž	6,50829	55,4917	62,0000
Celkem	19,00000	162,0000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Po splnění podmínky je vypočteno testovací kritérium, které činí 5,26808. Tabulková hodnota na zvolené hladině významnosti je 3,841 a dosahuje nižší hodnoty než hodnota testovacího kritéria. Na základě vztahu mezi tabulkovou hodnotou a vypočteným testovacím kritériem je nulová hypotéza zamítnuta v platnost vstupuje hypotéza alternativní, která říká, že pohlaví ovlivňuje souhlas či nesouhlas respondenta s přijetím eura v České republice.

Druhá testovaná nulová hypotéza H_{02} tvrdí, že *vzdělání respondentů nemá vliv na jejich znalost maastrichtských kritérií konvergence*. Alternativní hypotéza H_{12} nulovou hypotézu popírá a udává, že *vzdělání respondentů ovlivňuje jejich znalost maastrichtských kritérií konvergence*. Podkladové údaje v podobě kontingenční tabulky s absolutními četnostmi jsou součástí přílohy L.

H_{02} : Vzdělání respondentů nemá vliv na jejich znalost konvergenčních kritérií.

H_{12} : Vzdělání respondentů ovlivňuje jejich znalost konvergenčních kritérií.

Tabulka 7: Očekávané četnosti druhé hypotézy

Znáte kritéria, která musí být pro přijetí eura splněna? Pearsonův chí-kv.: 17,7715; p = ,122806					
Vzdělání	znám všechna kritéria	znám jen některá kritéria	neznám žádné z kritérií	nevím	Celkem
základní	0,33149	0,92818	1,35912	0,38122	3,000
středoškolské bez maturity	0,11050	0,30939	0,45304	0,12707	1,000
středoškolské s maturitou	8,39779	23,51381	34,43094	9,65746	76,000
vyšší odborné	0,11050	0,30939	0,45304	0,12707	1,000
vysokoškolské	11,04972	30,93923	45,30387	12,70718	100,000
Celkem	20,00000	56,00000	82,00000	23,00000	181,000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Mezi vypočtenými očekávanými četnostmi druhé testované hypotézy v tabulce 7 se vyskytují četnosti menší než 1, které ovšem porušují podmínky použití Pearsonova chí – kvadrát testu. Pro splnění všech potřebných předpokladů musí být spojeny některé ze sousedních skupin. Spojeny budou nejen sousední sloupce ale i sousední řádky. Ze sloupců budou sloučeny sousední skupiny „nevím“ a „ne, neznám žádné z kritérií“ v možnost „neznám kritéria“ a skupiny „ano, znám všechna kritéria“ a „ano, ale znám jen některá kritéria“ v odpověď „znám kritéria“. Současně budou spojeny i sousední řádky „vyšší odborné vzdělání“ a „vysokoškolské vzdělání“ v možnost „vysokoškolské vzdělání“ a řádky „základní vzdělání“, „středoškolské vzdělání bez maturity“ a „středoškolské vzdělání s maturitou“ v možnost „základní a středoškolské vzdělání“.

Tabulka 8: Výpočet druhé hypotézy

Znáte kritéria, která musí být pro přijetí eura splněna? Pearsonův chí-kv.: 8,45987; p = ,003631			
Vzdělání	znám kritéria	neznám kritéria	Celkem
základní a středoškolské	33,59116	46,4088	80,0000
vysokoškolské	42,40884	58,5912	101,0000
Celkem	76,00000	105,0000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Po upravení kontingenční tabulky prostřednictvím sloučení sousedních řádků a sloupců je již splněna podmínka definující hodnoty očekávaných četností větších než 5. Výsledná vypočtená hodnota Pearsonova chí – kvadrát testu v tabulce 8 činí 8,45987.

Tabulková hodnota při zvolené hladině významnosti je 3,841 a opět je menší než vypočtená hodnota testu. Při porovnání tabulkové hodnoty a vypočteného testovacího kritéria lze dospět k závěru, že na zvolené hladině významnosti je nulová hypotéza zamítnuta a přijata hypotéza alternativní. Dosažené vzdělání respondentů má vliv na jejich znalost maastrichtských kritérií konvergence.

Pro třetí test je stanovena nulová hypotéza H_{03} , která říká, že ***na věku nezávisí, zda respondenti v zahraničí přepočítávají eura na české koruny***. K ní vymezená alternativní hypotéza H_{13} vyvracející hypotézu nulovou tvrdí, že ***na věku respondentů závisí, jestli v zahraničí přepočítává euro na CZK***. Sestavená kontingenční tabulka s podkladovými údaji pro výpočet testu je zahrnuta v příloze M.

H_{03} : Na věku respondentů nezávisí, zda v zahraničí přepočítávají euro na CZK.

H_{13} : Na věku závisí, zda respondenti v zahraničí přepočítávají euro na CZK.

Vypočtené očekávané četnosti třetí testované hypotézy jsou uvedeny v tabulce 9. Některé z výsledných hodnot četností jsou menší než 1 a nespĺňují předpoklady pro použití vybraného testu. Aby mohl být test aplikován, musí dojít ke sloučení sousedních skupin jak v řádce, tak i ve sloupci. Spojeny budou sousední řádky „15 - 18“ a „19 - 25“ ve věkovou kategorii „15 - 25“, řádky „26 - 30“, „31 - 40“ a „41 - 50“ ve věkové rozmezí „26 - 50“ a kategorie „51 - 60“ a „61 a více“ budou sloučeny do skupiny „51 a více“. Současně musí být spojeny i sousední skupiny ve sloupcích. Konkrétně budou sloučeny skupiny „rozhodně ano“ a „spíše ano“ do skupiny „ANO“ a zbylé kategorie „nevím“, „spíše ne“ a „rozhodně ne“ v kategorii „NE“.

Tabulka 9: Očekávané četnosti třetí hypotézy

Přepočítáváte v zahraničí euro na CZK? Pearsonův chí-kv.: 30,6936; p = ,162815						
Věk	Rozhodně ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Rozhodně ne	Celkem
15 – 18	1,63536	1,76796	0,044199	0,46409	0,088398	4,0000
19 – 25	52,33149	56,57459	1,414365	14,85083	2,828729	128,0000
26 – 30	6,95028	7,51381	0,187845	1,97238	0,375691	17,0000
31 – 40	3,67956	3,97790	0,099448	1,04420	0,198895	9,0000
41 - 50	3,27072	3,53591	0,088398	0,92818	0,176796	8,0000
51 – 60	3,27072	3,53591	0,088398	0,92818	0,176796	8,0000
60 a více	2,86188	3,09392	0,077348	0,81215	0,154696	7,0000
Celkem	74,00000	80,00000	2,000000	21,00000	4,000000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Po provedení úpravy prostřednictvím sloučení sousedních skupin jsou již všechny vypočtené očekávané četnosti větší než 1. Pouze jedna z četností je menší než 5, ale i přesto jsou splněny veškeré podmínky pro aplikaci Pearsonova chí – kvadrát testu, kdy maximálně 20 % očekávaných četností může být menších než 5.

Tabulka 10: Výpočet třetí hypotézy

Přepočítáváte v zahraničí euro na CZK? Pearsonův chí-kv.: ,675585; p = ,713343			
Věk	ANO	NE	Celkem
15 – 25	112,3094	19,69061	132,0000
26 - 50	28,9282	5,07182	34,0000
51 a více	12,7624	2,23757	15,0000
Celkem	154,0000	27,00000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Výsledný propočet testovacího kritéria třetí ověřované hypotézy je zobrazen v tabulce 10. Hodnota testovacího kritéria dle zvoleného testu je 0,675585. Tabulková hodnota na stanovené hladině významnosti činí 5,991. Jelikož je hodnota tabulkového kritéria vyšší než hodnota vypočteného testovacího kritéria, lze přijmout nulovou hypotézu a na věku respondentů nezávisí, zda v zahraničí přepočítávají euro na české koruny.

Čtvrtou ověřovanou hypotézou v rámci analýzy kvalitativních znaků je nulová hypotéza H_{04} , která říká, že *pohlaví respondenta neovlivňuje jeho účast v případném referendu o přijetí eura v České republice*. K nulové hypotéze se váže hypotéza

alternativní H_{14} popírající hypotézu nulovou a zastávající názor, že *pohlaví respondenta ovlivňuje jeho účast v případném referendu o přijetí eura v ČR*. Testování hypotézy je provedeno na základě podkladových údajů v příloze N.

H_{04} : Pohlaví respondenta neovlivňuje jeho účast v případném referendu o přijetí eura v ČR.

H_{14} : Pohlavní respondenta ovlivňuje jeho účast v případném referendu o přijetí eura v ČR.

Tabulka 11: Očekávané četnosti čtvrté hypotézy

Účastníci byste se případného referenda o přijetí eura? Pearsonův chí-kv.: 1,19304; p = ,879243						
Pohlaví	Rozhodně ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Rozhodně ne	Celkem
Žena	57,85635	23,66851	21,03867	13,14917	3,287293	119,0000
Muž	30,14365	12,33149	10,96133	6,85083	1,712707	62,0000
Celkem	88,00000	36,00000	32,00000	20,00000	5,000000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Tabulka 11 obsahuje vypočtené očekávané četnosti čtvrté ověřované hypotézy. I přestože jsou dvě z deseti očekávaných četností menší než požadovaná hodnota 5, jsou splněny veškeré předpoklady pro použití Pearsonova chí – kvadrát testu, tj. maximálně 20 % četností je menší než 5. Vypočtené testovací kritérium dosahuje hodnoty 1,19304. Hodnota tabulková, se kterou je testovací kritérium porovnáváno, činí na zvolené hladině významnosti 9,488. Z výše dvou porovnávaných hodnot je na první pohled patrné, že hodnota testovacího kritéria je nižší než hodnota tabulková. Na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ je nulová hypotéza přijata. Pohlaví respondentů neovlivňuje jejich účast v případném referendu o přijetí eura v České republice.

V pátém testu je ověřována nulová hypotéza H_{05} říkající, že *věk respondentů nemá vliv na jejich postoj ke členství České republiky v Evropské unii*. Alternativní hypotéza H_{15} nulovou hypotézu vyvrací a tvrdí, že *věk respondentů má vliv na jejich postoj ke členství ČR v Evropské unii*. Pro výpočet testovacího kritéria je využita kontingenční tabulka s podkladovými údaji uvedenými v příloze O.

H_{05} : Věk respondentů nemá vliv na jejich postoj ke členství ČR v EU.

H_{15} : Věk respondentů má vliv na jejich postoj ke členství ČR v EU.

Tabulka 12: Očekávané četnosti páté hypotézy

Jste pro členství ČR v EU? Pearsonův chí-kv.: 28,3362; p = ,246117						
Věk	Rozhodně ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Rozhodně ne	Celkem
15 – 18	0,59669	1,81215	0,35359	0,83978	0,39779	4,0000
19 – 25	19,09392	57,98895	11,31492	26,87293	12,72928	128,0000
26 – 30	2,53591	7,70166	1,50276	3,56906	1,69061	17,0000
31 – 40	1,34254	4,07735	0,79558	1,88950	0,89503	9,0000
41 – 50	1,19337	3,62431	0,70718	1,67956	0,79558	8,0000
51 – 60	1,19337	3,62431	0,70718	1,67956	0,79558	8,0000
60 a více	1,04420	3,17127	0,61878	1,46961	0,69613	7,0000
Celkem	27,00000	82,00000	16,00000	38,00000	18,00000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Na základě tabulky 12 obsahující očekávané četnosti je jednoznačně viditelné, že v současném uskupení nelze použít Pearsonův chí – kvadrát test. Některé z očekávaných četností jsou menší než 1, a proto musí být kontingenční tabulka upravena pomocí spojení sousedních řádků a sloupců. Pro možnou aplikaci vybraného testu budou sloučeny sousední řádky „15 - 18“ a „19 - 25“ ve věkovou kategorii „15 - 25“, řádky „26 - 30“, „31 - 40“ a „41 - 50“ ve věkové rozmezí „26 - 50“ a kategorie „51 - 60“ a „61 a více“ budou sloučeny do skupiny „51 a více“. Současně dojde i ke spojení sousedních skupin ve sloupcích. Konkrétně se jedná o spojení skupin „rozhodně ano“ a „spíše ano“ do skupiny „ANO“ a zbylé kategorie „nevím“, „spíše ne“ a „rozhodně ne“ v kategorii „NE“.

Tabulka 13: Výpočet páté hypotézy

Jste pro členství ČR v EU? Pearsonův chí-kv.: ,339418; p = ,843911			
Věk	ANO	NE	Celkem
15 – 25	79,4917	52,50829	132,0000
26 - 50	20,4751	13,52486	34,0000
51 a více	9,0331	5,96685	15,0000
Celkem	109,0000	72,0000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Po upravení kontingenční tabulky již vypočtené očekávané četnosti zachycené v tabulce 13 splňují veškeré předpoklady pro použití vybraného testu. Hodnota výsledného

testovacího kritéria je 0,339418 a hodnota tabulková je pro dané rozdělení 5,991. Po porovnání dvou výsledných hodnot lze přijmout nulovou hypotézu a říci, že věk respondentů nemá vliv na jejich postoj ke členství České republiky v Evropské unii.

Poslední šestou testovanou hypotézou je nulová hypotéza H_{06} , která tvrdí, že *vzdělání neovlivňuje zájem respondentů o problematiku zavedení eura v České republice*. Naopak alternativní hypotéza H_{16} nulovou hypotézu popírá a říká, že *vzdělání ovlivňuje zájem respondentů o problematiku zavedení eura v České republice*. Podkladové údaje využité k vypočtení testu jsou součástí přílohy P.

H_{06} : Vzdelání neovlivňuje zájem respondentů o problematiku zavedení eura v ČR.

H_{16} : Vzdelání ovlivňuje zájem respondentů o problematiku zavedení eura v ČR.

Tabulka 14: Očekávané četnosti šesté hypotézy

Zajímáte se o problematiku zavedení eura? Pearsonův chí-kv.: 56,1634; p = ,000002						
Vzdělání	Rozhodně ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Rozhodně ne	Celkem
základní	0,29834	1,07735	0,16575	1,32597	0,132597	3,000
středoškolské bez maturity	0,09945	0,35912	0,05525	0,44199	0,044199	1,000
středoškolské s maturitou	7,55801	27,29282	4,19890	33,59116	3,359116	76,000
vyšší odborné	0,09945	0,35912	0,05525	0,44199	0,044199	1,000
vysokoškolské	9,94475	35,91160	5,52486	44,19890	4,419890	100,000
Celkem	18,00000	65,00000	10,00000	80,00000	8,000000	181,000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Dle očekávaných četností obsažených v tabulce 14 je jednoznačně patrné, že jejich hodnoty nesplňují předpoklady pro použití Pearsonova chí – kvadrát testu. Některé ze získaných očekávaných četností jsou menší než 1, a proto musí být kontingenční tabulka upravena pomocí spojení vybraných sousedních skupin v řádku a ve sloupci. Pro splnění veškerých předpokladů testu budou spojeny sousední řádky „základní vzdělání“, „středoškolské vzdělání bez maturity“ a „středoškolské vzdělání s maturitou“ do skupiny „základní a středoškolské vzdělání“ a řádky „vyšší odborné vzdělání“ a „vysokoškolské vzdělání“ budou sloučeny do skupiny „vysokoškolské vzdělání“. Rovněž budou spojeny sousední skupiny ve sloupcích. Konkrétně skupiny „rozhodně ano“ a „spíše ano“ se

sloučí do kategorie „ANO“ a sloupce „spíše ne“ a „rozhodně ne“ do skupiny „NE“. Kategorie „nevím“ bude ponechána jako samostatná kategorie.

Tabulka 15: Výpočet šesté hypotézy

Zajímáte se o problematiku zavedení eura?				
Pearsonův chí-kv.: 6,97984; p = ,030503				
Vzdělání	ANO	NE	NEVÍM	Celkem
základní a středoškolské	36,68508	4,41989	38,89503	80,0000
vysokoškolské	46,31492	5,58011	49,10497	101,0000
Celkem	83,00000	10,00000	88,00000	181,0000

Zdroj: software Statistica, vlastní zpracování

Po úpravě kontingenční tabulky s podkladovými údaji splňují téměř všechny vypočtené očekávané četnosti podmínky Pearsonova chí – kvadrát testu. Jedna z četností je sice menší než požadovaná hodnota 5, ale i tak je lze test použít, protože platí, že maximálně 20 % očekávaných četností může být menší než 5.

Vypočtené testovací kritérium dosahuje hodnoty 6,97984. Tabulková hodnota je pro příslušné rozdělení na zvolené významnosti 5,991 a je menší než hodnota testovacího kritéria. Dle vztahu $6,97984 > 5,991$ je zamítnuta nulová hypotéza a v platnost vstupuje hypotéza alternativní říkající, že vzdělání ovlivňuje zájem respondentů o problematiku zavedení eura v České republice.

5 Výsledky a diskuse

Vstup České republiky do eurozóny a přijetí jednotné evropské měny jsou podmíněny splněním příslušných kritérií. V současné době se Česká republika nachází ve třetí etapě HMU a k jejímu dovršení je potřeba bezvýhradně splnit předepsaná maastrichtská kritéria konvergence. Rovněž se zavedení eura v České republice stává stále diskutovanějším tématem mezi občany, jichž se problematika bezprostředně dotýká. Diplomová práce si proto kladla za cíl nejen zhodnotit aktuální stav sledovaných kritérií, ale zejména zmapovat postoj občanů České republiky k dané problematice.

V rámci hodnocení maastrichtských kritérií konvergence jsou sledována celkem čtyři nominální kritéria: kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb, kritérium kurzové stability a kritérium udržitelnosti veřejných financí. Poslední zmíněné kritérium lze dále rozdělit na kritérium schodku veřejných financí a kritérium veřejného dluhu. Jmenovaná kritéria musí být splněna současně. Hodnocením se v ČR zabývá Ministerstvo financí, která ve spolupráci s ČNB každoročně vypracovává zprávu „Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou“, ve které posuzuje aktuální plnění kritérií.

Co se týče plnění jednotlivých kritérií, Česká republika v současnosti již nemá problém s jejich dodržováním. Resp. připojení se k eurozóně a zavedení společné měny v ČR závisí pouze na rozhodnutí vlády o vstupu do mechanismu směnných kurzů ERM II, které je jedním z požadovaných kritérií a kterého ČR záměrně není součástí, aby nemusela prozatím zavést euro jako svou národní měnu.

S plněním konvergenčních kritérií bezprostředně souvisí i ekonomická sladění České republiky s eurozónou, která je potřebná pro snadnější splynutí české ekonomiky s ekonomikou států eurozóny a zejména pro zmírnění rizik a dopadů souvisejících s přijetím jednotné evropské měny. Hodnocení probíhá prostřednictvím ekonomických ukazatelů a je každoročně zpracováváno Českou národní bankou. Jedním z nejvýznamnějších ukazatelů sloužící pro hodnocení ekonomické sladění ČR s eurozónou je hrubý domácí produkt. Zavedení eura jako národní měny v ČR vyžaduje růst HDP. Dosažení vyšší úrovně HDP vede k lepší sladění s vývojem HDP v členských státech eurozóny, resp. ke snadnější integraci České republiky do měnové unie. Růst HDP v ČR téměř kopíruje růst HDP v EA. Dokonce lze na základě sekundárních údajů říci, že Česká republika dosahuje ve sledovaných letech 2004 – 2015 vyšších hodnot.

I přes patrné výkyvy v minulých letech dochází od roku 2014 k opětovnému růstu HDP a růst je předpokládán i v následujících letech. Ekonomika ČR se vyznačuje vyšší stabilitou a v současné době nestojí v cestě pro zavedení eura.

Zavedení jednotné evropské měny je pro českou ekonomiku významným krokem, které s sebou jako každé podstatné rozhodnutí přináší i řadu výhod a nevýhod. Nahrazením současné národní měny eurem a s ním spojenými změnami se zabývá „Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR“, jež vzniklé dopady rozděluje na přímé, tj. bezprostředně spjaté s přijetím eura a nepřímé, neboli dopady mající vliv na ekonomiku působením dopadů přímých. Nadále lze dopady klasifikovat na přínosy či náklady, dle charakteru vlivu na českou ekonomiku. Mezi přímé přínosy je možné zařadit odstranění kurzového rizika, snížení transakčních nákladů, pokles nákladů na obstarání kapitálu či vyšší transparentnost cen. Naopak přímé náklady spočívají ve ztrátě samostatné měnové a kurzové politiky, růstu cenové hladiny, jednorázových nákladů spojených s přechodem na euro a nákladů bankovního sektoru. Nepřímé přínosy zavedení eura lze nalézt v přílivu zahraničního obchodu a investic a dosažení vyšší stability veřejných financí. Nepřímým nákladem je dle Studie dlouhodobý nárůst cenové hladiny.

Změna národní měny bezprostředně ovlivní i obyvatelstvo, podnikatelské subjekty a makroekonomické ukazatele České republiky. Značná část obyvatel se k přijetí jednotné evropské měny staví negativně a obává se především zhoršení jejich životní úrovně a znehodnocení dosavadních úspor. Skeptický postoj občanů k euru vychází zejména z jejich nedostatečné informovanosti o přechodu na euro. Nahrazení české koruny eurem by bylo provedeno dle předem stanovených zásad a definovaných pravidel zaokrouhlování, která mají zamezit negativnímu ovlivnění ekonomické situace obyvatelstva. Obdobně se k zavedení eura stavějí i podnikatelské subjekty, které v nové národní měně vidí pouze vysoké jednorázové náklady v okamžiku přechodu na euro. Znepokojuje je vidina nákladů na úpravu dosavadních softwarů, ceníků, katalogů či proškolení zaměstnanců. Ovšem přijetí eura by zejména pro podnikatelské subjekty obchodujícími se zahraničním znamenalo zjednodušení obchodních transakcí, snadnější financování podniků a větší otevřenost českého trhu. Dopady lze předpokládat i na makroekonomické ukazatele, zvláště na inflaci, platební bilanci a HDP. Udržení určité výše cenové hladiny je předpokládáno v rámci maastrichtských kritérií konvergence z důvodu nemožnosti nadále využívat národní měnový kurz k zachování cenové konkurenceschopnosti při vysoké

inflaci. I přes dodržení stanovené hladiny kritéria před vstupem ČR do eurozóny lze očekávat mírné navýšení inflace po vstupu do EA. Pro zmírnění negativního dopadu na inflaci je důležité správně dodržet stanovené zaokrouhlování cen a přepočtové koeficienty. Jelikož převážná část obchodu České republiky probíhá se zeměmi eurozóny, přechod na euro ovlivní i platební bilanci zahraničního obchodu. Jednotná evropská měna zajistí zjednodušení zahraničních obchodů, odstranění kurzového rizika, příliv zahraničních investic i obchodu. Od eura si lze slibovat celkové posílení zahraničního obchodu. Oproti výhodám ovšem stojí i nevýhody v podobě zvýšení konkurenceschopnosti a následného možného zániku firem neschopných konkurenci se postavit. Dopady na HDP jsou předpovídány především v pozitivním slova smyslu a souvisí s již zmíněnými přínosy zavedení eura. Na základě odstranění kurzového rizika, snížení transakčních nákladů či přílivu zahraničních obchodů a investic lze usuzovat na dlouhodobý ekonomický růst České republiky.

Jak již bylo několikrát zmíněno, vstup do eurozóny je mezi obyvateli stále diskutovanějším tématem. Přijetí eura v České republice je nevyhnutelné a občany názorově rozděluje. K zajištění primárních dat o aktuálním názoru a povědomosti obyvatelstva České republiky o přijetí eura v zemi byl využit průzkum veřejného mínění. Průzkum veřejného mínění byl založen na krátkém anonymním dotazníku obsahujícím 15 uzavřených a povinných otázek, 2 otázky polouzavřené, povinné a 1 otázku otevřenou a nepovinnou. Konstrukce dotazníkového šetření je provedena tak, aby byl zjištěn nejen názor občanů na zavedení eura, ale i na jejich znalost problematiky. Dotazníkové šetření bylo realizováno v termínu od 23. srpna 2016 do 9. září 2016 a během doby se podařilo získat celkem 181 náhodných respondentů.

Zjištěná primární data byla následně vyhodnocena ve dvou krocích. V prvním kroku byly shrnuty jednotlivé otázky a odpovědi pomocí grafického znázornění s vyznačením absolutních a relativních četností. Druhý krok vyhodnocení primárních dat se zaměřoval na analýzu závislosti kvalitativních znaků, resp. závislost mezi jednotlivými proměnnými.

Z celkového počtu 181 respondentů se necelá polovina (45 %) spíše přiklání ke členství ČR v Evropské unii a 15 % dotazovaných je rozhodně pro. Naopak 10 % respondentů je proti členství a 21 % se členstvím spíše nesouhlasí. Nevím zvolilo celkem 9 %. Cílem druhé otázky bylo získat názor občanů na přijetí jednotné evropské měny. Na základě získaných primárních dat lze říci, že většina respondentů se ke společné měně

staví negativně. Celkem 158 dotazovaných (86 %) s eurem v ČR nesouhlasí a pouze 11 % občanů se k euru přiklání. S názorem na přijetí eura bezprostředně souvisí otázka mapující zájem respondentů o samotnou problematiku. I přes razantní nesouhlas se společnou měnou necelá polovina, resp. 48 % dotazovaných nejeví o problematiku zavedení eura zájem. Zbývajících 46 % se o problematiku zajímá a 6 % zvolilo odpověď neví. Znalost respondentů o dané problematice prověřovala i další z otázek, která se zabývala povědomostí o kritériích přijetí eura. Z výsledků je patrné, že opět téměř polovina respondentů, tj. 45 % nezná maastrichtská kritéria konvergence a neví, jaké podmínky musejí být splněny pro přijetí eura. Pouze 42 % dotazovaných má o kritériích přehled. Pokud respondent zvolil odpověď „ANO“ na znalost kritérií měl možnost ji potvrdit v nepovinné a otevřené otázce tážající se na konkrétní předepsaná kritéria. Na otázku odpovědělo 54 respondentů, kteří prokázali, že opravdu maastrichtská kritéria ovládají. Další z otázek měla prověřit znalost respondentů o aktuálním stavu konvergenčních kritérií. Ze zúčastněných 57 % odpovědělo správně, že ČR v současné době plní jen některá z kritérií. Pouze 6 % je toho názoru, že ČR plní všechna potřebná kritéria a jeden občan si myslí, že neplní žádné z kritérií. Zbýlých 36 % nemá o současném stavu přehled. Rozdílný pohled občanů ČR na přijetí eura byl zmapován prostřednictvím otázek zabývajících se výhodami a nevýhodami, které respondenti ve společné měně spatřují. Občané považují za výhody přijetí jednotné evropské měny zejména pohodlnější cestování (45 %), zjednodušení obchodu mezi členskými státy (44 %), přehlednější srovnání cen mezi členskými státy (44 %) a ztrátu nákladů spojených se směnou peněz (38 %). Naopak mezi nejvíce označované nevýhody související s eurem jako nové národní měny se řadí ztráta samostatné měnové politiky (75 %), nárůst cen (71 %), vysoké jednorázové náklady přechodu na euro (56 %) či znehodnocení dosavadních úspor (52 %). Současná rozdílnost národních měn vede v momentě vycestování do zemí eurozóny k nutnosti směny české koruny za euro. Úkolem následující otázky bylo prověřit obyvatele ČR, zda v zahraničí přepočítávají euro na CZK či nikoliv. Z výsledků dotazníkového šetření jednoznačně vyplývá, že celkem 85 % respondentů euro na CZK přepočítává, resp. 41 % se přiklání k možnosti rozhodně ano a 44 % k možnosti spíše ano. Pro správnou realizaci přepočtu je nutná znalost aktuálního měnového kurzu. Ze 181 respondentů má 48 % z nich rozhodně přehled o aktuálním kurzu měn a 47 % se o výši měnové kurzu spíše zajímá. Pouze 4 % dotazovaných se kurzem spíše nezabývají. S rozhodnutím o zavedení eura v ČR je spojená

možnost uspořádání případného referenda, kterého by se i přes negativní postoj ke společné měně určitě zúčastnila pouze necelá polovina respondentů, tj. 49 %. Dalších 19 % dotazovaných by se referenda spíše také zúčastnilo. O své účasti či neúčasti není přesvědčeno 18 % respondentů a celkem 14 % účastníků je pro neúčast na referendu. Předmětem jedné z posledních otázek bylo zjištění znalostí respondentů o aktuálním počtu členských států eurozóny. Ze čtyř nabízených možností zvolilo 61 % dotazovaných správnou odpověď. Zbývající tři otázky dotazníkového šetření byly zaměřeny na získání osobních údajů o respondentech. Konkrétně na jejich pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání. Dotazník vyplnilo 66 % žen a 34 % mužů. Co se týče věkové kategorie dotazovaných, nejvíce účastníků lze zařadit do kategorií 19 – 25 let (71 %) a 26 – 30 let (9 %). Vysoká četnost zastoupení věkové kategorie 19 – 25 let je přisuzována způsobu šíření dotazníku, které probíhalo zejména prostřednictvím sociálních sítí. Obdobně je tomu i u otázky nejvyššího dosaženého vzdělání, ze které jednoznačně plyne nejvyšší četnost zastoupení kategorie vysokoškolského vzdělání: 55 %. Druhý nejvyšší počet respondentů pak spadá do kategorie středoškolského vzdělání s maturitou: 42 %.

V druhém kroku vyhodnocení dotazníkového šetření bylo využito analýzy kvalitativních znaků. Ověření závislosti mezi jednotlivými proměnnými probíhalo s aplikací Pearsonova chí – kvadrát testu a softwaru Statistica. Pro analýzu bylo stanoveno celkem šest hypotéz a hladina významnosti $\alpha = 0,05$. První z nulových hypotéz říká, že pohlaví respondenta nemá vliv na jeho souhlas či nesouhlas s přijetím eura v ČR. Aby mohl být použit vybraný test, muselo dojít ke spojení některých ze sousedních skupin, díky čemuž byly splněny veškeré předpoklady pro jeho aplikaci. Po vypočtení testovacího kritéria, které činí 5,26808, bylo rozhodnuto o zamítnutí nulové hypotézy a přijetí hypotézy alternativní: pohlaví respondenta má vliv na jeho souhlas či nesouhlas s přijetím eura v ČR. Obdobný postup byl využit i u ověřování druhé nulové hypotézy, která říká, že vzdělání respondentů nemá vliv na jejich znalost konvergenčních kritérií. Rovněž muselo pro splnění předpokladů testu dojít ke sloučení některých ze sousedních skupin. Testovací kritérium bylo vypočteno na hodnotu 8,45987 a nulová hypotéza musela být zamítnuta. Z výsledku testu vyplývá, že vzdělání respondentů má vliv na jejich znalosti konvergenčních kritérií. Podkladové údaje ke třetí nulové hypotéze, jenž tvrdí že na věku nezávisí, zda v zahraničí přepočítávají euro na CZK, museli být rovněž pro některé skupiny sloučeny. Po dodržení potřebných předpokladů bylo vypočteno testovací kritérium

0,675585. Nulová hypotéza je přijata. Ve čtvrté hypotéze bylo ověřováno, zda pohlaví respondenta neovlivňuje jeho účast v případném referendu o přijetí eura v ČR. Byly splněny veškeré podmínky pro aplikaci vybraného testu a vypočtené testovací kritérium činí 1,19304. Nulovou hypotézu lze opět přijmout. Předposlední testovaná hypotéza říká, že věk respondentů nemá vliv na jejich postoj ke členství ČR v Evropské unii. Pro aplikaci testu muselo nejprve dojít ke sloučení některých ze sousedních kategorií a následně bylo vypočteno testovací kritérium 0,339418. Po porovnání s tabulkovou hodnotou byla nulová hypotéza přijata. Poslední z hypotéz tvrdí, že vzdělání neovlivňuje zájem respondentů o problematiku zavedení eura v ČR. Obdobně jako u testování předchozí hypotézy musely být spojeny některé vybrané kategorie, aby byly splněny předpoklady pro aplikaci Pearsonova chí – kvadrát testu. Získané testovací kritérium dosahuje hodnoty 6,97984, díky kterému musí být nulová hypotéza zamítnuta. V platnost vstupuje hypotéza alternativní a vzdělání ovlivňuje zájem respondentů o problematiku zavedení eura v České republice.

Primární data získaná prostřednictvím dotazníkového šetření a jejich následné vyhodnocení jednoznačně poukazují na negativní postoj mladé generace k přijetí eura v České republice. Skeptické vnímání jednotné evropské měny a s ním související nespokojenost příliš velkého množství výhod v jejím zavedení může být dle mého názoru způsobeno nedostatečnou informovaností obyvatel ČR o konkrétním postupu přijetí eura v zemi a jednotlivých dopadů s ním spojených. Většina respondentů se nejvíce obává zejména nárůstu cen, znehodnocení svých dosavadních úspor a zhoršení životní úrovně. Nejsou tedy dostatečně informováni o průběhu přepočítávání současné národní měny na měnu společnou, a proto se zavedením eura v ČR převážně nesouhlasí. V momentě, kdy vláda v budoucnu učiní rozhodnutí o vstupu do mechanismu směnných kurzů ERM II, který současně jako jediný brání v přijetí eura, lze doporučit provést kvalitní a dostačující informační kampaň směřovanou právě vůči občanům České republiky. Součástí informační kampaně by měly být zejména informace o průběhu zavedení eura a konkrétních dopadech nejen na obyvatele ČR pro snadnější pochopení ekonomických důsledků a z něj vyplývající možné změny postoje k euru jako nové národní měny.

6 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo zhodnocení připravenosti České republiky na přijetí jednotné evropské měny v závislosti na plnění maastrichtských kritérií konvergence a sladění české ekonomiky s ekonomikou eurozóny. Dílčí cíle obsahovaly konkrétní vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií od roku 2004, tj. vstupu České republiky do Evropské unie, do roku 2015. Současně byla nastíněna predikce vývoje sledovaných kritérií do příštích let. Se změnou národní měny bezpodmínečně souvisí i dopady na obyvatele, podnikový sektor a makroekonomické ukazatele: inflaci, platební bilanci a růst HDP, jejichž rozbor byl rovněž součástí práce. V neposlední řadě byla práce zaměřena na získání primárních dat o aktuálním postoji obyvatelstva České republiky k připojení se k eurozóně a zavedení eura.

Maastrichtská konvergenční kritéria, jejichž plnění je podstatné pro samotný vstup do eurozóny lze rozdělit na tři kritéria měnová a jedno kritérium fiskální. Mezi tři měnová kritéria se řadí kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a kritérium kurzové stability. Kritérium udržitelnosti veřejných financí obsahující dvě podkritéria: kritérium schodku veřejných financí a kritérium veřejného dluhu jsou jediným kritériem fiskálním. Na základě vyhodnocení jednotlivých kritérií bylo zjištěno, že Česká republika nemá s výjimkou kritéria kurzové stability aktuálně žádné problémy s jejich plněním. Obdobně lze hovořit i o predikci budoucího vývoje individuálních kritérií, v rámci které je předpokládáno dodržení předepsaných hodnot i v nejbližších letech. Vstup do eurozóny v současné době závisí pouze na vládě ČR, která je oprávněna rozhodnout o vstupu do mechanismu směnných kurzů ERM II, čímž dojde ke splnění posledního z požadovaných kritérií. Z vyhodnocení jednoznačně vyplývá, že ČR se doposud úmyslně mechanismu neúčastní a tím pádem oddaluje zavedení eura, ke kterému se zavázala podpisem Smlouvy.

Přijetí eura nestojí v cestě ani ekonomická sladění České republiky s eurozónou, která byla posuzována dle růstu HDP. Čím vyšší úroveň HDP v ČR je, tím snadnější je následná integrace země mezi členské státy měnové unie. Pro objektivnější posouzení byla využita komparace růstu HDP v ČR a v zemích eurozóny. ČR se ve sledovaných letech pyšní vyššími hodnotami než eurozóna jako celek. V minulých letech sice bylo možné zaznamenat zjevné výkyvy ve vývoji ukazatele, ovšem v současné době dochází k jeho opětovnému růstu HDP, který je předpokládán i v budoucích letech.

Zavedení nové národní měny s sebou přináší zásadní změny, které budou patrné napříč celou českou ekonomikou. Z provedené analýzy dopadů zavedení eura v České republice vyplývá, že i přes důležitost a zásaditost kroku by nemělo dojít k příliš velkým negativním dopadům. Ba naopak by měly být negativní důsledky přijetí eura převýšeny pozitivními přínosy nejen pro českou ekonomiku, ale stát jako celku. Od společné měny si lze slibovat např. odstranění kurzového rizika, příliv zahraničního obchodu či investic. Obdobně je tomu i u obyvatelstva či podnikového sektoru, jenž se rovněž nemusí obávat nepříznivých změn. Společná měna zjednoduší cestování do zahraničí, provádění obchodních transakcí či větší otevřenost českého trhu. Téměř jediným negativem nové národní měny je zejména ztráta samostatné měnové politiky, kterou již nebude moci Česká republika po přechodu na euro provádět. Aby bylo zabráněno dalším negativním dopadům, je důležité provést řádný a správný přepočít české koruny na euro včetně definovaných pravidel zaokrouhlování, čím by mělo být zamezeno zhoršení životní úrovně obyvatelstva či znehodnocení jejich dosavadních úspor. Vzhledem k makroekonomickým ukazatelům lze především předpokládat mírné navýšení inflace, posílení zahraničního obchodu a dlouhodobý ekonomický růst České republiky.

Existující obavy a negativní vnímání zániku české koruny a přechodu na euro obyvateli byly potvrzeny provedením dotazníkového šetření, jehož cílem bylo zjistit postoj respondentů k nové měně. Průzkumu veřejného mínění se zúčastnila především mladá generace ve věku 19 – 25 let, což bylo způsobeno šířením dotazníku prostřednictvím sociálních sítí. Nejen z důvodu vysoké četnosti zastoupení respondentů ze zmíněné věkové kategorie je překvapivé, že se většina z nich staví proti přijetí eura. Nesouhlas se zavedením jednotné evropské měny může být ovlivněn nedostatečnou informovaností respondentů a současně i jejich nezájmem o problematiku. Převážná většina zúčastněných nemá přehled o kritériích, která musí být pro přijetí eura splněna a zároveň se obává znehodnocení svých úspor a nárůstu cen. Naopak výhody téměř všichni spatřují v pohodlnějším cestování a přehlednějším srovnání cen napříč státy eurozóny. Získaná primární data nadále posloužila k analýze kvalitativních znaků, v rámci které bylo testováno šest stanovených nulových hypotéz. Z výsledků aplikace Pearsonova chí – kvadrát testu lze konstatovat, že pohlaví respondentů má vliv na názor o přijetí eura v ČR, vzdělání ovlivňuje znalost maastrichtských konvergenčních kritérií i zájem o problematiku zavedení eura v ČR. Oproti tomu na pohlaví nezávisí případná účast

respondentů na referendu o přijetí eura a věk nesouvisí s přepočítáváním eura na CZK v zahraničí ani s postojem ke členství ČR v Evropské unii.

Česká republika je z důvodu ratifikace Smlouvy o EU po splnění všech stanovených předpokladů povinna jednotnou evropskou měnu zavést. Není tedy otázkou, zda zavést euro v České republice, ale kdy přijmout společnou měnu. Pro budoucí vývoj přechodu na jednotnou evropskou měnu je zásadní rozhodnutí vlády ČR o vstupu do mechanismu směnných kurzů ERM II, které je v současné době jedinou překážkou nové společné národní měny.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

BALDWIN, Richard a WYPLOSZ, Charles. 2013. *Ekonomie evropské integrace.* [překl.] Stanislav Šaroch. 4. vyd. Praha: Grada, 2013, 580 s. ISBN 978-80-247-4568-8.

FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. 2009. *Evropská unie.* 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

FIALOVÁ, Hana. 2006. *Malý ekonomický výkladový slovník.* 8. vyd. Praha: A plus, 2006, 208 s. ISBN 80-903804-0-0.

GREGER, Petr a kol. 1997. *Co je to, když se řekne Evropská unie.* 1. vyd. Praha: Centrum pro demokracii a svobodné podnikání, 1997, 154 s.

LACINA, Lubor a kol. 2007. *Měnová integrace: Náklady a přínosy členství v měnové unii.* 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, 539 s. ISBN 978-80-7179-560-5.

PAJAS, Petr a ROSSITER, Tony. 2000. *O Evropské unii.* 1. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2000, 179 s. ISBN 80-86345-04-1.

PANFIL, Tomáš. 2003. *Evropská unie: Vše, co bychom měli vědět.* [překl.] Jiří Fidler. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2003, 48 s. ISBN 80-7200-805-6.

PEČINKOVÁ, Ivana. 2008. *Euro versus koruna: Rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR.* 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, 215 s. ISBN 978-7325-138-3.

PLCHOVÁ, Božena a kol. 2010. *Česká republika a EU.* 1. vyd. Praha: Krigl, 2010, 206 s. ISBN 978-80-86912-39-4.

SEAR, Simon. 1999. *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny.* [překl.] Jana Novotná. 1. vyd. Praha: Management Press, 1999, 142 s. ISBN 80-85943-86-7.

SVATOŠOVÁ, Libuše a KÁBA, Bohumil. 2014. *Statistické metody II.* 1.vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2014. ISBN 978-80-213-1736-9.

ŠONKA, Jaroslav a kol. 2004. *Srozumitelně o Evropské unii: K čemu je Evropská unie (a pro koho vlastně)?*. 1. vyd. Praha: plot, 2004, 160 s. ISBN 80-86523-32-2.

TOMÁŠEK, Michal. 2007. *Evropské měnové právo.* 2. vyd. Praha: C.H.Beck, 2007, 180 s. ISBN 978-80-7179-940-5.

WARLEIGH, Alex. 2004. *European Union: The Basics.* 1. vyd. New York: Routledge, 2004, 144 s., ISBN 0-415-30331-1.

ŽÁK, Milan. 2007. *Hospodářská politika.* 1.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, 210 s. ISBN 978-80-86730-04-2.

Elektronické dokumenty

Ministerstvo financí ČR. 2007. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR.* [Online]. (PDF). Praha: Ministerstvo financí ČR, prosinec 2007 [cit. 2016-08-29]. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/seminare_Eura_37652.html.

Ministerstvo financí ČR a ČNB. 2015. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou.* [Online]. (PDF). Praha: Ministerstvo financí ČR, prosinec 2015 [cit. 2016-08-10]. ISSN 2336-5110. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2015/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-23412>.

Ministerstvo financí ČR a ČNB. 2016. *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou.* [Online]. (PDF). Praha: Ministerstvo financí ČR, prosinec 2016 [cit. 2017-01-16]. ISSN 2336-5110. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2016/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-26919>.

Elektronické zdroje

businessinfo.cz(a). *Oficiální portál pro podnikání a export. Podnikatelské prostředí: Scénáře přijetí eura.* [Online]. [cit. 2016-06-17]. Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/scenare-prijeti-eura-3265.html>.

businessinfo.cz(b). *Oficiální portál pro podnikání a export. Podnikatelské prostředí: Organizační výbor NKS.* [Online]. 2008-12-16. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/organizacni-vybor-nks-3289.html>.

BYDŽOVSKÁ, Marie. euroskep.cz. *Věcně o Evropě. Fakta o EU: Euro v ČR.* [Online]. [cit. 2016-06-17]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/786/sekce/euro-v-cr/>.

cnb.cz. *Česká národní banka: Národní plán zavedení eura v ČR zveřejněn na internetu.* [Online]. 2007-04-17. [cit. 2016-07-13]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2007/070417_tz_narodni_plan_zavedeni_eura.html.

czso.cz. *Český statistický úřad. Česká republika od roku 1989 v číslech. Vývoj hrubého domácího produktu v ČR (ve stálých cenách).* [Online]. [cit. 2016-08-18]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/cr_od_roku_1989_hdp.

ec.europa.eu(a). *European commission: Euro area.* [Online]. 2016-03-03. [cit. 2016-06-11]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/world/index_cs.htm.

ec.europa.eu(b). Eurostat. *Statistics explained: Národní účty a HDP*. [Online]. 2015. [cit. 2016-08-18]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/National_accounts_and_GDP/cs#V.C3.BDvoj_HDP

ecb.europa.eu(a). Evropská centrální banka. *Informace o Evropské centrální bance: ECB, ESCB a Eurosystem*. [Online]. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z WWW: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/index.cs.html>.

ecb.europa.eu(b). Evropská centrální banka. *Informace o Evropské centrální bance: Organizační struktura ECB*. [Online]. [cit. 2016-06-11]. Dostupné z WWW: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/orgachart/html/index.cs.html>.

ecb.europa.eu(c). Evropská centrální banka. *Euro: Bankovky*. [Online]. [cit. 2016-06-12]. Dostupné z WWW: <https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/html/index.cs.html>.

ecb.europa.eu(d). Evropská centrální banka. *Euro: Mince*. [Online]. [cit. 2016-06-12]. Dostupné z WWW: <https://www.ecb.europa.eu/euro/coins/html/index.cs.html>.

europa.eu(a). Evropská unie. *Základní informace o EU: Jednotlivé země*. [Online]. 2016. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs.

europa.eu(b). Evropská unie. *Euro: Měnová spolupráce v EU*. [Online]. 2016. [cit. 2016-06-11]. Dostupné z WWW: http://europa.eu/european-union/about-eu/money/euro_cs.

FRIČOVÁ, Vítězslava. euroskep.cz. *Věcně o Evropě. Politiky EU: Hospodářská a měnová unie*. [Online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskep.cz/674/sekce/hospodarska-a-menova-unie/>.

kurzy.cz. Kurzy. *Kurzy měn: Historie kurzů měn*. [Online]. 2016. [cit. 2016-08-10]. Dostupné z WWW: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/EUR-euro/2015/>.

mfcz.cz. *Ministerstvo financí České republiky: Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR zahájila činnost.* [Online]. 2006-02-20. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcz.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2006/2006-02-20-tiskova-zprava-6002-6002>.

WIRNITZER, Jan a BĚLKA, Michal. *zpravy.idnes.cz. Zprávy. Zahraniční: Británie jako první země opustí EU.* [Online]. 2016-06-23. [cit. 2016-07-13]. Dostupné z WWW: http://zpravy.idnes.cz/brexit-vysledky-referenda-o-odchodu-z-eu-britanie-unie-ppy-/zahranicni.aspx?c=A160623_220609_zahranicni_jw.

zavedenieura.cz(a). *Zavedení eura v České republice. Euro: Historie eura: Maastrichtská smlouva.* [Online]. 2014-01-01. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/maastrichtska-smlouva>.

zavedenieura.cz(b). *Zavedení eura v České republice. Euro: Evropská centrální banka: Eurosystem.* [Online]. 2015-01-05. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/evropska-centralni-banka/eurosystem>.

zavedenieura.cz(c). *Zavedení eura v České republice. Euro: Eurozóna: Členské státy eurozóny.* [Online]. 2015-01-05. [cit. 2016-06-08]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/clenske-staty-eurozony>.

zavedenieura.cz(d). *Zavedení eura v České republice. Euro: Evropská centrální banka: Řídící orgány ECB.* [Online]. 2014-01-22. [cit. 2016-06-10]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/evropska-centralni-banka/ridici-organy-ecb>.

zavedenieura.cz(e). *Zavedení eura v České republice. Euro: Eurobankovky a euromince: Společná strana euromincí.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-06-12]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurobankovky-a-euromince/spolecna-strana-eurominci>.

zavedenieura.cz(f). *Zavedení eura v České republice. Euro: Eurobankovky a euromince: Pamětní mince.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-06-12]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurobankovky-a-euromince/pametni-mince>.

zavedenieura.cz(g). *Zavedení eura v České republice. Euro: Eurobankovky a euromince: Vzhled eurobankovek.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-06-12]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurobankovky-a-euromince/vzhled-eurobankovek>.

zavedenieura.cz(h). *Zavedení eura v České republice. Euro a Česká republika: Plnění vstupních podmínek: Kritérium směnného kurzu.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-06-14]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-smenneho-kurzu>.

zavedenieura.cz(i). *Zavedení eura v České republice. Euro a Česká republika: Národní plán zavedení eura: Scénář přijetí eura.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-06-17]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>.

zavedenieura.cz(j). *Zavedení eura v České republice. Národní koordinační skupina: Statut NKS.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-07-13]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/statut-nks>.

zavedenieura.cz(k). *Zavedení eura v České republice. Národní plán zavedení eura: Institucionální zajištění.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/institucionalni-zajisteni>.

zavedenieura.cz(l). *Zavedení eura v České republice. Euro a Česká republika: Národní plán zavedení eura: Scénář přijetí eura.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-08-05]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>.

zavedenieura.cz(m). *Zavedení eura v České republice. Euro a Česká republika. Plnění vstupních podmínek: Analýza sladění.* [Online]. 2013-12-01. [cit. 2016-08-13]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/analyzy-sladenosti>.

8 Přílohy

Příloha A: Členské státy eurozóny.....	I
Příloha B: Scénáře zavedení eura	II
Příloha C: Institucionální zajištění zavedení eura v ČR	III
Příloha D: Kritérium cenové stability	IV
Příloha E: Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	V
Příloha F: Kritérium kurzové stability	VI
Příloha G: Kritérium schodku veřejných financí	VII
Příloha H: Kritérium veřejného dluhu	VIII
Příloha I: Reálný růst HDP v %.....	IX
Příloha J: Dotazník přijetí eura v ČR.....	X
Příloha K: Podkladové údaje pro výpočet první hypotézy	XII
Příloha L: Podkladové údaje pro výpočet druhé hypotézy	XIII
Příloha M: Podkladové údaje pro výpočet třetí hypotézy.....	XIV
Příloha N: Podkladové údaje pro výpočet čtvrté hypotézy.....	XV
Příloha O: Podkladové údaje pro výpočet páté hypotézy	XVI
Příloha P: Podkladové údaje pro výpočet šesté hypotézy.....	XVII

Příloha A: Členské státy eurozóny

ČLENSKÉ STÁTY EUROZÓNY			
STÁT	VSTUP	MĚNA	PŘEPOČÍTÁVACÍ KOEFIČIENT
Belgie	1. ledna 1999	frank	40,3399
Estonsko	1. ledna 2011	koruna	15,6466
Finsko	1. ledna 1999	marka	5,94573
Francie	1. ledna 1999	frank	6,55957
Irsko	1. ledna 1999	libra	0,787564
Itálie	1. ledna 1999	lira	1936, 27
Kypr	1. ledna 2008	libra	0,585274
Litva	1. ledna 2015	litas	3,45280
Lotyšsko	1. ledna 2014	lat	0,702804
Lucembursko	1. ledna 1999	frank	40,3399
Malta	1. ledna 2008	lira	0,429300
Německo	1. ledna 1999	marka	1,95583
Nizozemsko	1. ledna 1999	gulden	2,20371
Portugalsko	1. ledna 1999	escudo	200,482
Rakousko	1. ledna 1999	šilink	13,7603
Řecko	1. ledna 2001	drachma	340,750
Slovensko	1. ledna 2009	koruna	30,1260
Slovinsko	1. ledna 2007	tolar	239,640
Španělsko	1. ledna 1999	peseta	166,386

Zdroj: vlastní zpracování, zavedenieura.cz(c), cit. online: 8. června 2016

Příloha B: Scénáře zavedení eura

Madridský scénář zavedení eura

Scénář Big Bang (velký třesk) zavedení eura

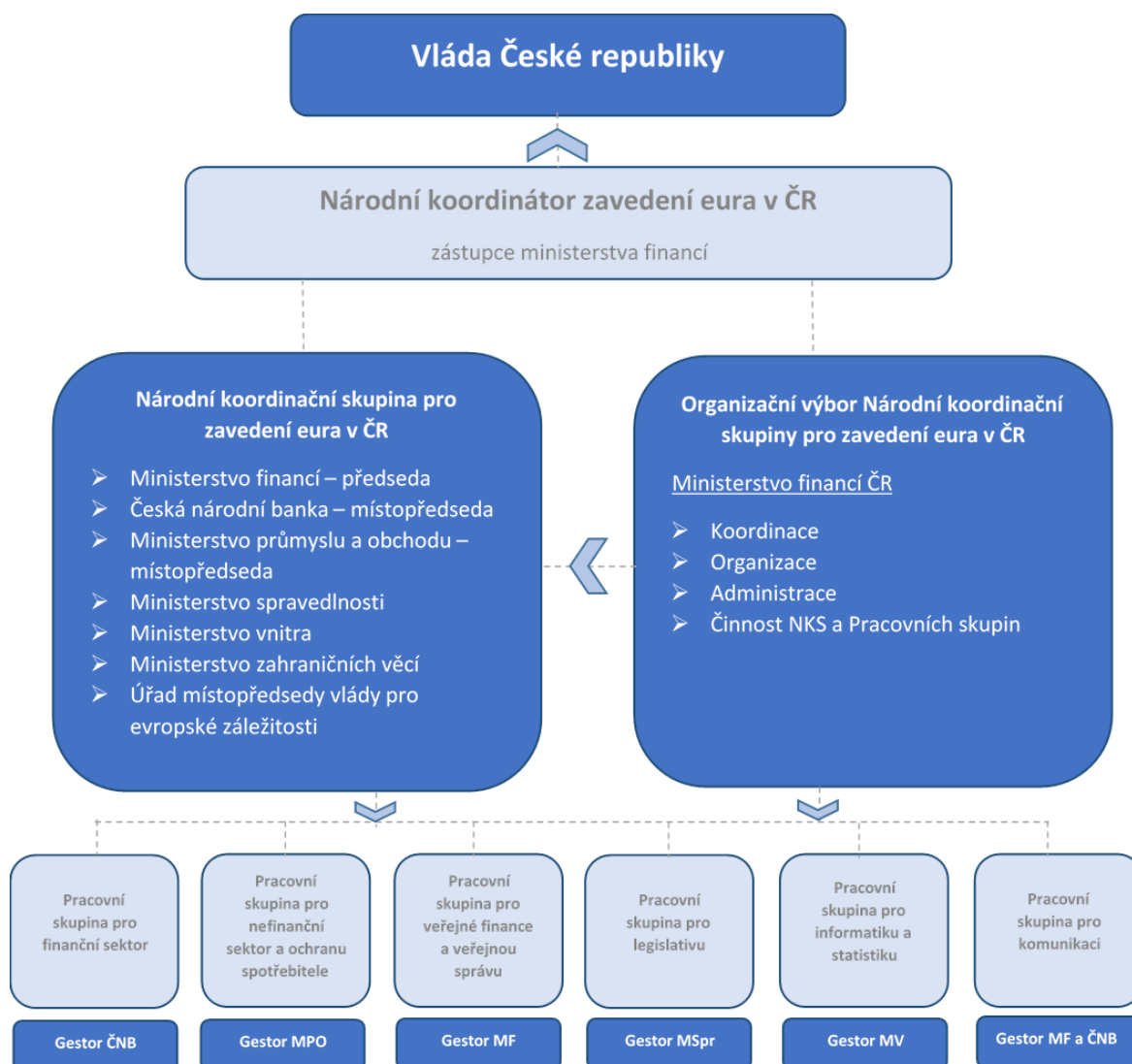
Scénář Phasing Out zavedení eura

Zdroj: businessinfo.cz(a), cit. online 17. června 2016

Příloha C: Institucionální zajištění zavedení eura v ČR

Zdroj: vlastní zpracování, zavedenieura.cz(k), cit. online: 15. července 2016

Příloha D: Kritérium cenové stability

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	0,7	1,0	1,4	1,3	2,6	0,0	0,9	1,6
Hodnota kritéria	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	1,5	2,4	3,1
Česká republika	2,6	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,2	2,1
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	1,6	0,3	-0,2	-0,9	-0,4	0,8	1,3	1,5
Hodnota kritéria	3,1	1,8	1,3	0,6	1,1	2,3	2,8	3,0
Česká republika	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	1,5	1,8	1,9

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2016

Příloha E: Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	4,3	3,4	4,2	4,4	4,2	3,9	4,0	3,3
Hodnota kritéria	6,3	5,4	6,2	6,4	6,2	5,9	6,0	5,3
Česká republika	4,8	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2	3,7
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	3,1	4,4	1,8	1,8	1,9	4,1	2,3	1,8
Hodnota kritéria	5,1	6,4	3,8	3,8	3,9	6,1	4,3	3,8
Česká republika	2,8	2,1	1,6	0,6	0,7	1,2	1,5	1,8

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2016

Příloha F: Kritérium kurzové stability

Rok	Kurz	Rok	Kurz
2005	30,014	2011	24,375
	30,126		24,321
	29,677		24,388
	29,298		25,279
2006	28,6	2012	25,083
	28,384		25,261
	28,33		25,065
	28,045		25,167
2007	28,037	2013	25,568
	28,266		25,831
	27,923		25,852
	26,829		26,657
2008	25,562	2014	27,441
	24,826		27,447
	24,092		27,618
	25,342		27,624
2009	27,599	2015	27,624
	26,677		27,38
	25,598		27,072
	25,915		27,057
2010	25,868		
	25,589		
	24,913		
	24,786		

Zdroj: vlastní zpracování, kurzy.cz, cit. online: 10. srpna 2016

Příloha G: Kritérium schodku veřejných financí

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-3,0	-3,5	-2,6	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8	-3,2
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-4,0	-1,3	-1,9	-0,6	-0,2	-0,2	0,1	0,5

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2016

Příloha H: Kritérium veřejného dluhu

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	30,4	29,8	29,6	29,0	28,7	34,3	38,4	41,4
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	44,7	45,2	42,7	40,3	38,6	38,5	38,0	37,1

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR a ČNB, 2016

Příloha I: Reálný růst HDP v %

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Eurozóna	2,2	1,7	3,3	3,1	0,5	-4,5
Česká republika	4,9	6,4	6,9	5,5	2,7	-4,8
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Eurozóna	2,0	1,6	-0,8	-0,4	0,9	1,3
Česká republika	2,3	2,0	-0,9	-0,5	2,0	4,2

Zdroj: vlastní zpracování dle czso.cz, ec.europa.eu(b), cit. online 18. srpna 2016

Příloha J: Dotazník přijetí eura v ČR

<p>1. Jste pro členství České republiky v Evropské unii?</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ rozhodně ano
➤ spíše ano
➤ nevím
➤ spíše ne
➤ rozhodně ne
<p>2. Souhlasíte či nesouhlasíte s přijetím eura v ČR?</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ rozhodně souhlasím
➤ spíše souhlasím
➤ nevím
➤ spíše nesouhlasím
➤ rozhodně nesouhlasím
<p>3. Zajímáte se o problematiku zavedení eura v ČR?</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ rozhodně ano
➤ spíše ano
➤ nevím
➤ spíše ne
➤ rozhodně ne
<p>4. Znáte kritéria, která musí být pro přijetí eura splněna?</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ ano, znám všechna kritéria
➤ ano, ale znám jen některá kritéria
➤ ne, neznám žádné z kritérií
➤ nevím
<p>5. Pokud jste odpověděli „ano“, vypište předepsaná kritéria.</p>
<p>6. Plní podle Vás v současné době ČR předepsaná kritéria?</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ plní všechna kritéria
➤ plní jen některá z kritérií
➤ neplní žádné z kritérií
➤ nevím
<p>7. Jaké by podle Vás byly výhody přijetí eura v ČR? (vyberte 1 či více možností)</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Přehlednější srovnání cen s ostatními členskými státy
➤ Pohodlnější cestování
➤ Vyšší stabilita měny
➤ Ztráta nákladů spojených se směnou peněz
➤ Výhodnější postavení ČR
➤ Zjednodušení obchodu mezi členskými státy
➤ Snížení transakčních nákladů
➤ Odstranění kurzového rizika
➤ Pokles nezaměstnanosti
➤ Přísun zahraničních investic
➤ Žádné
➤ Jiné – vypište:
<p>8. Jaké by podle Vás byly nevýhody přijetí eura v ČR? (vyberte 1 či více možností)</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Ztráta samostatné měnové politiky
➤ Nárůst cen
➤ Znehodnocení úspor
➤ Změna životní úrovně k horšímu
➤ Vysoké jednorázové náklady spojené s přechodem na euro
➤ Vyšší nezaměstnanost
➤ Zdlouhavé zvykání si na novou měnu

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Žádné ➤ Jiné – vypište:
<p>9. Přepočítáváte v zahraničí euro na CZK?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozhodně ano ➤ spíše ano ➤ nevím ➤ spíše ne ➤ rozhodně ne
<p>10. Máte přehled o kurzu eura vůči české koruně?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozhodně ano ➤ spíše ano ➤ nevím ➤ spíše ne ➤ rozhodně ne
<p>11. Účastnil/a byste se případného referenda o přijetí eura v ČR?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozhodně ano ➤ spíše ano ➤ nevím ➤ spíše ne ➤ rozhodně ne
<p>12. Kolik států EU v současné době používá euro, tzn. je členem eurozóny?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 10 ➤ 19 ➤ 22 ➤ 25
<p>13. Jaké je Vaše pohlaví?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ muž ➤ žena
<p>14. Do jaké věkové skupiny se řadíte?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 15 – 18 ➤ 19 – 25 ➤ 26 – 30 ➤ 31 – 40 ➤ 41 – 50 ➤ 51 – 60 ➤ 61 a více
<p>15. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ základní ➤ středoškolské bez maturity ➤ středoškolské s maturitou ➤ vyšší odborné ➤ vysokoškolské ➤ bez vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha K: Podkladové údaje pro výpočet první hypotézy

Pohlaví	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
Žena	1	7	3	34	74	119
Muž	6	5	3	15	33	62
Celkem	7	12	6	49	107	181

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha L: Podkladové údaje pro výpočet druhé hypotézy

Vzdělání	ano, znám všechna kritéria	ano, ale znám jen některá kritéria	ne, neznám žádné z kritérií	nevím	Celkem
základní	0	0	3	0	3
středoškolské bez maturity	0	1	0	0	1
středoškolské s maturitou	4	19	43	10	76
vyšší odborné	0	0	1	0	1
vysokoškolské	16	36	35	13	100
Celkem	20	56	82	23	181

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha M: Podkladové údaje pro výpočet třetí hypotézy

Věk	rozhodně ano	spíše ano	nevím	spíše ne	rozhodně ne	Celkem
15 - 18	2	0	0	2	0	4
19 - 25	53	59	1	13	2	128
26 - 30	7	8	0	1	1	17
31 - 40	4	3	0	2	0	9
41 - 50	3	3	0	2	0	8
51 - 60	3	5	0	0	0	8
61 a více	2	2	1	1	1	7
Celkem	74	80	2	21	4	181

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha N: Podkladové údaje pro výpočet čtvrté hypotézy

Pohlaví	rozhodně ano	spíše ano	nevím	spíše ne	rozhodně ne	Celkem
žena	55	24	23	14	3	119
muž	33	12	9	6	2	62
Celkem	88	36	32	20	5	181

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha O: Podkladové údaje pro výpočet páté hypotézy

Věk	rozhodně ano	spíše ano	nevím	spíše ne	rozhodně ne	Celkem
15 - 18	2	2	0	0	0	4
19 - 25	18	59	13	28	10	128
26 - 30	2	9	1	2	3	17
31 - 40	3	0	1	4	1	9
41 - 50	0	5	0	1	2	8
51 - 60	2	5	0	1	0	8
61 a více	0	2	1	2	2	7
Celkem	27	82	16	38	18	181

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha P: Podkladové údaje pro výpočet šesté hypotézy

Vzdělání	rozhodně ano	spíše ano	Nevím	spíše ne	rozhodně ne	Celkem
základní	0	0	0	1	2	3
středoškolské bez maturity	0	0	1	0	0	1
středoškolské s maturitou	6	25	1	39	5	76
vyšší odborné	0	0	0	1	0	1
vysokoškolské	12	40	8	39	1	100
Celkem	18	65	10	80	8	181

Zdroj: vlastní zpracování